GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0589
4	Work Number	D 2518
5	Page No (From... To)	1 to 101
6	Name of the Work	GANDHARI KATHA
7	Subject	GANDHARI

1. D. 2518 – "Gauthari Katha"

99 2. D. 2547 – "Balanagamma Katha"

D. 2518
B. 589

శ్రీ

శుభమస్తు అవిఘ్నమస్తు

శ్రీ శారదాంబాయనమః

॥ గాంధారికథ ॥

ద్విపద॥ యిదికథ యిదిమా గట్టి విను చెంతు వినుడి పురజనులారా పౌర
లౌకికులారా, అదియట్లు కథయునగ వినుపిస్తు ఆయంపిరు పౌరాత్రి,
ఆనుగొండి భూమి, తెంకిణి గంగావతని యటి గ్రామదేవరాను వీర
గుబ్బి నిరాజు విశ్వేశ్వర మహాత్మ రగూటు, అతని తెనిజరాజో అనికులవే
నో, అత్తరితెరాం భూదియస్తే తారగోలపట్టణము॥ ఆతారగోలపట్టు
యాలాగంటి దుర్గ॥ పొద్దు యుబయ్యా బయ పొన్నపట్టాసినట్లు జా
మాయ బరాబరి బాబి పలాబి నట్లు, నెఖ్యరనేరే ళ్లమౌదుగ బాబిన
చందర, అది ఆగాతం, యింటింటనా ళితకరము యిరువైన మేడలు,
పొడుగాటి మిద్దెలు భువనేశ్వరాలు, అటుగరుగుబావులు ఆటుమా
టమాలు, బిరపల్లె సాల అబత్తే సాలలూను॥ ఆపట్టంయేలేరాజు
యెవరంటె రాజు వనపతి రాజు ఆరాజు యిల్లాలు దేవశేరోమణి,
దేవపద్దగంధి, పుట్టేపన్నెండ్లు, పెరిగే పన్నెండు, పన్నెండు పన్నెండు యిరువై
నాలుగు యేళ్లు వెళ్లెను, నగరిసంతానపఢలంచేతే మొయ్యరాని నోము
యిష్ట పట్ట్రానిశ్రీతా యిష్ట పట్టెను, అందునా సంతానఫలముంది
దాయును, ఆతంతా పత్రిగా నోమెను, తానేతీర్థం గంగను
నోమెను, గంగతీర్థం తాగినోమెను, రాతిరాతిరేయి నైను
గుంట్లుగుంటిరేయి నైను, పెంట కుప్పలని పెద బాలింత్రాలకు పెంకి కుప్పల
చేయించెను, వడుగులు దేని పెద బాలింత్రాలకు వడుగులు చే

...సుభూపాలు, పల్లానవరుద్రలు, కోటకొత్తవనం వేయించెను అతడు
కడుగున అగ్ని బలి పెంద్రలు వేయించెను, అడుగడుగున దానాహాబలి పెం
డ్రలు పెట్టించెను, అగ్రుతేని బాలలకు అగ్రదానం చేయించెను, పాలు
లేని బాలలకు పాలుదానం చేయించెను అందునా సంతానఫలము దాన
యను, పత్రినాటి సమయమందున పెనిమిటి పశుపతిరాజు కచేరికి వెళ్ల
రాజుగారు కచేరిలో కొలువై అవధరించి కూర్చుండెను, యుద్ధాయుధరు
స్త్రారయా, తాపులు, తరణాలు, కత్తు, యులమ, ధారలు ధారలు బా
దల్లు, మంత్రులు, మంత్రి బ్రాహ్మలు, విద్వాంసులు బెలగిరుహాల్దాల్లు
కవలెతబ్బాలు అశ్వరథంబులవారు కంచురథంబులవారు, వేదాంత్తమే
న బ్రాహ్మణులు అంతా బ్రాహ్మణ భాంతులు వవధరించి కూర్చున్నసమ
యతాలమందున, అంతట రాజువెళగబి కచేరి బరఖాస్తుచేసి తన అంతః
పురంబులోనికి వచ్చి రాజు పెండ్లితాగులవేతినే ళ్లు పెండ్లితాగుల సన్నీళ్లు రాజేం
ద్రుడు స్నానంబు చేసి పట్టుబట్ట ధోవతులు అలంకరించుకొని చేరుసైబూ
ట్లు వెట్టుకొని తనకు ప్రాంతే మహేంద్ర విలాసంలో తిరస్బు బంగారు పళ్లెము
లో పప్పులు పట్టుళ్లు పరగనేతి కూరలు నెయ్యి స్నపయున్నే తబూరలు స్నూరా
జేంద్రుడు భోజనంచేసి పట్టి వెళ్ళి వితలో పట్టెమంచం బాలీసు దిండ్లు మీద
దిండ్లు యెత్తదిండ్ల పానుపు మీద రాజేంద్రుడు నిద్ర పరించెను అంతట పట్టపు
దేవి పన్నెండు మూళ్ల పట్టు నిల్లా తెప్పించి యెనుగ పొడుగున అద్దతెరలుగ
ట్టించెను, పట్టపుదేవి తలంటి స్నానంచేసి తన యేడువారాల నగలు ధరిం
చుకొని, మంచె నపుబ్రులు, బాజేబందులు, భవిరి రేకలు, సూర్యకాంతలు, చం

ద్రకాంతలు, పాంజేబులు, పావడాలు, బిటికబద్దులు, పెళ్లెండ్లు, నజ్జెల
వడ్డాణంపుట్లు నధరించుకొని కూండ్లూరి పట్టు చీర శృంగారించుకొని బం
గారుపళ్లెరములో పండ్లు టాంకులు పట్టు పోకలు పచ్చకర్పూరానకు పె
నిమిటి తాంబూలం తేసుకొని తాపె రక తసూత్రరేఖ దర్శి, నేలవేళ,
అంబుజాక్షి, అనే దాదులను వెంటబెట్టుకొని తన వంటిస్తంభం మేడ
దిగి, ఘల్లు, ఘల్లు, ఘల్లుమని మువ్వలు అ ప్రరములో అద్దతెరల
చాటుకు వచ్చి కుర్చీ వేయించుకొని పండ్లు టాంకులు పట్టు పోకలు పచ్చక
ర్పూరాన పెనిమిటికి తాంబూలంయిచ్చి ఇంకా పుష్పా॥ శ్రీరాజావితేశ్వర
స్వామి ప్రాణనాథా, రాజమన్నె కుమారరాజగాంభీర॥ యిం
స్త్రాబాస్వామి యనివిచేస్తా, అనగానే యేమి యనిబి అని రాజు
అడిగెను॥ మనయింటి వారిలో మన బంధువారిలో సిరిసంపదతుల్య
తూగుతారు స్వామి, మనకు వక్కటే తగరను శిరికలిగియుండే సంతాన
ఫలము లేకపోయెను, అమ్మా అని పిలిచే టందుకు ఆడబాలవేస్తాన
నాయకపోతివి స్వామి, అయ్యా అని పిలిచేదానికి మొగబా
లుడైనా నోచుకోకపోతివి స్వామి, మనయొక్క తురంగాలు, యేను
గులు, రత్నములున్నను యెనుగలు వుంతే ము లేకనే యు సంతుతిని
వారి యిల్లు తాయిలు కెట్టిన మామ తండురు దేవ్రు కులని దేవస్థ
లము మోలున్ను, నా కేశలవి ప్తిన్నే యుత్తరము పన్నెండు మడవా
మగిరి పర్వతము, పాతుంతగిరి పర్వతము శ్రీశైలపర్వతము మూడా
వెళ్లి నిడుణ్ణ కురించి శిరసు తెందబోసి శ్రీపాదములు మీదు మాడు
జేసి అఘోరతపస్సుచేసి పుట్టి గా సంతానఫలం తెస్తా

నయ్యాస్వామీ, అయోధ్యాపట్టణదేశీయంతతుతాళిలేప్ప
వీరతనునిలయలేవ్వ యేడుకోట్ల భూరుంతలాన సంతుతెలవారు
యంతమంది వచ్చినారు తేనివారు యంతమంది వచ్చినారు అం
దులోయుదివకేలున్నారు, అయోధ్యాస్వామీ నివేశల్లు దయ
చేస్తే యంత్ర ఆ వశరంచె సుతుని నీ తేహాహంచె సుతుని పర్వతా
లమల్లిఖార్జునని తెంతటు వెళ్లిత పస్సు తెంరి ఘట్టి గాసంతాన
ఫలంతెస్తా నయ్యాస్వామీ। అంతట మూతు శల్యెలు యుద్ధ
సమహారాజు ముద్దుటుంగరం వేలధరియించెను, యెవరో
యు దంతుద శరవాయుపంగన్న దశరవాయు బసవన్న దంతుమై
వంచె ప్పంది। ధం ధం ధం ధం ధం ధం ధర్ మని యెుటవందన స్వనగా
రావైలు గతో వింటిరి। తూర్పుకుం భిణి, పరసు టుకుం భిణోము
త్తరా సుబలమలు ముద్దుబలములు సదురు బాయిగుంట్రలు
యర్రిగొల్ల గుంపులు, గొట్టెగాని బలములు రాయదళంబు
లుతలిగెను పచ్చలపల్లకీ కైటుపెట్టించిరి ధళశశంతు మోంతల
మేద.ందు పయనమాయెను పర్వతాలమల్లిఖార్జునస్వామి తె
లూమేటుబుర్జీస్తాలు మానెతు మల్లెపూలు యేదుంబెంకి
స్తాలు పందుంబంగారంపూలు పందుంసాంబ్రాణి యేడు
మైసాక్షి మూతుపట్ల అబ్బూవలెనెయ్యిస్వామివారికి అ
కంతాని కి తెసుతుని అంతాస్త్రాణంతూరి పర్వతాని కి వెళ్లుతు
న్నారు యెటువలెను. ___

తందానతందానతందానె భామ
తందానతందానతందానెతెమ్మ — తందానెతానె
దేవశీ రామలో యేమా దేవపద్మగంధేమా — పైత్రాయుతెత్తె
పట్టుప్రదేశీ రవైరాశి పర్వతంబుదిదేతే
భామతాను గదిలింది తెమ్మ తెమ్మ దిరిటేలు — తందానతానె
తెత్తులా విఘ్నంజులు రంభానాటకస్త్రీలు — రెంతాయరోలు
తెటతిటతా తయ్యారుని యెటిబూగంమెభాదేమా — తందానతానె
భూరుతెలుగులూనేమి మంటితెగెపబాగాలు — మువ్వాయిముత్తె
పతలవర్షెసంబాలల పర్వతంబుమీదితే భామతానుగదిలింది
పట్టుప్రదేశిసంతానఫలరుతువెళ్లుతుంది — తందానతానె
అనిరాజుగారిదాడులునాలుగుదిక్కులు — నవ్వాయినాగి
విస్తరించితెపూరి తళ్లాడితల్లి రికంగవళ్లి — తందానతానె
(ము)గ్గులుచెట్టిరి వీధితోరణాలు కట్టించిరి. — అయ్యం తళ్ల
నారశీల పట్నాములుట్లు యేతుతోంటూలు — తందానతానె
సూర్యాస్వామి వేదూలు తెంచరరూతానాలు — అరతెస్తరుతు
సుంతారరూతానాలు పూస్తరంబుతేదాటి
పాతుగాటి మిద్దెలు భువనేశ్వరి వెము
అతుగతుగుబావులు లోటమోటుంబులు — తందానతానె
విలాటపట్టుప్రదేశిని వ్రాశిరించిరి ——— — జైదాళ్ళుబళ్ల
తెంతలోసూతెలాగిరులూనాగులేరుదాటిరి — తందానతానె
నల్ల తెంతదాటిరి సాంబ్రాణి సాదూలు

యత్రీగాంతభూముల యేరులన్నిదాటేరి — తందానతానె
మయుసదుస్నేవనముల వారుకాలగతరి — తెంభేతస్తు
ఆరంగపంతే నవరాత్రే తగతరి
యదురు వనముల దాటి యెలగొంతదాటేరి — తందానతానె
భద్రీవ్రుక్షమేదాటేరే బప్పుమేతదాటేరి — తెంభన్నారు
చంద్రీవ్రుక్షమేదాటే శారామేతదాటేరి
అడుగో హొమగిరి పర్వతంయిదుగో — తందానతానె
హొమంతగిరిపర్వతం అదుగో శ్రీశైలపర్వ — తెట్టుతెలగ్గ
తము ———
భామచారవస్తుంది ఆపర్వతం దగ్గరకెసేరా
తారకంగవ్రుద్ధి ఫాంతారకంగవర్తన — తందానతానె
నానందులారేరా భూరు తాను చేయుంటి
ఆశాంతకంగలా స్త్రానం చేయుంటి ———
తరిమోంతటి తికంటి పర్వతాలమల్లయ్య — తందానతానె
మెంత మారాదితెళ్ళిందియరమచెయ్యి దెలిగాను
తరిచెయ్యిలోగానూ మమ్మల్లుగానేళ — తందానతానె
స్వామివారిదేవళంయుట్టూ శ్రీదత్త ణంచేసి
అయుదుబండెలు దతారము స్వామివారితావేళ
అభిషేకంచేయుంటి, తూమెరు తమ్మాప్రాలు
మూనెరు మల్లెప్రాలు యెదుంవెంకప్రాలు
పందుంబంగారిప్రూలు, స్వామివారి తిప్రా

జిలుచేయుంటి, పందుంపాంబ్రదేవిరా
మేకుంమైసాదక్షే, లరా, దస్వామివార్ని — తందానతానె
చూడపడే పైనేవే ద్వేవులు చెళ్ళింతె సుమూరు
ప్రట్లు అభ్రార్చనేయ్యి స్వామివారికి అ
ఖండంమొత్తంబి స్వామివారికె ఖండప్రేదా
మంచేశి స్వామింవారి దేవళంమందరనే ——
చతసూరదికుంతు ప్రోన్నాదియేతునిలు ప్రాప్త — తందానతానె
నరువెన్నే చేరు దిగేవేరు॥ ఆలాగంటిసూ
దికుంతు మూడిరి రాత్రి॥ నదరానితెబ్బింది
ప్రతీచక్రమే పరచే ప్రతీచక్రముమీద
అంతేచక్రమే పరచే అంతచక్రముమీద
దర్వాసనచేసింది, దర్వాసనమూమీద — తందానతానె
భద్రాలక్ష్మిలుని ఆరింది భద్రాలక్ష్మిలు మీదాను
పదలక్ష్మి నిలపింది రుద్రాలక్ష్మి మీదాను
యేకప్రైకేసన్నెసూదులు సూదిమీదసూదేమా
యేరుసూదులావేశా, దాంతశైననిలపెను
శివరసూది నాద్రాశే ఆరగించి నిలపింది — తందానతానె
ఆరగించి మూడారాము ప్రాంతచక్రే నిలపింది
ప్రాంతచక్రే మూడారాము, (దాన్నతాయవంటి —
శిరస్సులోంచుగానే నిలిపే న ——— ——

శ్రీపాదములు మూండుచేసిన అఘోర — తందానతానే
ఘోరతపస్సు చేసేను పట్టుబదరిక తపస్సున
తెంతతెంత క్షేమమైన మంగళంబు భూపెట్టె
యుక్తేలు పన్నాటె సాంఖ్య తంత్రరాదూలూ
దొంపదప్ప వేళాయ ఆతాశ పతి లేనూ
నేలతప్ప పాతరంది నీళ్ళ తెమోలదలంత్రైనరూ
అగ్నితెయూగలుయుతోరె సు అంతట
స్వామివారు వస్తున్నారు మేష్టురధంబుల — తందానతానే
పోంచ॥ హంసవాహనం మీద
అభింవన్నే దేవ భూతూనంది వాహనం
మీదసాంబమూర్తి నిలిచేమా గరుడవాహనం
మీద శ్రీ మహా విష్ణు నిలచెను మూడుమోండ్లు
భూమూలేమి యేడుమోటుయేనాంగులు
నవబ్రహ్మలూ రెద్దె అష్టదిక్పాలకులేలూ
స్వామివారు నిలచేరి అయోధ్యపట్టు పడి — తందానతానే
మూతసుసుక మూరలీ పంతులంటి బాలాల్లో
యింతతత్వమెందూ మూండు తపస్సు మోరేవేమా
మోరేన ఫలమూ నేమాయుక్తిన కుడుమన్నారు
నేతపస్సు వదలవే ఘభూమున న్సు నష్ట చేయుమా
యు॥ అంతట తపస్సువదలి ఆజ్ఞ ములు — తందానతానే

5

శ్రీ గ్గీ స్వామివారు దయచేసిన పలుకు — తంధానతానే
అమ్మా అనిపిలిచే దానితి లోకబాలల
కన్నా మోయమైతిమి స్వామి అయ్యో
అనిపిలిచే దానితి మొగబాలల కన్నా
మోయమైతిమి స్వామివారు తమ
క్షేత్రరంగాయి యేలె భూములు తెల్లు
మట్టు యేను కలు వెంకటేమి లే తెంతనేమి
ప్రతి వాంఛన చేతప్పు నాము స్వామి
నాతుపలం దయచేస్తే — తంధానతానే
తిరి పట్టు ఒంతు పెళ్ళికాను అంతట
స్వామివారు మెచ్చి పట్టుపడి వే ఆయు
స్సు లేని మొగబాలను యిచ్చేదాం ఆయు
స్సు కలిగి అయి దొంతనం కలిగిన ఆడ
బాలను యిచ్చేదాం అయ్యో స్వామి — తంధానతానే
ఆయుస్సు లేని మొగబాలం యెందుకు
ఆయుస్సు కలది ఆయు దొంతనం కలది
మాకు రాయురా కోంగా దేవింట ___
ఆడబాలని వేంకటస్వామివారు మెచ్చిరి
క్షేత్రపాలక ఓభూతేతమా మంగళదతామూ — తంధానతానే
నాక మన్నె ప్రశ్న మూప్పలము రాయచేసేరి

నేను ఆతబాలజననం అన్నతుందిగాని
ఆ బాల జన్మం అయ్యేటప్పుడు లాబా — తందాన తానె
లను యేమేమి వ్రేంతు నంటే —
వేస్తె నవించూ మారా, అరితాల్నా
మరప్రదర్రం, బూడ్దనమూ నొకత్రియూ,
తేస్తుల బింతా మూ నో పంత వరసవెదేయు
మొసటు బట్ట వెన్నెలూ నీళ్లూంతారి మెత
ట నెన్నె జరనె తట ఆ నెన్నె బాలా
తుయున్న అమరి వ్రంతూను శివగాంధా
రినా మం తరు రోశింబ వమ్మ యుంతట స్వా
మివారు శల్యు తేసుకొని రివర్తతంబు
డిగనాదే, నవనందులతే రాంతాతివి — తందాన తానె
బ్రియెవరూయుదయుతు దిభువాయి
సంగయ్యే దిభువాయు బసవన్న దండుమ
పైసంతెప్పంతి వందనంబు రణభేరి బైలు
జాను తూంతింబి ధవళ శంఖమ్యూంతలు
మదంతు పైనమూయూ నూ భద్రక్రీస్సు
మేదాంటే క్షాత్ర మేతదాంటి రవంద్రన — తందాన తానె
ద్రు మేదాంటే నివా మేతాదాంటి రి —
రాంగలుమొట్టె యెమా జాతు బింతలా
వేళవారు బాలగతరిసాంబాలనో

సాధూలు మేసదుస్తు ఆతవ్వాలు
వారు బాల గతరి తెంతలానుమేల — తందాన తానె
గిరులూ నాగులెరుదాటిరి నల్లగొం
డదాటిరి యెర్రగొండ భూములూ
యేరు లన్ని గతరి రితా రశేల పట్టణమూ
వారు చేరవచ్చిరి —
ఆతా రశేల పట్టణమును దర గంగ రిబు
యున్న గంగరి కులతాత భూదుమూజరి — తందాన తానె
చేసెసు జాతాలవారిని పిలపించి వీరుం
డురాజుగారి సభుభాని రివేళి పట్టణ
చేవి సంతాన ఫలము తెస్తున్నాదని రా
జుగారి మోదమరుతకు సెలంతి. — తందాన తానె
జాతాలు శ్రోత్రి రాజుగారి సభుభా
నితి రాజుగారి సభుభాన యెమేమి
జాతాలు చెట్టుగుద్దులా పేమాంఫ్రి
తాలతాళం గాత్ర లోతులతా తులా
టుతేంతి ప్రంజుల లోలంబుటు గారెంత్రల
తేయలాట యెటు యెన్నరాదే మాంత్రి
విద్దరాదేమా ————
జాతాలువారు ఆస్తానాన సాయిల్ — తందాన తానె
బతగా నేరాజు తెచెరిలూ తెలాయిరింతి.

భూరతాలవారి నియామి మెచిరా
యుజాతాలవారు యెదిరా పట్టుప్ర — తందానతానె
తేవి. — — —
అయ్యోకొమ్ము స్త్రాది అప్పుకొమ్ముయు
స్త్రాది బలములదే స్త్రవ్ర స్త్రాది, తుప్పటంయు
యెగసె సురాజుతుయుల్లములంజ్లెను
మతిఖులంయు చెదిరి నూరుభుజంయు లాయె
నిప్రతిపితెయుడదనెవ్వెనరాజుగారు
ప్రట్టోప సొంతుపెరిగె పన్నెంతు పన్నెంతు పన్నెంతు — తందానతానె
యుద్ధవైనాలగుయెంగ్ల తునే అతికిమానగర
సంతానమ్మలను త్రైకెసా అనిరాజు పట్టు
ములూపల్లకే తెప్పించి భజంత్రీలతెప్పించి
అరాయుసుక్ష్టిలు బిరుసులు బాణాలు
తాషామరాఫ్ తంతాన నగారా నౌబత్
పట్టప్రదేవి తెయెదురు గుంతాపంప్పించెను — తందానతానె
పట్టప్రదేవి నిపల్లకేలూ ప్రయుచెని — —
చుట్టుయెదు కోలాటాలు సూర్యపానవి
ఘూలూతంటర దూతాతాలు సుంత
కదూతాతాలు హొ దుగాట మిద్దెలు
భుతనే శ్రీరావేమా అదుగదుగబాణాలు

ఆపతూపమలేమూ పట్టప్రదేవినికో — తందానతానె
ప్రాణే గింబిరి యెమిబా మొగసాలతావేళ
యుటంట చెట్టు మొట్రి కప్పినరుర్తాదెళా
దసిమిసూరు వాతా దూజామువారి
దూనాతా దంతి బక్కె చేరి ధ్రుంతేకన్నిరా
లభూవితాక సూర్యస్థానదుయుమిలూ — తందానతానె
చంద్రస్థానదూ యెమి భూమితానుచె
సింహపట్టు ప్రస్త మె. పట్టితనవంట్ల సంభ
మెతాలూ భూమితానుకూర్పుంతి —
స్వామివారు దయచే. నినఖలము తప్పరాల
వేట్లూ అతకతూ ముంతయు దతంనాగమల్లె
ప్రమ్పు.. ఖలము తేనుతుస్త్రాది పక్షతాల
ముల్లయిన మతేయుం దుదల బంది గ్రైల
ముల్లయ్యాను అత్తముంచు వేతంది అఖలము
అనుభవించింది ప్రస్తుతున్న పంతియూ మా — తందానతానె
జిల్లితాతు పాలీన పాలి మెర్రి చందాని
వేరా మెల్లపాపేనూ తమలపాకు బీతేవ
చేతి మెర్రి చందాన వేరా మెల్లగి తెనువా
యెటి భల్లపునమాయు వెలదిబిన్నె లూయెమా
మూతూ ఘుతియుతూ యేమెూ దుప్పెముంత — తందానతానె.

చింతాకు ముద్దుమొదనె లెక్కనుపగళ్ళ తందానతానె
ముంతచింతాకు పారకుతారుగభ్రయము
॥మాటు॥
ఆనాటిగంధర్వస్త్రీలకు ఆరూరూయూ
రు తొమ్మిది ఘటియలు వెళ్లేటప్పటికి —
॥వరుస॥
ప్రకుకప్రణ్యాము మెళ్లాను హారసాల వెళ్లా
ను యూనాటి మొత్తే స్త్రీలను ఆరూ
మూరూ తొమ్మిదినెలలు వెళ్లేటప్పటికి
ప్రకుతుప్రణ్యామె మెళ్లాను భారసాల
వెళ్లాను సాంబమూర్తి నిర్ణాయము
శ్రీరాముల వారిని బంధన — తందానతానె
ఆ రఘురాయుల గర్భములు భారమై ననిల
చేసూ మొతొ ఘటియనువ్వొ రాళబాను
తప్పవకుతుంది ఆ అయోధ్యరాణి దారూలు
తాచెరి కస్తూరి చక్కెరతో సలవేశే అయోధ్య
సేసులు తతానే తాళికాళిసుప్రాయూ
తరువాయు సాగెనూ పట్టు ప్రదేవతె యొయు
ఆ తేభా రమాయానూ యింతవర్త
మూనా ముహారాముల ఆస్తాను — తందానతానె
పట్టు ప్రదేవతే యెమూ యింత తప్పమెందాకూ

॥పాట॥
యెడుతొంట్లు భ్రామంతలాన సంతు
తలభారమయందరికి స్నానరు సంతు
తేనిశారుయుంతమందికి స్నానకు —
తనతెంతకష్టమెందరాయూ పట్టుము
ఆగాలయమెయూ మంత్రసానులా
వేళ ముహూర్తము గర్భయూ శిఘ్ర
ము గతియు పింక పట్టు ప్రదేవతె యె
మో ఆ తేభారమాయానూ
మూరు ఘట్టి గయూరూ మనేను
అప్పుడు మంత్రసానులు గాచ్రి రామ తు తందానతానె
గంటి ఏటా యూ భారుతప్పుకేటే సరి
బంది దులానెలు ప్రాణనాతిని తుము
తెయుంచి పట్టు ముకే తిని యెమూరా
ఆని యుకట్టేళ అయోధ్యరాణి మంత్రి
సానులే అమ్మనే సులు తుతాను తందానతానె
అయ్యో నేసులు తుతానె తాళి
తాళిసుప్రాయూ తేతప్పునిలువ
తేనె లూ యింతవర్తమానాయూ
రాఘురాదవి స్నానం పట్టుముగా
వుంటే బాల కృష్ణులు తియుతింబి యెరయూ

బాల సఖులు యిరువైనాల్గుమేళ్ళ తందాన తానె
కుపూ నగర సంతానపు లమురేత్తెసు
పట్టు ప్రదేశాతి అతి భారవపూయను
రేమేమి అర్ధంతు లుస్థైపా షట్టు
గా విలారు విలారింటంతి అనగానె
పైరా మహరాజు మహారాజుని
పట్టు ప్రదేశాతి మరెవు భారవయితేదు
వతి గణ్ణాయ అర్ధియెలుతేరునేపట్టం
లూ శివస్థలం త్రంతే గదా విలారుకుమొనె తందాన తానె
టూగర్థా నంటేసి తతిప్రసన్నుల స్వామి వా
రి దేవళంబైన్ను స్వామివారింటి ధూపదీప
నైవేద్యములున్ను సానత పంచ్చారం యు
న్ను సాయునేయ్యూటే పృంటి నందుల కు
పోయింటి పరమటి భాగానస్తు నందు
లను తూర్పు భాగానితితెప్పితే పట్టు
ప్రదేశాతి బాలజననమువు అని
బాలహస్తుయు చెప్పంగానే అప్పుడురా
యుకొమోనె టూస్థానంటేసి తతిప్రసన్నుల
స్వామివారి దేవళం సొమ్ము స్వామివారికి
ధూపదీప నైవేద్యములున్ను సాగతపంచేరము తందాన తానె.

తిప్పింటి పాయూనేయ్యూటే పృంటి నందు తందాన తానె
లమేపైరాయింటి పరమటి భాగానసే
లేక్ష్మి నందుల తూర్పుభాగానకు (రు)
నతిప్పిరి మంటపాలు దప్పునే ళ్ళ పట్టుప్రదే
శాతి యున్నది — — — —
యున్ని నొక్కేత్తుగా మాగానే తాళితాళి తందాన తానె
నెప్పుయూ తేకుర్తని యిలతేదేవూరంతేవి
కేగాంధారీతేళా మాంధారీతేళాను
పట్టుప్రదేశాతి పైరా రీబాలజననమూయూ
ను ఆ తబాలజననాలకు ఆ బాలజననం
అవుస్తేయుప్పుడు ఆ బాలముయేమిలు ఆ
స్థ వంటేయూప్రణవంబారు అరతాల
తాకరపద్యం బాత్తునవమూదిత్యంతేనస్తుల తందాన తానె
బింతారుణిచేతులపరసవేదినెనసు టుబ
త్రకేస్తు కే భూవారే మెతటి ముద్దువస్త్రాబికవతటి
యున్న అమిరి ప్రశ్నారి అప్పుడు మంత్రసా
సుయూ తలినెళపెత్తు నరితలినెళపళ్ళి
రిబాలకు బాధూమోనే ఆ వస్త్ర బాలా
పూస్తానంటేయింటి రే అంతఃపురంబు
ముయ్యేలూ వారుతేసుమెళ్ళి రేవంగారు తందాన తానె

మెల్లగను పడుతుంతాపై ష్టేరీ తివ్రతునడల్లె తందానతానే
వేళ్ళునతగ పైలాగతేసరీమరురతరా
తిపయేవిరా యూపమంరలుంటేరీ
తరిగిపైలా పుపెట్టుకుంరతావిఉన్నరో
వాడుల్ యింతవర్తమానాము ।
రాజుగారువింటారనే పన్నెండుప్రట్ల
ష్టింతకత్తైరయేనిమిదిప్రట్లపంచదార తందానతానే
ఆకువంకల ఆతులమూదిలున్న మేదిం
వేతలున్నపట్టుకుతెతల్పునభూరిపంచి
పెట్టిరితెమ్మిదిట్టుకియులువెళ్లేటప్పటికి
ప్రయతూప్రస్తోంభారసాలంతమాశా
వెళ్లెను అంతటరాజుగారుతచేరిలో
తూర్పుంకి వెలరయా బ్రాహ్మణులు తందానతానే
తెలకాంలే రస్త్ర తాళింది బాలు జేగంత
రప్పపంతులు ప్రట్టీపన్నెండు పెరిగిపన్నెం
డుపన్నెండు పన్నెండుయిరుతైమెంట్లు
సంతానంతటాగెను తల్లితే మమేనమో
తంత్రికే మమానమో పట్టానితేమైనా
భయమేమో వేడుతుంబిని మోటలు
రక్షై రెండుతెరపట్టాలు వేసినాటయెస్థై తందానతానే

రాజవీధులు వేసినాటయెనుస్థై తందానతానే
సంపులవీధులు వేంటపైలా ప్రాడుత
పైలాబల్లిదిరప్పట్టినఘుదియానత్తే
త్రింవేలా గునపుస్తదిలావెళ్ళి
రయూ బ్రాహ్మణులు బున్నదాని
శాస్త్రం పుట్టిగా విచారించిచూరి
మునైను అగగానే పన్నెండుమూర్త
పట్టునే లగ్నాత్రిపించి వేసుగువేద
ఘన అర్ధత్రేరయిపట్టించి అయిదు
ఘదుదాదులుఉన్నదానితెరలబా
ఋతువెత్తునతవల్లి వేదోక్తమైన
బ్రాహ్మణులు త్రిర ఘంటాబున్నదా
ని శాస్త్రం అందిప్రస్తుతమైనబున్నదాని తందానతానే
శాస్త్రం తేటగా విచారించిచూచి
పైలాపేరాశారాజుమహారా
జుపుత్తడికి మోంగవుతేడుతంత్రికి
మోసంతేడువేడుతుభోగీ తెరాంటలు
రక్షైరెంతుతెరపట్టాలు వేసినాటయెను
స్థైరాజవీధులు వేసినాటయెనుస్థై
పందువీధులూంకస పూలప్పవిపరి తందానతానే

పరిమళగంధి మెరూర్తె తలిగెనపెలా
లైలా లైలా లైలావెమె యీరా వింతయేవిలా
యీరాబోధ్యాంయేవిలా యీరాభామపుల్టే
పన్నెంటుకై విగో ఘన్నెంటు యురుదైనాల్గు
యేంకృతు మా నగరసంతానఫలము
గలిగితే మెదస్వా వితతి డున్న దిగాని
తెలియేయునదితా డుఘుల్టి గా మరుని
బారింతంతయ్యో బాలభక్తాలలా రా - మేలు మేలు
అన గానే అప్పుడు బ్రహ్మదానిహస్తం
తే పిగా పారా తింటుగారా లైరాతెరా
రారా జిత్తు మహారాజిత్తు ఘట్టిగా
అస్త్రాలు అస్త్రామే అప్పుడు వషటి
యీప్పుడు వషుటి నా తల్లి తి మోసంతేడు మేలు మేలు
తంత్రితి మోనకూతేడు పట్టానితిభార
ముతేడు మేరుతుంభినీతేరా టియి రక్షై
రెండుకరపట్టాలు పరవళిహస్తావృస్తాతే
పరిమళగంధి మెరూర్తెగలిగెనపరిగాని
మేనమామలుగన్నన పుట్టించయస్వామా
మేనమామలగంతమునంగా నే॥ ఆపాటు
విని రాజు అయ్యవో అయ్యవో మేలు మేలు

యనసుతునా గులాంబులంటినదుమలు
త్మ నవిరాగి మెదవుసింగబుననుమలు
మెప్పునవిరాగి అపొర్యా నాలుగొంత
యేతేవాడు రాంధ్రాతమాంధ్రాత
రాజు మెవాడుడుగనగంటలరాజు
ఘుమరుసుదౌతు అశ్రుయంబులంగలు మేలు మేలు
వాడు ఆరుగపాల మెచ్చుటే నుగులు
మెలుస్వాత్రిస్త్రవి ఆలాగంటివాడు
తలి కి పెద్దవాడుబిడ్డదానికి మేనమామ
నల్లితే కదనేర్పాయి అంట్టె వనేడు అయ్యో
దియుద్ధరయ్యోది మగ్గిరైయేది ఘులగాంయు
అప్పాటితి స్త్రీ నీతేపాటసిద్ధరయారాస్త్రావిల మేలు మేలు
ఆపాటవిని రాజు ఘుల్లునవ్వి బాలభక్తా
ణులారాబ్రహ్మదానికి నామకరణం చేయిలు
శ్రీంబవతెమ స్త్రైరాబెశొరారాజకృమహా
రాజశ్రీబ్రహ్మదానికి తెరనామకరణం డేంబి
పెటె నాగిస్త్రీ నివరశ్రీస్త్రానిసిద్ధులతో తబుట్టు
యీరా కృష్ణవింజా దురా అరిశాలతామర
పత్తం బాతు నవరాణీకిన్నెం కెస్సులబంతా
మణి అరిశేటలు పరసదిమేసటబుత్రీ
కస్తవేభూతశోభిల్లి వల్లుబదేజత మేలు మేలు

యున్న అమరిత్రింశన్ ప్రస్వర శిరగాం

శ్వారి నాను తరణం డెంబరునరి

గాంధార రత్న గాంధార రత్న గాంధా మేలు మేలు

రత్నని బాల్య లీలలు పిలచి విద్యా

స్తులు పిలచి తాండ్ర తరశాలు

యుల్లు తత్వ గారలంతా పిలచి తల్లి మేలు మేలు

పితాపెను తండ్రి పితాపె నుబాధులు

పితాపితా శ్రీ బలం తపితాపితా అంతే

లూఖ్యి మేమంట్లు వ్రాస్త ది మెర

శయాం బాల్య లీలలు మాతలి

తేలి మోసమైతే దుగా మా తండ్రి మేలు మేలు

క్షేమ భారంతే దుగా యుంత మా

త్రింత లిసం బాలు దులమై మెరరి బా

రంతే దు మరి మెర రిరి సంతం అని

చెప్పు తూత్రం టరి మేన మామల

మగంతం మేన మామ లు ప్రంటినేలు మేలు మేలు

ప్రంతితే నే మాతలి తండ్రుల తుబా

రంతే దు గదయుంతె మా త్రిం భారం

లేదు. - - - - - -

శ్రీ యుంతో పెంత యు బాల అయిదు

మెంట్లద మామ పెంచి యాత్రి ర

పెద్దవారి లూను వేసి నాటి సమయమందు మేలు మేలు

మెమార్తె తల్లి మెతలమీద గూర్చుండి మేలు మేలు 12

తన తుతనే నామనూలు దిద్దుతున్నది

తల చూచి అవాశేసంగ అతావెరి

ఆర సుత్రారి అఃదాత్రే ఆవేలవేని

అమ్మ నేనేమి నేనమేనే అమ్మ నేనేమి -

నేనమేనే మెమార్తె మెరదుదనగా -

సంధ్య నగా విద్యనగా బుద్ధి అనగా

మెల్లుకతి టరే మోదం తం పట్టుకజర్

ర భూతం మెల్లుకుంటే చదువు వస్తుందా మేలు మేలు

నా మెమార్తె మెవరూచెప్పిన చదువు

మెవరూ చెప్పిన విద్య నిన్న గాదె మొన్న

జననం అయిన బాలె తనతు తానే

శినమూలు దిద్దుతూ వ్రాస్తది అమ్మో

పట్టు ప్రదేశమ్మా మెమార్తె వింతలకు

నిదే ఆశ్చర్యకారలనాడే మెమార్తె

చదువు మెవరూ చెప్పుతున్నారు పర్వ

కాలము ల్లి భావనస్త్రా మెచెప్పుతు

న్నారమ్మా దాశేసంగా మెమార్తె కన్న

యూలాను కమతయుంటెనా ఆకతా

లకతీగా య అయ్యారా మంది మెత్తర మేలు మేలు

నెనబాల్యలీల తేసి చెప్పించె మెమా

ర్తై తులదుర్గ పథ్యాలె చెప్పిస్తే నేగాని వల్ల — మేలు మేలు
కాదని పలికెనే నిలిచి మెలిగి కుబేరగా విన్న
॥ద్వి॥ దైవాళి పతే స్వర దై వాల్లి నాన్ని
రాజమన్నె మెరూరరా జగాంతేవ॥ యు
స్త్రీవాన్స్వ లాం మునివేయు మువి అని
రాణి అడుగుతున్నారు మెమూర్తై వింతయుమె
మూర్తై మహాములు యేమున్నా వింటి వా తంటి — మేలు మేలు
వా యేమి వింతలు యేమి మహిమలు మెమూ
ర్తై తనకు తానే వానమూలు దిద్దుతూ వున్నా
ది అదే దార్ఢ్య ఆశ్చర్యం గా చెప్పవచ్చు నా వా
మెల్లి రాజవ తెల్సిన్నారి లజు వనగా సం
దై అనగా బుద్ధి నగా మెట్టు తెత్తి ట్టు తే మో
దంతం పెట్టుకే జజగోళ్ళూ తంగా భంతి పో
రవెయ్యాలిత్తుంటా లడుకు పైపై లాసాము — మేలు మేలు
తోటప్రన్నెది మెపరయా బాలికృష్ణులు
మెమూర్తై తులడు ప్రతెప్పంతి మెల్లిరాజవ
తెల్సిన్నారు యుంలా గంటి బాలకృష్ణులు తేనా
మెమూర్తైతుల దుర్గా చెప్పే వారు యుంతా
యేలా గంటి బాలకృష్ణులు పన్యాసి బాలి
కృష్ణుడు చెప్పవలయును అంటే బిడ్డా పావా
వేని పన్యాసి బాలకృష్ణగుడా అంట్టైతా శిర — మేలు మేలు

మెంతగ్ని హోమములలో తపస్సు చేసే
వస్తిగసుత అయునా యుతర స్వర్గం
చేతుంగా మెమూర్తైతు వా ద్దైట్టుంగా చదు
వు చెప్పుతా మనే టిటి మనె మెమూర్తై గతిగం
టని ఆ లా గంటి బాలకృష్ణులు మునె తెక్కర — మేలు మేలు
ఘోరము తాను అయోధ్యాస్వామి యుదు
శ్రీ మెంతగ్ని హోమ లయంబు నపర్వతాల
యంబున అనేకంత తపస్సు చేస్తూ యున్నారు
బాలకృష్ణులు మునికు పెదముగు రఘు
ట్టే యుపేంద్రి గదా జట్టే లను పంపించె అలా
గంటి బాలకృష్ణుల నెతె సి చెప్పించవలెను — మేలు మేలు
వ.ది. — — — — — — —
॥ద్విప॥ యుది రెవరు ఋట్టెలు బుద్ధి రంతుపె — తందాన తాన
ద్దరంతురా పంధి లారాది గుంతయ్య పెద్ద
పిడుగి లా అమేమ ఘట్ట మమే మల్లా
మహర్షుల గుంట్టా పేర మేలు బరుడు తాలి
మోరాయా ఊరా చలితేరు చంద మూరు మే — తందాన తాన
గుయుత్తై దె గవేశే చంద మూ మరతె లాయి
గాంచి జాయితె వతేను పదము జగ్గి చిల
పించి లా కుపర్గు తాల తెగ్గె లా అను
స్త్రీ న బాలకృష్ణగ్గి చెతితి తేసుమెరి రంతి వారు
రాలు బయులు తెల్లిగ్గె మెంతలూ మూతులు — తందాన తాన

గిరులూ పర్వతాలు వెతకెరి అకవి ఆ — మేలు మేలు
కణ్వోలు మొదలా వారువారలవోదించి
॥మా॥ వెతె తెలుసు వచ్చున బాలబ్రహ్మ దుత పస్సు
విలా దర్శంతంగా వ దయుగ్గురూలోయి
వెుదటు నిలురివర్ధాదు ———
వలత తాయు బాలబ్రహ్మదు భూవించియూ — మేలు మేలు
కతె॥ మా॥ మునిను వరమ గ్గురుంయి
ట్లాగే నుంచుంట్టి మా ఆ వెుదమరితొస్తె
బ్రి(రు)గా ప్రంటా దు వ దయుగ్గురూలో
యి అనుష్ఠానం తెస బాలబ్రహ్మణ్ణెరెక్తై
లుప్ట్రి సుంచుత శస్త్రస్నారు యూదుశ్రా
గ్రలు అనుష్ఠానం తెసి నస్తు పట్టుతలో
తారని మెంత దూరం వలతతెనే పోయినాదు — మేలు మేలు
బాలబ్రహ్మణుదునే నూవలతమంతా ప్రంటి
నాయు ఫు నా తుతపస్సు పంతుతుందా
నా తపస్సు విష్యంలా యిదే చెసారు అని
వైరాగదుశ్రా గ్రలూ నా నా తపస్సువి
ష్యంతే పినస్న వెుక్రైతితె తీసుతె వెళ్లుతారు
అనగానే శా రా తయ్యా బాలబ్రహ్మ
శా అరణ్యారములూ విలా తపస్సు మొద
దుబూడేరు విలా అనుష్ఠానం మొదరు — మేలు మేలు

 14

యూనెరు మారాజు గారితె తెత తెతె తె — మేలు మేలు
మార్తె గలిగింది ఆ తెం మార్తైమ గనుత నేర్చ
చదువు గనుత నిట్టుంగా చెప్పితి వా నేదరి
(దే) విప్రత్తు అశ్ర తుంది అనిపట్టుదు
లూతె తే సుతరబ్బ్రరి రాజు గారితె వప్పగిం
తే పట్టిరి చేదుయ్యా బాలబ్రహ్మ దాలతా
మా తెమార్తైదు చదువు చెప్పుతారా అన
గానే చెప్పుతాను అయితే బాలబ్రహ్మ దా — మేలు మేలు
నే దా ప్ర నర్ధయున్ని సంవత్సరములు చెప్పేదు
ద్రిద్రినృది మూర్ఖభ్రూ చదువు తూనామ.
మా అంతమున్న దటయ్యో నాదా ప్రనవది
పన్నెండు సంవత్సరములు చదువు ద్రన్న దివా
తెమార్తైదు వారు దిట్టంగా చదువు చెప్పుదు
ని శల్యుదిన్నెసు రాజు గారు వుంచి వారంగా
విచారించి॥ ద॥ తూ మెతు బియ్యం మొదలా
వారునా నబూ సేరె తుతుదు డుంతాల్లోకి
వాగి శ్రీ వారు రాలకె గెంధారి దేవి తెల — మేలు మేలు
అంటి తలారా స్నానమై నజైయింది విచ్చెపే
దుని ప్రాకా విదా యుతరాల దైన మొదలా
వారు బాలకెసేరె బాలబ్రహ్మణీ వారాలు
ప్రాణ తెయింది విష్ణు శ్రీ దుదు ప్రంతాల్లో — మేలు మేలు
పోయించి మొంతి బలవంపయుకి పలతెగాం

[illegible]

అక్కెతచదువ్వొప్పె బాలహస్తుడు గాంధా
రీదేవికే వానమాలు చాలనేసా —
॥మా॥ గాంధారికి వనమాలు దిద్దె ॥ద॥ వా
నమాలు ఖూచింది ॥మా॥ [illegible]
[illegible] బాల [illegible] గా [illegible]
[illegible]
[illegible] గాంధారి ॥ద॥ [illegible]
[illegible]

[illegible]

నేసుయేసుఖ్యనే తూంసూ కిసు రరు గుదిద్ధిం తందానతానె
దినాంతు తప్పుదిద్దిండి ముందల ముంద
ర వేసె పెూండె నితె ఖుబె ప్రబాద్యోసూ
రేసు తిలుచదర బాద్యోనే యుంతె బాలుర
తంత్రీ పేరా ణాంగ్లితెనే లూ బలుసు
తూరదిన రత్రుబె నితె సుఖ ప్రుతెూనితా
లసోల పట్టానె తెుంగుపెుట్టుతెునెనె సూ
ముక్తేత్తు తె(బ) తెతెుత్రు చదు భుజె ప్పేరాల
ప్పేతూ వ్రారితెూలరబత్తె సు —
హూం॥ సెర బాల బ్బ్రాతాతైష్ణా అనసూ
తల్లి పంచాలు బులు తేసుత వత్రు నందు తుబ్బి
మూ బాగా చెప్పితి విచదుర్లు అయితే
గాంధారి వానె సూ లతు వరుగు తందానతానె
విద్దిసా వేముందర నేతునె నెలుచెప్ప
బాద్యోసు నె వె ఖుచదుర బాద్యోప్పే
అయితే బాలబ్రాతా నేతు వత్రు నచదు
వేసెప్ప రయ్యసూ తల్లి విన్నాగా నితెూ
పపదుతుంది॥ర॥ అప్పైతెమూం భాగూ
గాంధారిదె తేతె వైరా నరూంబులు
నేసు గాంధారి రూంబింది ఉద్గ్రహించే
సింది అ. అయువాలనేసు గాంధారిరూ అతందానతానె

బింది ఉద్గ్రహించే సేసు యీరా రరూంబు తందానతానె
వాలాసె సూ గాంధారి రూంబింది ఉద్గ్రహిం
చివేసింది మూంతెూం ఘటయుతు వైరా
రితా తాలు సుగా తారం సుగా తారం
భాగా రం ఉద్గ్రహించివేసింది నాబు
గొ ఘటి యుతు వైరా రి బాల వైరా
మూంగ్యం ఆ తళింప్ర చేసింది అయు
తెూం ఘటియుత వైరారి అ పురమెుల్ల తందానతానె
చదివింది ఆ రెూం ఘటియుతు వైరారి
పుత్రి ణితతళ్ళ్యబింబు వెుల్ల వైరై చదివింది
యెు రెూం ఘటియుతు వైరారి గజెంద్రమూ
ర్తించదివేసూం రెునిమిరెూం ఘటియుతు తందానతానె
వైరారి భారతభాంగెూం తాబు పద్దపుం
రెూం ఘటియుతూం తాళ్ళింబు చదివింది
చరత గాస్ర మబు వైరారి సంప్రార్ణిం
చేసింది వెదపసపల వైరారి వెున్నితె సుపర
బింది చదుర్లు చెప్పే బాల బ్రాణితెతప్పు తైన
దిద్దింద వైరు గుపైన దిద్దింది ఆవెళరాంబూ
నా ఆ పెదుప్రవత్రుంది అమూంవాస్ట
వత్రుసు అమూం వాస్యరెూంబూం నచదుర్లు తందానతానె

చెప్పె బాలనాగమ్మ యీమా అనుచున్న సమయమున మేలు మేలు
శోభా పొంతా వికంగా తూ స్థానా
నిత్తెళ్ళినా ॥ మా ॥ అయితే గాంధారి
చేసు అనుష్ఠాన సమయాన డిసే తుతెలిస్తే
క్రొత్త విత్తనాలు నేను పొంతా వికంగా
తుతె ళ్ళిస్తేను సంచేసి వస్తున గాను సేవే
క్రొ బడుక్కు తుంట్టా క్రొంట్టా రా అంటే
మంబడి బాలనాగమ్మ తా వెళ్ళ వలెనను మేలు మేలు
బాలనాగన్ని స్త్రీనా నతు వెళ్ళ చూంచి
గాంధారి కచ్చుక్కు లబ్బి ళ్ళగా ఋద్ధంభం
పట్టుతెను గొంతు గొంతు మనసు దుఃఖపడు
తూ యున్నది అంతట తళ్ళి చూంచి —
ఆ బాధి సంగ ఆ సేల వేటి ఆ తా వేరి
ఆ కస్తూరి అప్పదార్థి ఆ సేల వేణి
యెంత గా ధుమోం తు బాలనాగమ్మ ఉంటే మేలు మేలు
యెంత బిడ్డా హాక చేసి బాలనాగమ్మ ఉంటే
యెంత సన్యాసి బాలనాగన్ని క్రొద్ది నన్నెనె
మార్తె వెళ్ళెను బాలనాగమ్మ తు మేలు చెప్పె
జూ యెను తుమార్తె మెలు చెప్పితే
లో యెను తుమార్తె ను యెంత గా

మేట్టుపలనా తుమార్తె తుబడు పుట్టే మేలు మేలు
లోయునా ఆట్టిపై యెను ఆశిర్వ
తేతే యునా అట్టిపై యెను బాల
నాగన్ని యుంత తొాస్త్రనా బాలనాగమ్మ
సిరస్సు తుంచి బడుగులబడి చుట్టూ
బలి పెట్టిస్తానని తా సలకంబల గజ్జల
కేారు కప్పునవా యటేని కంటి స్తంభం
మేతదిగి ఘల్లు ఘల్లు వస్తూ కృష్ణ ది తల్లి
రావటం తెమార్తె చూచి యెదురు గుంతా మేలు మేలు
తనా తెచ్చి తల్లిని తొంగిచేసి పట్టుతెని
అమ్మా యెద్దేత వెళ్ళుతా వే గాంధా
రీ నిన్ను బాలనాగమ్మ తు యెంతుకు మెట్టా
తు బాలనాగన్ని సిరస్సు దుంచి బడుగుల
బడి చుట్టూ బలి పెట్టి లో తా మని వస్తూ
స్త్రీను పైపై బాలనాగమ్మ కాత్తె —
తూ తా పట్టు మో చేతె నను తన్నా రా
బాలనాగమ్మ తెలిసిన్నె విల తెట్టు తేమెలిల తిట్టు
టుంటే విల మరి యెందుకు దుఃఖ పడుతా
తమ్ము తు మార్తె ఘట్టి గా చెప్పె రమ్మా
అమ్మా ఘట్టిగా చెప్పవలస్తిని సిగ్గు తుంది సిగ్గు అవ్వ నాకై పోయింది

పిగనగాయెమ్మళంటిది అదేమితోంటు
తోంకతోంస్తె మొదుగుతూ వుంట్లుంది తోంటుతూంకరంటిది
అదేమితోంటుతూంకతోంస్తె మొదుగు
తూ వుంట్లుంది పిగ్గతెమ్మతుంటై వస్తూ
వుంట్లుంది ఘట్టిగా చెప్పుచున్నారు —
అమ్మా రైతయిల్లు వుంటే వారు
అవుతుంది రతయిల్లు వుంటే వారు
గాదమ్మా అదే మీం పదియిండ్లు
వుంటే అది వతవరాలు శృంగారం వత
శ్లేష్మం వుంటే వనం అవుతుంద్దమ్మా అదితెర్రే
అదేమీం పదిబెట్టువుంటే అదివత
వనం శృంగారం పదిపెమ్మ ఉన్నావేర
తవి వతతన్ను వుంటే తన్నే వుతుంద్ద అ
మ్మ వతతన్ను వుంటే తన్నూగాదు అదే
మీం వతతన్ను మూసుతుంటే వతతట్టు మేలుమేలు
గానవస్తుంది వతతట్టుగానరాదు
వత బిద్ధవుంటే బిద్ధగాదు అదేమిపది
మంది వుంటే ఝూంమువీల ద్వొయిన
దాంత సందడిగా వుంట్లుంది వన్నెబిల్లెక మేలుమేలు

నత అయితె పెందలతాం తన్నా నంతేయిం మేలుమేలు
బి పతుతోంపె తతె పతుతుంటుంది అదిర
నాపై రద్దీ తూంతాం వేడు వంట్టిగా చదువుతుం
ట్టై వంటబతుతుంద్ది అమ్మ అందుతుమ
మన్నారు మెతతా యింతరారాం బిపట్లు
ములూ యింత కబరాం బిపట్లు ములూయు
శ్రైనాం పది పెన్నెంతత్తబిన్నవాంన్నీ తేసి
తన్నిసిరాం యింతూం జూరుగాబహు
విచిత్రంగాచదువుతుంటాం మెతత్త అ
మెర్నే తెరంత్రె యింతేన్తేతనేరాంచుతుం మేలుమేలు
న్నారు జూతేన్తేత నేరాంచుతున్నారు నాంక
భ్రావాం సమంజస మైనతలి గిసదానకే
తైనైదాం నవు యువతబిన్నవాంన్ని యువ
రుపంపిస్తారు వారి వారి బిన్నవాంత్తరు
వారు బాలిక్కాల తో సితె ప్పించుతెనివా
రిసగకనే చదువ్వాం సంధ్యా చెప్పించుతుం —
టూం. వున్నారు మనమూరె తిరేతివూ తు
వరిబిన్నవాంన్నీ యువరుపంపిస్తారు యువ
రూపంపింతేవారుతేరూం అయితే అమ్మా
మొన్నే తనైనాం పదిపెన్నెంతత్తబిన్నవారు
కనుత ఆయునాం అన్నటు బహుత్రజ్ఞ అన్నటుమెన్నటు
నాంననవు తాన్నె అన్నటు మెన్నటు చాదు

వందు విద్యేయుండు బుద్ధియుండు వం — మేలు మేలు
హరిశ్చంద్రుడా ననో తాను యూ పట్నం
లో యువరి భిన్నవాళ్లో యువరు పంపింపేవా
డువెరు ఆ లాం జన్నైతైనేను చదువ్రుతు
నే దే నేను పరిపతి ధ్రుంతపే జ తాబూ
ఉను అని అలిగిపోయి గాంధారి వం
ఫ్లై స్తంభం మేక మెత్తై నేను యుంతాతె
మూర్తి నా వూ టిం టుందా యుంతా
నాతు బుక్తి చెడుతుండా దత్తి చెడుతుండా — మేలు మేలు
ఆ దాజీ సంకతా తురితి రంధి ప్రట్టినే
ప్రట్టింది అనిపెనివిటి మెయిక్ల తుచక్కా
వబ్బుకైరాజీవితేక్వైరా జీవితే క్వైరా-
కైరా ఫేల్రు బినా ధరా జవుస్నై తెలవూ
రరాజగాంతీవయున్నా వా స్వాయిలా
వునవిచెస్తానను యెవిమునవి అనిరా — మేలు మేలు
బు అడు గుతూర్పన్నాడు మెవూర్తైవిం
తయుమెవూర్తై వపోయలు యెవున్నావిం
టివా తంటివా యెవివింతలుయెవి
వుపోవులు రాజుడుగుతున్నాడు యు-
న్నా వా స్వైవిలా మెవూర్తె తుజతగా
చదువ్రుతోను యూకన్నా జూతెన్నావ్రం
ట్టై గానిచదువ్రులబతిలో మెవర్తైచదువ్ర — మేలు మేలు

19

లచితిలో మేమూర్తి చదువ్రు తోం వేదటప్పా — మేలు మేలు
ప్రా నా తూ తెూ రిప్రస్తవి తరణాం వీరస్త
తా లింది బూం లో జే యూ రుతే విలు జో రుతేవి
మరియన్నైరక్రు న్నా రో యెబ్బూవిలనియరు
న్నాయో ఘుట్టై గా తేసితే ప్రించరయుష్కోవా
యెన్రైర నెం యెబ్బూవిలలో నెం ప్రీ స్వారా
యుజుగా ప్రశ్రు వుబ్బూ విభనీ ర వుర సుంర
రగిరిపట్టుం ఆపట్టుం యెలా వారుయర — మేరు మేరు
రు గాంతేపరాజు ఆ రాజు యువరు-
అంట్టై వూ భావవురిది అతనితె యుష్వన
బుష్ట్రవి యెవరు వూతెత్తైయు పే రుతరావుర్నై
వారితేపంతాస్ర ఫ లవుతేతె అనేతరవ-
ములతు యూ గంటి శ్రీ క్నైరుని వరావబా — మేలు మేలు
లరాజు ఆనే మెుగబ్బైవా రు తలిగినాత
ట వూ భావరురిదినే చెప్పినవూంట వినత
పోయువా రుగనుత అతనితె యెవిగాల్రుసం
చేసినా సంట్టైసూ వెరుబియ్యం తెూట
తూరతట్టు పా తితె తా సుయుగాల్రు సంచేసి-
నాను ఆ గాల్రు సంతూనె అశనుజోలిస్తు-
న్నాడు ఆ లా ఘునప్రుంతెవారితె బరగతుంతా
ప్రన్నవి గనుత యూ స వుయుం లోను బాల- — మేలు మేలు

రాజును వరించవలెనని తన్మయమాసంపంచెను — మేలుమేలు
వలుంటినా పంపింతే వారే యున్నారు
అంతగా పంపించుతవేతే పట్టు వగా
లవ ట్టి మెట్టి మొగాడా ట మోసే తతము
దితుందిదట్టి తె ప్పిస్తాను అహో స్వామి
విలా మేనల్లుణ్ణి నగరతెప్పిస్తె పట్టు తానం
టాడా పింతి మెళ్లు నుల అయ్యో ని మొట్టు ను
అక్రితిమైర్పు నుమెత్తి తెచ్చును స్వర్ధా — మేలుమేలు
మేనల్లుడు మనసగర ప్రంత కూడదియా
స్వామిలా తరణాంతరన్న పట్టు ప్రదేవతి పిల్ల
వవెత్ర నృది మేనల్లున్నిత చి తెప్పిస్తేనేవి
మన అల్లరని యుత్తం రెండునే లలవాటి
తేసి తెప్పిస్తాను మెమర్రెతో యారం
బ్బారుగాలదుర్తుంటారు ఆనితే వారి — మేలుమేలు
ఒళ్ళారు వారింటికి వెళ్ళనే వెళ్ళతారు
ఆనగానే పట్టు ప్రెరాణి అన్నమాటమే
టే ఆ బాలరాజును తేసితె ప్పించతంగాం
వారే బాలరాజులరుస్తలబరిలాభదు
ప్రమోదతం ఆ బాల్రాయిద్ను చెప్పకం యూ
వింతలుయూ మహో విలు నేను చూతే — మేలుమేలు

స్త్రీజనానికి తాను తనోదనమో అనిప — మేలుమేలు
ట్టుప్రదేవి తీవంద్లి సంబంధం మెత్తెసుమ
ల్లా పట్టుప్రదేవి నిరాజు యెమునిరులుస్తా
ప్రస్తాతు॥ పద్యం॥ రావేలుతలమెబాతే।
రావే ప్రాహంస గమనరా జమరాళం
రావే చంద్రీ ముఖీ మణి। రావే మదరాం
స గమ పట్టుప్రరాణి॥ వ॥ అప్పుడువం
టి సంబంధము నిరిడు కరుదాదలను వెం — మేలుమేలు
టవెట్టుమెని రాజూ నితెమలు ప్రమ పుట్టు
ఘుట్టు ఘుట్టునిష్టుల్లు నిషశ్రుతె రణం తీరన్నయెం
మతనిరాజుగా మనసు పిల్ల బంపినది అన
గానే అమాటరాజు గారు విని తరణం వెర
న్న పట్టుప్రదేవి తీపిట్ల వవెర్ననృది తలగని
రారికిన్నవాణ్ణి తేసి తెప్పిస్తే మనగాంధా — మేలుమేలు
రమ్మ నతతమెట్టితే అతను రెండుమెట్టు
మాడు నత టంటె రెండ్రంటారు రెండం
టె మూడంటారు అప్పుడంటె భ్రా
అంటారు పేద వారింట్లు వాణ్ణి తేసి తె
ప్పిస్తె మనగాంధారమ్మ నతతిమెట్టినా
వివ్వంటారు నతటనోరెండనార్ధపత్ర — మేలుమేలు

పారు శ్రీఅస్త్రాగా నిపరి వృంతారు — మేలు మేలు
తాంగా పిదవారి బిడ్డ వాత్రి బాలరా
జూపి పిలిసి తెప్పిస్తాను అందుకు పట్టు
వ్రదేవి అంట్లూరి వ్రవి ఆదాది
సంగ ఆ బాలరా జుతుఘుస్నేంట్లోయే
కేంట్లు లూగాంధారమ్మతు యన్నియేం
తె గాంధారికి అయిదుయేంట్లో అది
గానే దాదిసంగా అయిదుయేళ్లగాం — మేలు మేలు
దారిన్ని యెదుయేం త్ల బాలరా జున్ను
చదువ్రులబరిలు చదువుతుం టూవ్రం
తెమరి మవింతలు వ్రట్లువ్రగా దాపె
పదిపేస్నేంట్లు దాతపట్టిను పక్షపైనివట్ట
యంతమాత్రేంచయయం తెదుగాని వక్షే — మేలు మేలు
వింతవ్రట్లుతుందమ్మా యేంవింత్తేగాం
ధారిన్ని బాలరా జున్ను చదువ్రులవది
లూచదువ్రు త్మొకచ్చే యరా టలూ బత్తా
పాతివర్షం పట్టి యేలుస్తూంది అప్పుడు
గాంధారిన్ని బాలరా జున్ను నరివది
లూయుత యుసత వోగుటెని బాలరా
జు యుంత్ర వోరుకువ్రతతెచ్చి దేరా — మేలు మేలు

దేరా దేరా అంటు పెరుతారు గాం — మేలు మేలు
ధారి లభిత్త్యేసవేసుతుంట్లుంది దేరా
దుతుతు వూరపె అంతేగాని మరెవిల
వింతలు తవ్రగా మరిమవింతలు తెవ్ర
గా రాజేందాల ఆలాగ్గై తెయాలరా
జుని కే(ఘు)ంగా తేసితె వ్రింఛంతి — — —
॥దర్వు॥ తరకం వేకన్నె వలా వాలయరయ్యే — తండానతాన
జాబూ బూ యెవిధానజాబూబూ
మేనవక్షే అట్లు నితి జా బుట్లైనవాలయం
మెరకొఠ వేస్తేను వెంటవెట్టుతెం
వ్రెది మెరకప్పవేస్తేను అదబుద్ధిగాదా
నియూరంప గాట్టుంచి జరా బందితాళ్లా
పూ పట్టువక్షే పగ్గాలా పెంరశ్లేలు తెం
ట్టింబి తెంట్లారి బంతే మదతట్టితెసుతెం
స్త్రీవయ ॥మా॥ యూజా బ్బుబు బాబి — తండానతాన
తక్కిల్లి నివుందున ॥ద॥ నే(ఘు)ంరమ్మ నిరయా
విధానవాల సెరె బాలప్రక్షేరా జూపూ
యెవరె వరుదుట్టేలు బనరంతు పెదరంతు
పం(ది) టివరా దిఘం రయ్యె పైవట్టపిదవెగిలు
అమెవట్లు తుమెదట్లు తుమ్మెరఘంట్లు
వీరమట్లు బరుదు తాం టి బోయూరూ

పలికే లు చందమామ వలె యెరుగుచుక్కవె   తందానతానా
కాసిన చందమామ పరకెపోయా
గాలి పోయినె పరతరువరి సేఘం
గా పి ఆపి ంచి   లప్పుడు బ్రశసుంద
రగిరి పట్టాము శీఘ్రముగా ప్రా
ప్తునిరి ॥ వ ॥ సుందరగిరి పట్టానికెన్ని
తారశేలపట్టానికెన్ని బారా ఏన్నిం
తా మరర ॥ ద ॥ ఆర తాంలపై నావయ
సేఘం గణాప్తునిరి వదము గురుతె
చేరే తారశేలపట్టముతొ వారు —   తందానతానా
బాల పైశ దెల్లె తెంతలూ నమతులగి
రులూ నాగుతేరుబాటేర యుద్ధగాం
తళ్లూ మూలాయె గులన్ని గతెరె —
సాంబాలు నిసాదూలు వారు బాల
గశెరె వుయుఘ దున్న వసరూలువా
రుబాల గతళెరె సుందరగిరి పట్టాముకా
రుతెర వప్తెర బాలరాజు తెల్లివా
చెరుతరామ మన్నైల అయిదుగూరుదా
రూలు వంటి స్తంభంమెరమెదరు గదట్టే
భారాలూవారు ఆడుతున్నారదా
చేశ చెరెశప్తెరిచె మెతెత్తు దుమ్మై రె —   తందానతానా

22

॥ వ ॥ యెరుక్కరా రామకా చే యెలరా జు   తందానతానా
పట్టం యెత్తిరె తసుంభి వస్తారు విలారు —
॥ ద ॥ తన్న వారిభరా మవస్త్రాతారశేలపట్టా
మూ యెంచుతు వస్తిరి విూంకూ యెవిల
పనితెవప్రారు ॥ వ ॥ తారశేలపట్టుమెప
రా — గాలి బాయిలనేలారాచి ॥ వరా ॥ పైరా
హో గాలి బాయిరుతా మోలుకు ఆర
అంతా బాగా వున్నారు — —
॥ ద ॥ అంత బాగయున్నారు తల్లి బాగ   తందానతానా
యున్నారు ॥ వ ॥ ఆరేవా అన్న పశవ
తిరాజు బాగావున్నారుగా మావది
నె పర్వ కొండి బాగావున్నది ॥ ద ॥ అంత
బాగావున్నారు తల్లి చెప్పయున్నావే —
॥ వ ॥ ఆరిగాలిపోయితామా అన్న
విన్నిరప్పంటేనారు తెరణం పేరన్న వాళ్ళందిబా   తందానతానా
శ్రీ జీసింగ రప్పపంతులువారు బాగా వున్నా
రా పైరారే ఉత్తరద్వాల వారు తెంపురదా
లవారు వేదోక్తమైన బ్రాహ్మలూ అం
తా బాగా వున్నారూ ఆరేగాలిపో
యితా కూ అన్న తేపోరా పెమాత్రెగటారం

దంటు ఆ గాంధారి బాగా ప్రశ్నదా — తందానతాన

ఆరి — — — — — — —

"వ" అంత భాగయున్నారు తల్లి తెస్సయు

న్నారు "శా" వారిగా విచారియితామా

యున్న తన భావ తమరిది మల్లి బాటియోసి

నా తని తన భావ తమరిది తిమీల గాల పంపేసి

నా తంటె సైరా వెడు బిడియ్యం తెరాటు తేరార

కట్టు పోతి కెతా సులా గాల పంపేసినారు — తందానతాన

ఆగాల సంభాష్యనే జీవం సుత్రా ప్రశ్నా ముయా

లాఘన ఊంటె మాతే లిబరగదురా ఆరి

మా అన్న లిలా చేత యెమైలె నా పంపించినార

"వ" రెమి లిలపం పేదమ్మా మరి లిరారువేంచు

మైస్త్రీ "శా" మాతు బాల రాజు యెరా

ప్రశ్నా తపవారితి గాంధారితలగి ప్రశ్నది

గాంధారి జతకు యెవరా శేరు బాల

రాజు నిపంప్పిం మన్నా దమన్నా వారిభాగ్యం — తందానతాన

ప్రంటే వారికే పుంతే మాపేదరికే వయుంట్టె

మాతే ప్రంతే వారి భాగ్యం మామెస్తుంచా

మాపేదరితం వారితె బోమ తుందా మాటన్న

వార్ని పదేపన్నెంటా మతపంపింతు తంటె

మ యేమ గులబూరి ఘెటు బెంట బూ ప్రేను

పట్రాల బూచి పుటు యితెనును ఆరి — తందానతాన

గారె యుంటి దొప్పన పేడు తంత్రి వెంబడి

నిమసాపురిలో వెళ్లినారు కస్తే పంపి స్త్రా

లోకువనేను అనివట్టి నారాంగుల వృాలి

కెప్రాతారా మాతు ప్రశ్నె బోవదో

విరా మెతెయిసింది గాదు విరాతోరాపాటు

భాపించేసిపోంతి "వ" పప్పు బూను పప్పు

గ్గా పరగనే తెరాకారా యునే య్యీ అన్న — తందానతాన

మే ప్రొాళ్ళ నర్శి తబూరె లావేశ పదము

గరి చుట్టిలను బెాంచెయ్య బెట్టింది —

ప్రాళ పలమొా తట్టు వారుప ట్టుంచై

తెద్లాళి "శా" యాపేశప్పుదుమనం

బయలు దెళ్లతం యెవిబమనభూవిలగాదు

మరాజ్యంగాదు మనమొాల వలుగా

ప్ర అని — — — —

"వ" సొా ప్రతారుపోలెస్సట్టి పంపపాళ

స్త్రీలో ఆశ్రీ దారుపంతుతున్నారు కెవ

తేగాంధారికి హెాను మాంధారివెళ్ల

మాని పరంతు వెగసేనరా న0 వేడి మెలా — మేలు మేలు

మ "శా" పట్టానికి పరమరభాగాన —

[illegible] మేలు మేలు

[illegible]

[illegible] మేలు మేలు

[illegible]

[illegible] మేలు మేలు

[illegible] మేలు మేలు

[illegible]

[illegible] మేలు మేలు

[illegible]

[illegible] మేలు మేలు

అయితే శ్రీ బాలులూ బహుబత్రింగా — మేలు మేలు

వార్లు యింటినాకు వస్తే తీసుక వచ్చినారు

తేకపోతే పట్టు పగాల తెల్లి తెల్లి మో

తాటి మొగాటాత తుంది తుంది తల్లి తే సుక

వచ్చినారు నా తెకుతు ఊరారామెవ

రు పట్టు తా రమో పట్టుంది ఆయన నేక

నుకతే దిలింటే రాతి మా పదముగ్గురి

నిజిడ్డి గాలు వశ్రే కెల్లుసుతె గవెస్త్ర రు అం

దులో పెద్దలనాటి వారు గా అటి పోయరు

పైరాకే నాటమాటవింటి రా ముందరవా — మేలు మేలు

తమవారి తే జస్సు మేలు వనం పదముగ్గురం

వెళ్ళి గరశే చుట్టు తుందాము మెవరావా

రు అంటారు అనగానే మేమివారు కులు

పట్టం మంచి జాబులు తెచ్చావుని సాష్టాం

గం గా పడుదాము రయచేని మెరతో కృబ

నా తే సుతే వెళ్ళ తాము తేకపోతే ఆయన

సు మొద్దైనా కెరిలంస్త్ర మంటె కెరిలింటి

తేము మునే తోల వసు వసం వెళ్ళ తాము అని

ఆలోచన చేసుతెని వస్తా వచ్చినారు అందుకు

ఆకరంతు గాడు ముందర సైగా తమా వచ్చినారు. మేలు మేలు

వెనక పెద్ద రంతూ గాడు మేమంటారు — మేలు మేలు

పైరాకి ఆకరంతు జో మువంట్టుంలో నా

వతాయలు కోసం సినట్టు యుక్తి తెలియ్యి

భావెన్యేళ్ళు వశ్రేత్రి కురించి పదముగ్గురు

జిడ్డిగా లు వశ్రాకి పైమ్యేని పైరాకల్లు

వేను అందరి తన్న మెనతాలనే వస్తాన

న్నారు పదముగ్గురూ కోయి గరశే చుట్టు

తుంటూరు న్నారు తలితే గాంధారి వరం

భారి వేళ గరశెలో సాదనంచే పుత్రయు

న్నారు యెటుటి తెనుం ది॥ సాదనాల గరశే

లో సాదనచేస్తు వున్నారు పాసుబాలరా — తంధానతాన

శ్రీమా ముందర లఘుత్రి నపైరాకే ముత్యం

రాళ్ళ గోవం తంమూకే గోంటి బుద్ధి మా వెన

తలఘుత్రి నా పైరాకే మేమంరాళ్ళ గోతం

మెరకు తాల బుద్ధిమా జారుబంక దిమా

కేటలూ జారుబంతివారాదితే జారుబంకధిమా

తెలూ జారుబంతివారాదితే సాధన చేస్తు

న్నారు ఆసాయమూ రుకురా జూటిదము

గురు జుట్టెలు గరశే చుట్టు తున్నారు సాధన — తంధానితాన

కైస్త్ర రాంఘూ తలూ మొత్తి చెంచె నర — మేలు మేలు

॥మా॥ యెవరాలొ మీూరు యెవరు రావొ

రెతలితె గాంధారి మాంధారితె కనాక

రకెతి వచ్చ్యారు అనిచె మూలవెట్టూ రుగ

ఋణి రుఘా రింబినా రు రుఘా రింబగానె నెం

శ్రీ ఆవ జేవా యుపైరాయి అమొర్యా మేన

మాంమలు వెట్టూ మంబి జూ యులు తెర్బెమె

నిసాక్షీం కంగా వక్షా రుమెన వూంమల వెట్టు

మునం గానె వట్టూ అత్తి ఆశార్యోరుమెలు — తందానె తానె

రావైరారి యూవెకతా తన్నైబ్బినారు

అయిర్యార్లిలూ మెనవూరు భూ యులు వంపి

నారు మెయిలెూయి జూయులు

॥చ॥ మెయిలెూ యూ జూ యూ యూయుష్ట్రి

చెతికెత్రీరె, శెత్మెలయదుటూ నూ జూయు

ఋతిబత్రీం గా తె రివాంరచూచె నరా॥మా॥

పూం పూపూపూనె నరా మెనవూరులప

ఘుం రా వలపెక్రక్ష్రది వెమనవూమెూ వక

చె రెంతె రుూతె మరాయియు యరూచె రెంరు

ఉత్తరా యు ఆరి శ్రీఘ్రంగా వతీరావలని.

క్రస్రది (మెనవూమెూ) సరె తానివిలూ — తందానె తానె

పతముగ్గురి పెళ్లిన్నయుం దులావెల — మేలు మేలు

నిక్రస్రవి ఆరెయుం దులా చెరంతుమెవ

రు వె దరంతుమెవరు పందిరివిలూ దిగుం

త్రైక్ర్ము పైపక్షం డుగక్త్రరు అ మెరుల్లమె

వరు తమెమల్ల మెవరు తూమ్ములగుంటు

వెరమల్లె వరు బరు దుతాలిబొయిలె వరు

చలితెలు చంర వూంమమెవరు చెమగుచుక్తే

తెగవే సిన చంవవూంమ మెవరు గాలిబా

యుతమెవరు అయ్యార్లమె మెను ఆశ

మూమెనమూ మ చామెూ రునవుంతెవా

రుగా చెూయిను మెపెర్ల వింటెనె గుంతె — మేలు మేలు

యువగుయుతుబిగదరా నిన రంతూలెదరం

తుసరె ఆపందిరివిలూ దిగుంరు పైబర్తి

తుగు అనెవారు నాచె తులావట్టూర

తరుతె సమెంతి బా నా తక్రి వతరుతెసు

తెూంతి మూమెనవూమూ యన్నానమె

మెలవస్త్రమతె తులుప్రెలూ మెదివత

హస్తం నా మూదచూ పింగ్రీ అందుమె

బ్బరంతుగా రు తెమెరుంటూ రు వైరారి

పంక్తిరిఘూది గుంతమొర్యా నాతెరుతెు — మే యుమెలు

గ్రామా రా జాయుద్ధరితె మూ కింది పెద్దల — మేలు మేలు
స్థానా రు గా అజ్ఞా యుదు సాక్షుం
సంగా పట్టాడు అయ్యోగ్యాం సుచేసి
న అన్యోయ్యం చేసి వంశ్లు చేసిన న్యా
యంచేయిలా దయచే స్తిరా పదముగని
దయచేయ్యోతే తత్ప్రమంటి రా పరము
గ్రకిని వర్దె దెబ్బనె తెగవేయ్య రయాచే
మరాల్లి శ్రీరామ తెూ పమాటలు వరా
ళ్లా రుతారు నైరాయి సా యన అజ్ఞ
ప్పాలు చెయ్యుదునంటి నైరా అబాదా
లు చెలు లుకంటి నైరా మాతొ గుర్తె
రగరు మాతంత్రో గుర్తె రగరు చేమూ
గుర్తె రగము వరి మరెలచె స్తారు రా
భాఖులు చేసే వారకు యూ లేత అ
పట్టాలు అబా బా లు తూ కా తల్లి
మానె త్తి పెట్టి తివా చెూ సుత వస్తావు
యూ పరె తాని మా తల్లి గారి చేలు
శ్రీకు వెళ్లి రా తవి గారి గల్చితేసు
చేసి వస్తె గాని మేరు వెళ్ళరాదు అనగా
నే యుంటె బాబు యునని పరముగు రూ
త్తిరి బూరత న్యా -- రకిరి అంతేటు బాల — మేలు మేలు

రాజు పట్టాలు బాబా లు తల్లి గర — మేలు మేలు
రెలాగ పరచేసి ॥ ద్వి॥ తల్లి చెలు వృతు వచ్చె
తా సుబా బుంరు తల్లి తె దంతం బు తమున
ధరించి ॥ మా॥ అ మ్మ వాం మేసరాంవు
ల పట్టా నుంచి రఘు లెవాంళ్లు వచ్చారు
రఘు ల్లి వాం శ్లై నా మహా లద్ద వాం శ్లుల
న్నె తె సుతె వెళ్ళ తారట రాతుంట్లె పట్లు
గా ల తల్లి తెల్లి చెూంతా టిచెయిసేత
తుంది తుంది తల్లి తె సుతె వెళ్ళ తారటు మనం — మేలు మేలు
యుంతె పె దరితా నవ్వ న్నా యుంతలో దరితా
నరసన్నా చేసిరా ముల పట్లుం మేరతూ
సెవెళ్ళ తానె తల్లే —
॥ద్వి॥ అమాంటి విని తల్లి అయ్యో చెూ
అయ్యోచెూ యుసూరూంనా గుబా
ము వంటి నరులు ఘులత్తు నవిరాంగి చెద
మహిం త్యాగములుంటి నరయుగొ బ్బ నవిరి
మా॥ అమ్మో తెమా రా మేనవాంవు
లపట్లుం అంటెచెలాగంటి దను తుమ్మ
నైరాయి పెద్దలు పెయిచూని పొన్న
తెూ చ పట్లు బూ చెూయి రూబి టాటి

శ్రీరాజవల్లు నెప్పు కనె శగ్గు మోదుగ — మేలు మేలు
బాలచరంధం అదిన్నాగాత నుమేవా
ములపట్టం॥ దే యుంట్టుంటు నారితకంయు
ముట్టె నిమేకలు, కొదుగాచి కలద్దెలు భు
కిని స్త్రీరాలు అడుగడుగుబా వ్రలు
ఆ పతోటయాలు బరి ముత్తె సాలి
లు బత్రీ సాలలూను॥ వరా॥ తెలివేది
తెనె లితె మలితేది తానరాదు తుయా
రా తెలవేద్దితె తోతె మలివేద్దితానవ్రి
తెవరారా వ్రంతవ్రారిభా టవ్రంత
శ్రీరామ్మితరా తా యెురగని తెవరారు — మేలు మేలు
తక్రు నేవి లిమొనవాములపట్టుంప్రావ
తమొలిల నేవి మొనవాములపట్టుంటోగతె
యుంతానె నెలక్ష్మి నింబ్రొ తంతుతానా
ఆనెను అయితె అప్పా నేను మేల
వాముల పట్టుంప్రైరాతె శ్రీరాతెనె వస్త్రా
నావంతంత్రిగారు వెమొవారుశ్లిబా
టుచేసినాకని మాతంత్రిగారితెవా
మొనవాడు వెమొవాగాక్లిసంతేసినాకటు
ఆగాక్లి సంతొంరానె జీవిస్తూ శ్రీనా॥ — మేలు మేలు

ఆలాటన శ్రీమతి మునకు జర్గుతుంది — మేలు మేలు
అందుకు నేను మేకవాడు వెలావకెపె
కెంతెమూతె వాటలు ఆతనె నయయా
క్షైకందు వ్రత్తిరాలు ఆకనె ముత్యారి
తెవస్త్రానా యిడుతుం భినే తోటలు
తప్తైకెందు తరవట్టాలు వెునా టయె
మక్షై రాజవేధులు యొనూటయె మక్షై
పందు వేద్దులు నేనె గనుతెతె తేప్రాతెనా
తేతె బాలరాజా అని తుతివిరాసం — మేలు మేలు
గిరు సతిప్పనాకు అయితె తువరారా
నావాటవినని తెవరారుతప్పయుంతా
అక్కవారాత్ర్యుణం క్రంతి భైరాంచేసను
తల్లిగారితె దంతం పెట్టేను చె వింబతల్లి
గారు తాంబూలంయ్యిందితెలుపు
నా విల్లుతెవబ్బ మొనవావులపత్తానితె
తెకెదానితె నాగనుబెపట్టా శ్రీనాథ తుడెు
టుతాను ______
॥ద॥ పన్నాప్రతలవారెగె విరాజగ్గుమె — తందానత్తాన
తజుట్టేనూ నన్ను ప్రతలరాగ విరాది
సిరోత్సవం చెనుసి రిక్షే సుర్వారసాను

కలికి తురాయి మెలిపెట్టిన నిలుపాపులందే తందాన తాన
గొలు తానుబాల దెబ్బకెదురా వంగారు
ఖుబేరుసల్లాన ఉరుఖుల కట్టేసి వెల
ఛప్పం ఖూలేవాం తుకితప్పు వంతే స
పలుకాయించెను రాజా ముంగాము
కుతులు మెులు భుజతేకట్టులా వేళ పరుజా
యుంచెను చంద్రహారాలూ కట్టేరారి
ప్రాలభోరా లూరకట్రేరా కేతం కరుం
కుభరియుంచి యుకమచేతరూమూలా
తాను పట్టెసూ రాజు బాలరాజు తందాన తాన
తేజీ ఎలా నెల్లెపుష్పు మంటేదే నిశ్శీలంబు
తేజీ ఎలా తారుబలతేజీ ఎలా తన్నేసంబు
తేజీ ఎలా ఆ మొల్లె తేజీ కేప్పారనాలు
తాళ్లతే ఉపే ఎలా నిలనెత్తి నాయకే
బరుదు సముసమతట్టు తేజీ తేన్రెంగారించి
ఆ మొల్లె తేజీ తే వైరారి మెుంతి వకే
పల్లామూ యుంకి పల్ల ముయూదిపాం
కి మొల్లె తేజీమూ ఆవైకే తేజీకే వైరా
రకు వూయి పిట్టా వైరార సురోవారి బ
ల్లాయూ తేజీకి న్రెంగారించెగ్గనేశ్రే తందాన తాన

కుదప్పది మెులిలా చెబుతుదే పుతున్నారు తందాన తాన
తేజీ కగెవెచేసూ తేజీకి నరుస్సారంబు
తాను బాలచేసెసూ ఆ తేజీ ఎలాది
ధూతేసూ యుకవుతాలతో లంచియు
కముతుకి పునె వైరారి పుతె యుకమనూ
యుమెూ తాపాదిప్పె నురాజు న్నట్టేం
మెక్రెంబా కుచెబు తుతేసుతున్నారు ఆ
మొల్లె తేజీని వైరారి వనైటి సంధించేనూ
ఆ శాల్లన్ని మొగవేసె వజ్జిరాలబాగు
దాపెణ్ తేజీకన్నే దాటతే తావురుగమ్మెర తందాన తాన
వైరాకే॥ పూ॥ కకకకకక వధ్యూ బి తమ్మె
సూయి॥ద॥ ఆ శాల్లన్ని మొగవేసే ఆ
దిమెూజ నంబు మొగనిందీ కెంతోజ
నాలెగ జిందే ముూరు మొూజనా తగనిం
ది తెల్లవారు నకచెను తెల్లవారి వరకే
కిలా మేనమామలు పట్టాను తానుతే కవ
స్తుంతె - — — — — — —
॥పూ॥ పులుం దకఫోయిన రఘుట్టే వాళ్లరా
జు గారి తెలియక్కు తెల్లారి రాజు గారు
చూచి ఆర పేతి బాల రాజు అయ్యో తందాన తాన

కాం బుచాం పత్తనె కతకత వగితి సారయ్య — తంధానతాన
మెరతొానె కస్తూరి స్వాతయ్య అనగా
నె మేనల్లుడు మెరతొానె కస్తూ స్వాతుక
దాం మనం మెదురుగుంతా వెళ్ళి పిలసింది
॥ద॥ పట్టు ముఖముల తెల్లారి పొలతి తెప్పం
చేసూ భుజం త్రి లతె ప్పించెక్ అవాల్లి
సుర్పెలు మెుదూ తా కూదు పార్గి మెులు
తెంచరి చె ఖ్ఖతరాఖు పతెలవరె సంబాలు
ల పట్టు మూళ్ళ తతి మెుదూ మేనల్లు నతెదు
రూగా కస్తూరి స్వాతురాఖు — తంధానతానె
॥వ॥ అశ్వాళ్ళ తెుక తెసుతెం నికస్తూ
రింతె బాలరాఖు ॥ద॥ మేశా ఉతా
శాలు మేనమామనె బూంతె తల్లి తె పెద్ద
వాతూ నా తుమేన మామెు కూ అశ్వా
ళ్ళ మెుత్తె కూ నెుదురు గుంత చెళ్ళి దా
ముసా తు భార్యె మేశా దూరా జనేతిమె
తాతు రాఖ మూర మేతాదు అశ్వాళ్ళ
ఝంతె నూ యూ తెకి పిల్లవాడా అశ్వా
ళ్ళ పట్టారా ముఖ తాకు అందిళ్ళి మేన
మూంపతెదు కూగ మెుతు అరుదూ ఖుమెుదూ తంధానతానె

నెుదురుగుంత నకిచెను మేనల్లుడురావ — తంధానతానె
పతు మేనమామ ముచూరె నూ — —
॥వ॥ మేనల్లుడు యుంతచుప్పి వాదు అయి
నా మూ గెుప్ప గా కస్తూ స్వాతొాయు —
॥ద॥ తకంతి తగంతి పొల్లతె నతగంతి మేన
ల్లుని తెదురుగుంతా మేనమామ ఆవేళ
మూతు అతుగూ లాతెశా వయిఖ
గానె నకితె నూ మేనవదె అల్లుని చేతు
లారమెుత్తె నూ దరి క్యారదింపెను
చెత్రి ఖిలనెంతె నూ చెరి ముద్దులాతెను — తంధానతానె
కనె నివాతెరాఖూ సరసుతె పిబాల
రాఖు రా వయ్యి బాలూర పొలతె తెక్రె
బాలూ తా పొలతి పెద్దమూ కు పొలతి
నె వెక్రె మూకు లొ పొలతి కంతె పట్టుతెనె
నుబా లవస్త్రాను అ దె మెుల బాలరా
బ్రా తెుా జమూ టలా తె క్రీ ఓరితె. మా
టలా తె క్రీ తెధు వెదు మా వయ్యి క్షి
దరా ఖుబిత్రా నూ జెదరా ఖుతెుతు మా
మూ నె జెత తానితెుతు తూ నూ నగ్గా
నగా నిబిత్రా నూ పిరితి మూ టలా తెత్రి — తంధానతానె.

పాల తెత్తు బాలెంతా తెరుతె రువూవు   తందాన తానె
యర్ర వూతల్లి దంశ్రీ గారికె సోతె రుబి
యర్రం వెుదెరా తెూంట తూరతె త్రీ తిలా
పాతి తెుక్కి తా సూయూ గా సత్తెు న
చెతాస్త గాస గా నిబద్దా సూ జీత
గానితెుతురూ సూ నా తుపా లతె వద్దె
వూవు నె వూ టలతె వెుద్దె సూతల్లతె
కే బాలరాల్లు బా తెరుతెదువూవు
యర్ర వూ తుతెసికారి తెూ వూరు పాల
తి క్రిందె వూవు యంత్త సంతనాసు తా
వాతె వెుదెసల్లనా సయ్యాగ్లి పదమూర్ర
రుబాయ్యాయూ లు బోయాయూ లు తా దెవూ   తందాన తానె
మ॥ మా॥ నేతు బోయాయూ తె తెరటయ్యా
నా బాయాల యుష్ప్పత్తి తెవయ్యా —
బోయూ యుద్రంటె వూవు వెుదెలు
వెరుతా వూ మా వెంబతిసి బంది గా
తెతెవూవు ॥ మా॥ నాసి బందినేతుయు
ష్పిత్తి తెవయ్యా — ——— ——— —
సిబంది క్రింటె వూవు వెుదెమె తెరుతా
వూవూ అర్థంతా తెతెవూవూ —
॥మా॥ నా అర్థం నేతు నష్టం యుష్పత్తి తె   తందాన తానె

తయ్యా॥ ద॥ అర్ధం క్రిందె వూవు తెుల్చి   తందాన తానె
రుబాతెరు వూవు వరాజ్యంతా తెతెవూవు
॥మా॥ నా తా లూ తా నే పతరం నష్టం బెసెత్తి
తెవయ్యా॥ ద॥ రాజ్యం క్రిందె వూవూ
యుప్పురూ టెంగ్లో గా తెతె వూవు॥వూ॥
నా తెుమాత్తె గాందారిపై తిగి యుంటనె
క్రిష్ణ దయ్యా నెతె పెంగ్గి చెసెత్తినె అవా
తానె నూ అట్లాగె అమతుం యూరి
క్రిష్ణ వూ మయ్యా — — — —   తందాన తానె
ద॥ దిక్కు నెతె చెనురా బూపల్లతె లుతెూ
రుద్రం తెచెర్లు వెుదెమ తెూ టూలు సూర్య నె
మ వే దర్గా యూ తెంగర దుతా తొలూ   వెులు వెులు
సుంతెర దూ తాతొయూ వాగుబాల
బావెర పొతు గాడి తిలుద్దాయూ బునెక్కె
రా తెలూ అకుగత్తు బావ్రాయూ అ
డంతెూ టంబూయూ వా రుబాలవాటి
నిమ్మ నిమ్మ లాతాత పల్లతె లుతనెరె —
దా॥ వెుదె వెూ యుతె రణం వెరన్న దందుకు
దశవాయుసంగన్న రకరవాయుల నవన్న
నిందు నిమ్మ లతెందబూ దుతుర్లె యుతెయుంబంతి   వెులు వెులు

వృక్షి యితేయింబరి రాజు బాలరాజుకు మేలు మేలు
శ్రీలమాందే మేలుర్ది అవధరించి తేరారుష్ణ
రు బరుయీూ మొదరుస్తారంటే
తాపృలు తరసాలు, తమ్మయుల్లు దొరలు
డొరలు కాదల్లు మం(తు)లు మం(త్రి)బల
హ్ఞాబులు విద్వాంసులు వేదాంతవేంసబల
శ్తలు యుత్క రధాలవారు తంబురదాలు
వారు పట్టిపద్దెలవారు బరాబరిక్షయంగా
అలవలే మేలువలే పరిబాందిలేలు శ్రీలు
వింట్ఠి తురకలు సైదింటి తురకలు తాతరాది మేలు మేలు
రినిలు వచ్చారు అప్పుడు రాజుగారు మే
ముప్తారంటే తరణం చేరన్న రావు గాంధారమ్మ వం
టిది ఫ్లట్టిన వారికెల్లా ఫ్లట్టి లేవుప్పువారికెల్లా
మహాగాంధారమ్మ దండిది తేవసుకున్నాను రావు
గారి ధారమ్మకన్నా ఇంతా తువాసి బాలరా
జైపొందర్సంతలవారికి సువర్ణ మహాగాంధార
క్ష్మ తుప్పు బాలరాజుగారున్న చేదుర్లు లచ్చిరికెల్లా
చదువు తెలవతానతు యిూతరాజారూవు
హి విచిత్రంగా శ్రీసృదే నాయిస్నవైయావారా
మ అర్ధభాగా నేవస్న ది అక్షేపమాతల్లి మేలు మేలు

గారికళ్ళుతెరుచు తం(త్రి) గారికళ్ళుతెరుచు మేలు మేలు
రుద్రాణి స్పృబాల తన్నారికళ్ళుతెరుస్తానని
చెప్పి రుద్రుడ్రికళ్ళుతెరుచు వరజెరింతేమూతె
మాటలు యిూజెరింతురు త్తరాలు ఆ
శ్రీ(భ్రు)ంగా నేను వెళుదాపుత్రి పత్నిసాను
పూరుస్నాతు కళ్ళుయిప్పింత్తేసే నదిశ్చ
తానేసు. మెలి బాలరాజా మేది
ఆ శిరాట అను అంటే మేలు వారు అం
దుళ్ళు అంట్టే మేలు అనిరాదుల్లు ఆ
టే మెూలు పైకొల్లేలు విరిచి తెూట ఊపేత మేలు మేలు
వేయుత్తా సరిపై రాదునేర్రరావు
అయునంతుకు నేను అమ్మ అయువం
దుకు నేర్చితప్పావచ్చుసేనూ కావిష్ణునో
త్రుత త్రి కర్తవ్యం ప్రస్నది నేనుపలేకర్తవ్యం
శ్రుస్నది అయితే వాయుందుతనినేవృత
ఫ్లించే విసొరవెతుబయిష్టింతెూటతూరత
పొతెతె రాసు గాసంతేశాదనా మును
ప్ర ఆ భావమురి దితి యాగా సంతేసిదియా
రాజుడిగ్గెర స్నవ్వే ముత్తసద్దేలు దొరగరు మేలు మేలు

బాల రాజు యీ శరీరము అసంగానే త   మేలు మేలు
త్రైలో ఆస్త్ర సంపద పొందినా కోయిల గనా
అనిమిష వరావు బిడ్డ పైరా యితలవంచు
కున్నాడు మేషవరావు పుసు చూస్తానే యింతే
వాడు మేషవరావు బిడ్డ కోయున్నాడని బాల
రాజు తిప్పి మొదుస్తాడు అయితే వరావు
య్యా ప్రేతే మెయారాం అంతా వతడే వేత
వేత విలాగ భూవాస మందున గాంధారియు   తండ్రానతాన
పాతల గింబాల వరంతల దంతాల జులుగ
భూవాస మందు నీ నూ ఆలాగే తలిగినా
సు యీ గాంధారిని చూ తవేత నోపతృష్ణుణం
ఋంత పతి నీ సుగవతృష్ణుణం తాన వాత పైరా
తనా విరాతల దంతాలు జులు గొరతుగొరన
దుఃఖ పడుతూ వుంటారు దుఃఖ తల్లి దుఃఖ పడి
తేనే తుబయల్లి దమే న్నా మా మయ్య కరణం
వెరన్ని యింతేలి వన్ని వామే ఆయా యిండి
ఖుష్ణ ఆశపడుదు దుఃఖపడితే యెదుదం
తల్లి తోతలు తాలపైరా సన్ని దిపెద్ద వ
సౌస్త్ర నయిదితూ రాతనిమూ బేనే సు పైరా   తండ్రానతాన

33

యీమా భూమి దమరికి గాంధారి జాడు   మేలు మేలు
తీస్తు వచ్చిన కెంతమిని లలరాయి డిమి
నగరపు స్నానము బాలరాజు విలాతి
క్షిదంతాలు దులు నచ్చి తిన విరి విధి మెందుతుం
పావు గనుక ఆలాగే వెళ్లదువు గాని
మా నగర మొల్లప దుగాల పైత పప్రు అ
సుభ వింకతె దుర్కుణం వుంది బైరాం చేసి
పైరాదువు గాని సరే సని రాజు బాలరా
జు నగరితి బైరాజు స్నానితి వసుత్ర వు స్నానం   మేలు మేలు
గాంధారి తల్లి పెద్ద గంధి కంతి సంభూంమే
తవిరాదసుంబి బిరాబి దాది సంగ అత్తా
రాజు తెంబతి కట్టె బిడ్డ రాదు యువరబా
లరాజు వస్త్ర మొక్కరి బాలరాజే విరామే
నల్ల తవస్త్ర యుక్తి మొదలు తె సుందరగిరి
నఘ్నం విలాయనన్న తలవరాదుత వస్త్ర గాం
కీవరాజు తెమారు తాము అన్నే తువరా
దుదు బాలరాజు వరా అతబద్ద తెమరా
దుదు మా రాజు గా విమునలు దు వరామే
నల్ల తేనా అమ్మోరి దాదే సంగా నాటిస్తుల   మేలు మేలు

తేయు ట్టారె స్వామి వారు మెచ్చుకొన్నారం — మేలుమేలు
స్త్రీ నా మాటలు వింటుంటుండంటే వారు విసంగ
అని అయ్యస్వామి వారు తేదేసి కోరా వాయు
లే నొప్పి వప్పుండని తలవాసిన తప్పుకప్పు
మెని పంతుమెచ్చి రాజు గారు దత్తావి
ఖ్యాతుమెవరి దానములు స్వామి వారి నతు డదతం
కోరాతంతి ఆ మాట పట్టుప్రదేవి వినిదా
విసంగ అయ్యకేటస్వామి ఆకలి మెన్నారే
మొరా అతగ వేదాదులు ఆ మాట అతగ — మేలుమేలు
తెతే మేలురాజు గోరం యున్నా క్షణ కష్టా
ములోరింద్రెక్కి తెష్టోదియామె భోరింద్రస్వే
వభాస్త్రే మి బాలరాజు మన నగరం
తతం పెజు అవతల తలిదం తల్లి మలు శమ్మ
తెరఖ బెరాంటే పికేష్టం గావెళ్లు తాదుఅ
తెత్వరగా ఉదతం తోరాతంతి ఆ మాటపె
ట్టుప్రదే వి వినితలవానినె తప్పు విప్పి దారం
గా వేసింది తా వేరె తె స్వార్థ పదార్థ్యేనెల
వేళ అంబుభాష్యం యింతా మూస్తా కేమె
తేరా తుమారా అతిశీఘ్రంగా ఉదతం — మేలుమేలు

తెరాం తమనెను తెంతిరా గులకేతినే క్షణ — మేలుమేలు
ఫైంతి తా గులసనే క్షణ రాజు బాలరాజు
స్వామి సంతోసి పట్టు శ్రీరాతులు అలంతరం
యితెని చెక్కప్రక్కే బొట్టు పెట్టు తొనివర్నేయు
పృథివి పట్టుప్రదేశి దేముళి తెసింది వంగరు
వెళ్లలు పప్పులు పక్షి క్షణ పరగనేతి తెరార
లనే య్యో అన్న మున్ననే తబూరె ఉన్న
తయారుగా వెళ్లింతె నపు రాజు బాలరాజు
ఖైరాంతె స్వామి ప్రస్వామి రాజు అతిశీఘ్రం — మేలుమేలు
గాత చెరిలాటి యుస్తున్నారు ఖైరాం జనంతే
శానితి దేముతం తెత రాజు అతిశీఘ్రంగా
తెంతు తవ భాయుభారిం చేసి బాలరాజా
తిన్న పై సంతోని పంపిరిన దాత యుతదు
నే మత్వరగా తరి తతి నై క్షణ తున్నాను అని
యూ బాలరాజు కు మెదలి యున్నెను అయి
ముత్యాల్ల అమరం యున్నెను మంగావు
మగలు యున్నెను భువనేరత్న యున్నెను నా
లుపనగలు ఎల్లెత బాయు యున్నెను బా
కు అశ్వాలు యున్నెను బాలరాజా నీకిస్తు — మేలుమేలు

ఇం గానె చెప్పావలెనంటేని నే నిన్ని నగలన్ని
ధరించుకొమ్మని ఏలా యత్తగారి సెల్వుతోను
మొని నే నుతులు శ్రీసావిత్ర్ని నే జీవించాను
వైనం అయి ఆ విలా దు గా రమ్మనుచుని
చెప్పి రాజు బహ్మా వైకెను వెళ్ళి నతరువాత
బాలరాజు బ్యోంటే నేను అత్తగారుకు
శ్రీదేయుంచనిదాం చూలం యుప్పించనిదీ
బాలరాజా నే చెప్పా మెప్పేత మోచకా మె
ప్పీత నేవ్రయుం దుతుర్చ్యి సాత్రి నా యునా
విలా తల్లి గారి యంత దుఃఖపడుతూ
యున్నదెలా నే శ్రీ పక్షీతుగా నిమిత్తము మారవ
దల్చునస్త్రీ యూనాం అయి శ్రీ రాతి వెళ్ళవు
స్త్రిపరి గాని బాలరాజా నుచూ అన్న బా
గా శ్రేస్త్రీ తుగా మావిదిని ధాం గాంశ్రీ స్త్రీగా
అశ్రుదుమ్ముదియూ చుదుతులా అంతాబా
గానే యున్నారు అని చెప్పి అత్తగారి సెల్వుకే
నుతుని చెళ్ళ మెప్పి సావిత్రి ఇచ్చి వేసినవాడు
యిచ్చిన నగలన్ని ధరించుకొమ్మని నీవదా బాదా
అంగీ బొత్తి గెవెల మరబ్బా నంగా బిత్తి చంగారు
బికీలు బికీలు గొల్లాన తుంత ఉంతలా శ్రీస్నాదు

అప్పటి తుతలు గాని గాంధారి పుష్పవతి దాదీ సం
గా ఆశ్వేమనత్తమెమూరుతే మోవచ్చినాక
ఒచ్చిన్నాడో ఆవెళ్ళినా తొలా యుది నమ్మనరుయు
యుంటుంటే విలా తల్లి గారి గల్పు అయింది విలా
తండ్రి గారి గల్పు అయింది బాలరాజుకు
రాజా నిం అయితే వెళ్ళే రీతి వెళ్ళడం తున్నాదు
మాతండ్రి గారికి నేను చదువులు చాలా వంట్లి
గారు చదువుతోటే నేని బాలరాజుకు తే సితెప్పిం
తనే మొదటిం అవసరమూననముయితె వరాకు
క్రైవియుంటే గాని అవతలవారి తల్లి దండ్రుల
కుల గల్పు తేద ఒవ్వారికి చదువు చెప్పే బాల
ప్రాణి గల్పు తేదట సాధనరంచెప్పే ఘట్టిగల్పు
తేదటప్పేరగా చెప్పాలేని బాలరాజు ప్రాణ
తెవెళ్ళ తాదు దాని సంగమునం చూచుమనసా
వూ ఆ అట్లాగే చూచు వస్త్రము తేవచ్చు
మాతల్లి గారితో చెప్పుతా చెదూ మా
తండ్రి గారితో చెప్పుతా చెయ్యా మాదే విల
బట్టింది అయినా నే సుఖోవకుంరాబనే తుడి
సా రాజు మాగ్రేమునా, రా దేశంగా నేస్త్రీ
ముందరకోయు బాలరాజు శ్యక్రే నివాతెరా

[illegible]

[illegible]

ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలన్ వక్కి౹౹వ౹౹ ద్రౌపదిభా౹౹ తందానా నతానె
గంగానను సుప్పంభారలాంబా ఉబికి వెరితాయి
తాయి గనలతుం తాదద్రౌపది భాగం గొప్పనూ
భారతదీ విదిబ్రెంది ద్రౌపదిభాగం నుంచి
పతనులం భాగం గానునం భూమతెరిగి
బ్రెంది ౹౹మా౹౹ పరమలం బాగానుంచి ఉత్త
రబాగానితి వస్తుంతగానే బాలరాజు
పరమలం మధ్యంగా తలవంచుకునే వారుకుడు
తల్లుకుంటూ శ్రీ స్త్రీరు బాలరాజుయెదు
రుగుంతాచేరునగానే వెతగా బుస్సంభ్రంశ
న్నది ఆగా బుస్సంభ్రం బాయిరేపుతూని — — తందానా నతానె
౹౹వ౹౹ బాలవర్ధీరాజూనూ ఆ వాలయూ
వాలమేటిలా యూవాల ఆవాలంమేటిలా
తెంగి తెంగిచూచింది శిరస్సు తాకనుంచే
టిలాశ్రీ పాదంబాతానూశ్రీ పాదం —
తాకనుంచి శిరస్సుదాకనే మూరిణిగించిచూ
చింది అప్పుడేమిసేమూనూనే నుయేలు
మానుయింత చక్కనేరాజు నాకుడేటకే
బాయెర్రినానే చూడంతియాకెనాయటుం
కూరుట నోంబ్రహ్మ మూడునే తయిద్ధరికి — తందానా నతానె

యాలకూర్చుని పెట్ట బాలరాజు — మేలు మేలు
నెజూచి గాంధారి దేవి విలామధిగె
మరాలాయా ౹౹మా౹౹ బాలరాజునుచూచి
మూర్ఛపోయి గాంధారి భూమిలి విలాద
ఆ త్రైవరిగింది తనమూర్ఛతానె తెల్పుకుమ
నిదిగ్గనతేచింది బాలరాజుచూసేనేదేదు
గాంధారి దిగ్గనలేచిన హాయినన హరుయుమ్మ
గజ్జెలపద్ధాణం ఘుల్లుమున్నది ఘల్లుమనగానే
బాలరాజుతుల్లిగి ఆయిపద్ధారు ఆ — మేలు మేలు
యిపరిచూచి ఆశ్చర్య ఆశ్చర్య ఆశ్చర్యగాం
ఖాతాబెరాయిను అది బాలరాజిప్పు
రంగాచూసుస్తున్నాడు చూచిచూచి
తానూ ముచ్చటగతుకు అప్పుతున్నాడు
మెదుటు నుంచున్న గాంధారి తానసాకనె
పోయింది — — — — — —
౹౹వ౹౹ యిప్పుడెట్లు వగాంధారియుటూబా — తందానా నతానె
యరాపోరి గాంధారి గాంధారితలక
రిపతేరాజు తిత్తైనకూ మూరపోరి —
అత్తైపట్లుతున్నారు బిరేరించి చూసేదరు
నియుర్వగంట్లు పద్దాశి అప్పుడేమిసేమూ

మ గాంధారి గాంధారి వేవేలారసాని	తంద్రాపతానె
మా ప్రణితి తింతవే ప్రబ్లైయుంతవశ్రేనా	
తేనా తుదెరతబాయర్యానా నేనమెంత్రి	
యాతేనా మాతువక్రే యుద్ధరితియుట్లుగూ	
భనేలా (బ) హర్హా ॥ వా ॥ అనిగాంధారి	
గాంధారి గాంధారి అనిబాలరాజు	మేలు మేలు
మూర్ఛ చెందాయి పబిత్ర నపత్రాతుగాం	
ధారి మొలచేసిండె తనమూర్ఛ తానుదె	
లుప్ర తెలిసి తల్లి తెలుచ్చు తురిప్పువెళ్లింది	
తల్లి బూబర్తెలా బాలరాజుని	
యుక్తి తబాబండేరా యుంతా గాంధారి	
నారూట తింటుండానా తుబక్తిచేతు	మేలు మేలు
తుండా పత్రి చెరుతుండా గాంధారిని	
పదూత్ర లబరిమొక్కేరనే శ్రీ వెంకటేశ	
బ్బనా శ్రీ యాలవబ్బునా శ్రీ రాజునేతు	
తేనా రాజమార రవేయా మొదట్టూత	
ల్లి వి గనుచేతల్లి మెతతులబ్బునా సు అమ్మ	
నే తైతైనా పనిప్రంటే రాజుల పంపిస్తునె—	
రెండూరూ తమూర్ఛ్యో సాధవలదేధులు రాబి	మేలు మేలు

నేర్పి యుండుదువు బాపురె మేరమ్మ నేర్చి — మేలు మేలు
తల్లి నిగమతతి నిన్ను బరాంతరానతమవృన్నా
మునా భీసంగాంధారి తప్పుతప్పుజ
నా బుద్ధి పస్త్రా వేశ్వది పట్టుపగ్గంతి వేగా
జుస్తం భానితి తట్టిచ్చేసు అనితట్టింబి
గాంధారిని చల్లిభల్లిన చంపబుచ్చే
మ గెలా తమా గెలా తమా అనిమఃఖజరి
॥ ద్వి॥ అత్తవర గాంభీనసప్తంగరిగాంయ అశ
అత్తవర గాంభీ అమవంటి పిండి చందము — మేలు మేలు
మా॥ అ వృద్ధా అవృద్ధా మరిమరి తంట్లైసోలు
గాండలు పెట్టు దురు తాబాలు నినే నువర్లే
నేమొ తమె మూర్తే మతాంగా వుల్లి కినిగాని
నే మొతే సినే కరుముని తేపిని తప్పమునాని
రం నాం వ క్లోం వకవేసి నన్ను గొట్టు రవగాని
తల్లి అదిగాక తమె మూర్తె గంటెరు తప్పులే
యుక్తైనా వ్రల్లినె తెూ నే తెమూర్తై తప్పుతే
సింధని చెప్పితే నవే కుమరవెను భళాంభ భా
నా తెమమూర్తై విలా అట్లాచెయ్యకమేలు
అని తల్లిపై నవాన వ్రతమ్ము తెూంకలుపినది — మేలు మేలు

తట్టి నిగావ్రె నా పా లటు పెద్ద పయ్యొన వ్రె   మేలు మేలు
కేది తల్లి అయితే తెలవార్రే నే వ్రేయుం బుడె
బ్బాల్ పే పరి అందుచెప్పే దన్న నే నెందుచె
బ్బాల్ నంటా వ్రె మొనత్తే తెలవారుకు వబ్బునాకం
పేసూ వ్రెసాత్రి కెూ కొయూ కొంబూంబెప్రా
వబ్బునానే అబ్బు అబ్బు వాణ్ణె మెయూ తేది
ఉత్తదో భ్యార్కి కృరు బాక్రేనవంతాకాకెం
క్రేకొం బదవూ యెన్రై తురంగాలూ వెలిబూ
ములూ తెట్టు ముట్టు యెమరుగులూ వానితే మన్రె
కవన్రా ఉత్తికొం తతెయెన్ర్యయింతే నే వ్రేవన్రా   మేలు మేలు
కాబాలరాజు అ పృథ్విప్రాయూకుఅని
గానే అయితే అర్జునే నుబదుర్తె లచరిలూ వం
మిరిగా చదుర్వ తెూ వృనని బాలరాజుచు తేసి
తెప్పిత్తిపె గాంధారక్ష్మ తేసితె ప్పింబాను గాని
బాలరాజునుబూరంగా నే నా తుఅంతెఅనం
హ్యాంగా వ్రస్సుదెయెన్రెకన్నే నాతె ఉరినవారిబి
శ్రవాత్రి వక్రేని వాత్రిగాబూబతేసితెప్పిసత్రి
మిబాలరాజునుటుంబిబూనాను అక్కేనెగాంబు
స్తంభం శ్రీస్త్రేది గాంధారి గాజుస్తంభంతాకెరె   మేలు మేలు.

చత్రావచ్చి అ బాలరాజె పోతేయింతానేను   మేలు మేలు
త్రీణంబ తుతుతానా తల్లి అని గాజుస్తం
భానదాంధారి అ కబుతుకబుతు కబుతు
మిబూతుతాతెలు తాకింది అయెర్ర్యతెం
మూర్తి చక్తిపె తెమన్రాత్రె అనిచెతులూరయెత్రి
ధరతారవింపిచక్రి శత్రునుక్రేపేరి ముద్దులూకి
బాబిసంకతెమన్రాత్రెతెరంధి వట్టనే కట్టింది
అన్య మయూతుతాతెలు తాకిందె గాజుస్తంభా
నయింతెర్రాతాను తాముగాని పెరుగుబంది   మేలు మేలు
పటిలినట్టు తలతాయిమ గులిచే బాందెసంగా
మెయూరెర్రెయింతేఖ తుతదురాజుగారి తెలుర్వ
తుశీఘ్రంగా నేర్వ వెళ్ళి బాలరాజుర్వారికి
వెళ్లినా తనగానే గాంధారి గాజుస్తంభానరూ
మూతామయు తాకింది యిందుత్తెతాను తాకేపే
యిందిగాని మెయూరెర్రెమమయిం అసింత అక్కరే
తేదు అనిరాజుగారితెూ చెప్పిబాలరా
జుగ్రియాగాం రెండవే బలశాలు మోభూబు
చెయ్యమని చెప్పిరావె అనగానే బాంది సంక
వసూత్రి వ్రస్సది బాలరాజుయెూలచె తానేతన   మేలు మేలు

మూర్ఛ తోనె తెలుసుకుని గాంధారి గాంధారి మేలు మేలు
అంటె తెలియుష్టు తల్లి యందు మేమాయయ
ఘృతంత్రి వెలు యుష్టు రాజ్యం వెందుమేమ -
యాచంద్రసోరాయ యాప్రాలలోరా
యమెలయయనీన్నే నా ఉద్ధరిస్తవి అని
గాంధారినీ తల్లి తవలె వెళ్లినా తైలా
సంవెళ్ల తవలె ప్రాయనా గంగా యాత్రి
పోవలె అనినేమా జామా అంగీకటతా
పోగా అన్నే తతేసి పారవేసి మేనమామతె మేలు మేలు
యుధ్రతురిష్టుని వెళ్లినాకు మేనమామయూలి
మెమూనే సుప్రియాణాం అయితమ్మంటే ప్రో
రికినే వస్తునాన్న ఉనే నిబ్బ సనకలన్నీ శరింటు మోం
గానే తతవేళ అత్తగారు వెనుతనేరాలు
వెంటపోయమే మొంరాచవంశంగదా నేను
యబ్బ నసకలన్నీ అత పారవేసి వస్తునాన్న తని
రాజ్యము పాలింతా తాలంతుకైనా కు వెంల
బాల రాజ్యేరియాణాం అయితమ్మంటె
ప్రోరితినేవ స్తునాన్న శ్రీ వెమెం మామయుత్రీం
తమంటెప్రింటాను పోమ్మంటె పోతా అనెవయ్యో మేలు మేలు

బాలరాజా మాతల్లిగారి కట్నీతె దంటివి మేలు మేలు
మా తండ్రిగారి కట్నీతె దంటివి నా కవంటె వె
కట్టేకట్నీతె దంటివి యాస్త్రుకు అల్లా అంటా
తెమయాద్రి యమెమా మాను అపుడు అనవల
శ్రీ మాట అల్లా అన్నా ను మా తుద్విష్న దితెనిది
నే శ్రీ వెతు కట్టే మాను మాతే మున్నదె భాలిప
బంతారా రాఖ్రే తెరా బావమా వెంకే కురంగా
లా యమెజ ఖామలా తెలుచులు వెనుగులా
మాంతుమళ్లె మాతే మున్నది మామనే నులత్రేలు మేలు మేలు
ప్పుడు మాతల్లి సంతలా మూలచే వింబి తాంబూలా
లంయిన్న నారు కరా తెవిరారా మేనమామలు
తపన్న నితి అయితె ప్రాతాత్రిగా ని కదిప
చెప్పె రంజిల్లా పట్టెంతంచదుత్రె తెని విశ్వాత్రి మంతుత
వెల పెంట్ల తెవరా తతవె రమ్మనుమన్నారె నిన్ను
నీ మువద్దన్నా బాల రాజా పదే పన్నెండేండ్లు తా
తప్రాతె యంతా నా ఖాండల చదుత్రె తెండు
శ్రీ మాగాంధారి యుంటునే శ్రీ స్వదినే తెయిన్న తెం
త్రి చేయుంపెన్నాను నేను అల్లాగె అనుమతుంయాళ్ల న్నా
మా మయ్య అంతయా నే పాదసంగు తాకాదబ్బి — మేలు మేలు

రాజేంద్రా తెవరాత్రి(వి) తుతకు బాలరా మేలుమేలు
ఖుద్రౌణికి వె ళ్లినాతసంగానే మనగాంధా
రమ్మ గా ఖుస్తుంబ్యాంన రంతుతా తుఖు తాతిం
ది యుంతెత తాతు తాత తవోయగాని మనంలో
సింర అశీరవేదు అందుకు పట్టు ఫ్రదేవిగల
ప్ర అయినదిగదా బాలరా ఖుద్రయాంతిం
రంతునె లలరాఖు వరా ఖాఖుచేయుచునిటే
ఖుప్రదేవి శల్యు అయునదిత ధాస్తు బాల మేలుమేలు
రాఖానే తుకబ్బున తెందుకమేలు వలా అశ్రే
గారిశల్యు తీరా అయును వరా గాంధా
రమ్మ నేర్ప తూంతాంలో ద్దా తచదుర్పలవతిలా
చకుర్ప తెని రాద్దు కూంతె వేష్టె ఖుప్పుడు చది
వేటలకలకాలా సె బలరాలు కరతేలా నే వేసి
రా గోరా సంలాతి ప్రే వేసించంది అనగానే మేలుమేలు
దాడీ సంకబాల రాఖునితే సుత చతా శవే
సు పట్టుప్రవేవమ్మ బాలరాఖు నుతే సుత వచ్చినా
సు రాచ సంక గాంధారి బాలరాఖుతుయి
ద్దరితే తలుఖు అంటువారా వెగాయుం రుత మన్నార
సూర్ప లల ఖూలికి వెళు తారు గారవె అనిభూరి
కుతుర్తోలు తెబ్బి వెదులు వేయుంబనిశితాను తు మేలుమేలు

శ్రీ వేసుత తరార్వు స్వది గాంధారి తలిగింది మేలుమేలు
బాలరా ఖుదే దవారని గాంధారికి తుకి తై
ప్రన తుర్క్రో వేయుంబదది బాలరాఖు తెంయు
శ్రీ సువేయుంబదది అయిను గురు దాడులు
పిరస్సు సంపెంగ సూనె తెూ అంటు తరాలోన్నా
రు గాంధారి చూచి తలి విలవేవలు రెంకు
తావటి తుంతలు చేతటి తెన్నా ళ్లు వెన్నలతెన్నా
ళు వెళియ ఖైరా గంబు తలవిలతే విసా శ్వేతం
గనుత వే విలగా శ్వేతం పె దరితే మె పెట్ల గాని మేలుమేలు
అనేది వెంత్తై జె తెంగె తెతు తు బాలరాఖు
యెటతం వైకృనచ్ఛంతటం భా ష్యంతాదని యెుత
మేర్ప బాలరాఖు ని తుకిశై ప్రతుతి ప్పుతుర్వ్రది
వెుదురగుం తాతళ్లి తరార్యుంది పెటు పెటుపేం
తు తెరితింది అవ్వా మెందు తుతేరి పె తుతా
ర్ప దగ్గెళతివచ్చింది ళంతు దా ప్ర తువచ్చింది ళంతు
యేలుటండే పంళ్లి గాంధారి బాలరాఖూన్నా.
నంతే సున్నా ళంత గాయున్నారా బాలరాఖా
తునతిద్దరితి యుకే తుంగ ళాన్నా నతుయాన్నావిలా తుంగళానా నమెూ
గారై రా శే ఒకటితల తాయు వంచుతతరా సంగలా న్నానవెూమే న్నానం అయును తెలియతేదు.
తుం న్నాతు వీరున్నా నం చేసి వన్నె లతతు పెద్ద గంధి

మేమిచ్చేసింది వతకవి ఆకవిలో నరమ అ — మేలు మేలు
ద్వితీయకష్టంబంది అవతలవతతుర్థియున
తలవతతుర్థి వేయింబడి వతపక్షారములో
పాలూ అన్నం వతపక్షముల జంబఖ్జైవ
రావస్యం వక్షంబచుర్థి విలాంధవంబ తయా
రుగా తూర్పున్నది కరుయుద్ధరాచక్రాన
బ్బ అమ్మా వతయం తతిరెంతుయుంక్లో అ
యునవి వెతమెన తురుతెరతష్టంబినాను — మేలు మేలు
తెర అవతమెవరుఖ్యాంచేస్తారు అవత
లబాలరాజు యీవలనేర్చి నరుమశేమ
బాలరాజు మొక్కెతంతు కవుతయంతే
దవారుజేదవారు అయినా అయువ్వులాబి
నేర్చిసిగ్గు పతిఖ్యాంబెయ్యతవేతావని త్రైరక
ష్టంబునాను అమ్మాయింతవానర్చిఅయి — మేలు మేలు
నాశ్రీ గాని ముందర వక్షే మొాకక్షే మం
నేత్రే విలాతె లింయుదు సుమా వేంచెవమ్మా
అయితెయిప్పుడు యిక్కడ తెరకష్టిసిబి
పిగుతల్లిసివి కెర్పినేనూ బాలరాజు * — *బరువ్రమంటూ వ్రంటూ డు బాలరాజు అప్పుడు
దుర్వలబతిలో వ్రంతదుపా కాళ్కంకతు స్నాబరువ్రలబతిలో
నా.వతి వెళ్లుతారు నేనా బాలరాజు యిద్ద

కమే వ్రంటూ మ అప్పుడే పంపతతావే — మేలు మేలు
మాయిద్దరి సందున అదిగాంత బాలరా
జుయతిలో అమతుం టాదుకదా యిప్పు
డే తెరకష్టింబునారు సిగ్గుతల్లింబ నారుము
డు యీా బెతెను యిబ్బె నాతుపెంక్తి చేస్తారు
కదా అని మతిలో అనుమొాపెట్టాతాను అని — మేలు మేలు
తెరతీసి తెయ్యి మనెను పాదేసంగముందర
వచ్చి ఖ్యోంక్షేమం నాతెవ్వారికి తుమెరు
కేనె అమ్మా బాలరాజు నీతంళ్లికెట్లా అను
చదురుాయున్నారు నాతంక్రతు ఉత్తమెదతు
డుచెడె అగుట తుతవాళ్ళవ్వాడు అవత్తానా
తప్పులతు మహా మగురుకెటె వ్రస్తారు నేప్పుడు
మర్చలబతిలో నేను బాలరాజు బరువ్రము — మేలు మేలు
టూ. వ్రంటే బల్లవ్వాడు అప్పుడు బరువ్రల
బతిలో వ్రంతదు బాలరాజు వతేవేగి నప్పు అం
టుతెరా నేవచ్చు నే నప్పు మమ్మొతెరా నేవచ్చు
నూ. నాకై పకిరా నేవచ్చు నూ నవ్వుంటుతెరా
రాతుం కా నప్పు ముమ్మొతెరా రాతుంకా నాకై
బకి రాతుంకా పాలూ అన్నంపెట్టి బానచేయు — మేలు మేలు

పోతున పోయిరి పిట్టి గానవురు యుల్లి తర్వంటె బా   వేలు వేలు
లరాజులు సిగ్గుపడి బాసయిుర్వేరు అవున్నా
నేమేరతు వెళ్ళమనేను అమ్మ భాగతల్లు తున్నే
బోయి అవున్నా బాసయుట్ల ప్రభ్యుతం టా
శ్రైరా మమా పుట్టి కప్రభుతుం ట్లానే తల్లిమే
రతుతల్లి వెళ్ళేసు గాంధారి బాలరాజులు
ద్రోశ్రీ వార్తరు లాలరాజు ఆవేసత్త మమా   వేలు వేలు
పతరావయ్యా హా లూ అన్నం భాగం చేస్తు
ప్రగాని ______
డు పో ఉక్కాడు మే జూవి మహా బల్లంతిగా
న్నారు యుంతే బాణ్ ఉరతంత్రీ పో లు అస్త్రే   తందానతాన
ముడెంకితింది పరమాన్న ముడెందితింది జుర్రు
తూరి జుర్రేలా మూరు జుర్రులు ఉదే న్నేను
వతిపి హాస్త్ర మమాట్టింది బోరం చెయ్యి తుంటా
మూనాతు భాగతయ్యా వైరాయి రాజా సత్తే
జువ్వే వైరాయి రాజా మేము బాసతన్నేది
యేలు సత్యా లుల్చ్వే కే ॥మా॥ నే భాసలు సత్యా
లు నా తల్లి తియుర్వ ॥ద॥ నా తుమ రమున్నే
ముడెంకితింది పంచభక్ష్యెం దెంకితింది రాజులుపట్టుకే   తందానతానే

తాడా మొగా ప్రట్టుకే భాడా ళ తొటియూతి   తందానతానే
వతలా సంతదా సూర్యవంశము గాంధారెము
స్త్రీ తురాలు వన్నా వెం పరమాన్న మెరుగావా
భాగా మూన్న మెరుగావా నేమెన్నా పినంత
తెల్పీ కాలే రతుర్వ నింతభాగం చెయ్యి నాతు
భాగతియ్యా వైరాయి రాజా ॥మా॥ మేము
నీభాగతన్నేది గాంధారి యేము బాసతి
ర్వేకంటా ము ॥ద॥ లాతల్లిదండ్రేలా నేను   తందానతానే
పరాభాగము లాం యేలా బ్బాన్ని తెచ్చేలా
నేమెంత్రి తెచ్చేసు బానిపెంట్లి పైన్న గలిటి పెండ్లి
పైతాతులు జేని ముహూర్తమంటపాతే లాయెు
టి పో ఉక్కొస లా మళ్ళీ వర్వ్య రాజా ॥మా॥ పైన్నే
పెండ్లా తానని బాసయుర్వయా వైరా   తందానతానే
సినే పెండ్లే పైతాతులు అయితి కదె గాంధారి
బోయా వర్త మానంగ నుత వీరా తల్లి దండ్రులు
మలు గనుత వినిరా ______
॥ద॥ నా ముర్ముదుము పిలోత్తా రూనా సన్నా
కొంగ తూరు తుంది నా జిద్దిగంటు తెస్తుంది
నా పన్న ప్రోరి ప్రైరా తుంది వైత్యం బుపైత్యాలు
వదలుబెట్టిపోతారు నా వంటి నెలబర్తా వేకోరి   తందానతానే

మెరశక్తిన వెనుకపలటుతుంచుకవెత్తనువెంట తందానతానె
నెలపట్టాప్రా నాహస్తమెుదితెగాంధా
శివరలనయశ్రీ బాలూంతనాతుబట్టైనారి
మెుసరురిదిబట్టెవులుమెూరిపిత్తెవతెబట్టైనా
శ్రీకేతూలుగోశ్రీబల్లపిల్లారాయూ
తాప్రాబట్టెనిరాతప్రరాజానెపెదరా
కులుబిత్తానె ఆచరాబలుమెుతుతూనపు॥మా॥
ఆయితెమెుదయాంపట్లానితెనిన్ను అర్థిపతె
నిచెప్పనయూ॥ద॥ మెునుగాలూగురాలు తందానతానె
లూఘుందేనెఘూర్ల లమూనెవశవెట్టుపెట్టె
నూనాతుబాసతిప్పివెళ్లాయూరారా—
॥రూ॥నెచెరునియుపెత్తిప్రగాంధారె॥రూ॥తా
తల్లిదండ్రిలానన్ను పరభూమిుతిబ్బైల—
నాతుపెంట్లిచేస్తను వారిపెండ్లిపెన్నగలిపిపెం తందానతానె
తెపైతాములుచేసి మునురులుముటపాతెలా
మెులుపాలుచేసినూ మల్లెపట్టె ప్రారాబా
పెన్నిపెండ్లొకెనూ నాపంటిబట్టెనె నాంతిశో
తుదెురతేబూరిచెలాచెవంటిబట్టెనెరాజునా
తుదెురతేబూరికెలా రుదయుద్దరెతితగునెకిరా
యూతుబూరితుతుగుగాతెతగినబెమైనూరహ్నీడు. తందానతానె

ఆ(బ)హ్మదేవ్రాతూ బాసతిప్పివెళ్లాయి తందానతానె
రారా॥రూ॥ రుందరనెర్ర యుయ్యిగాంధా
రి బాలరాబాపలాతెులబట్టెతియుంతరంపెండ్లి—
ఆరవని॥ద॥ గాంధారిదెవిలాపాలుఅన్నె
మెురుల్లెబలెకెటగోట్టింది యుస్నావాబాల
రాబా పక్కితాలరులుల్లయ్యోపెండాలుసాత్త్రు
గనెతులుప్రైరెరాకా యుతరులుపెండ్లోకా
నూ ఆప్పుడుతా మబాలరాకెపలా॥రూ॥గాం
ధారినెతుపట్టెతియుంతరులనెనూపెండ్లియూ తందానతానె
కెనె అని శోత్రతాలరుల్లికినాడు వెళభద్రుడూ
రెత్తృగాఛెతాళదుసాత్త్రు గానెతులుపట్టెతె
బ్రాతూ॥రూ॥యుంతరంపెండ్లోకనిని॥ద॥యు
ద్దరుబాసతిప్పుకున్నారూ॥రూ॥ అంతలూనెత
త్రిచక్రాపట్టింది గాంధారమ్మబాసప్రుప్పుకున్నా
పదునా ఘూట్లగారులుతెసుకున్నానెరారాజు తందానతానె
తెుమూర్తెగన్నతలి గినవారితెురమూర్తెగనుత—
॥ద॥గాంధారిదెవెనెబాలరాజునావెళ్ళాచదు
పులవరితెరదైరారె వెంటబెట్టుకునెసనుపనెల
పట్టెసంభారాలవెంటబెట్టుకెుత్తోరెచదువుచెప్ప
బాలకృకితెనప్పకింతపెట్టిరెయుప్పరయ్యిబాల తందానతానె

పత్తికా నాపైపై తరాతుర్ని తెల్పేప్రత్తిపే తందానతానె
శ్రీరాతెమో దంతం పట్టిశ్రా నితల్లిలచెద
కించి చదుర్చెప్ప మన్నాదీ ॥ మా ॥ బాలరా
జు లరా టు మేలుచెప్పుతా వచ్చా బాలరా
జును మొూ తా టా మొూనే తాతుండు అని
ఆప్పకించి వచ్చింది ఆ కేళి మర్నాడు మూతో
రోంజుకు వైర్కారి ఆయి లుప్పవచ్చిండ్లి ఆవురా తందానతానె
రాస్నపత్రైనూ ఆవూ స్నరూ జూ నాచదువ్
చెప్పేపంతూ లూ అనుష్ఠాన పరుతే విలాశా —
తాక్షిత్రింగా వూ స్నానాని తెళ్ళానూ ॥ మా ॥
గాంధారినేను అనుష్ఠాన పరుణ్ణి అయితే
రి నీతుతె తిపె శ్ర స్రుబి గబానేను స్నానంచేసి
మళ్ళీ వచ్చి పరియంతరం మారు యుద్ధ శంచదు
ఫ్రు మంట్రూ ఫ్రంట్రూ రుమళ్ళీ వెళ్ళి ఆ టే రుప్ప తందానతానె
యిప్పి స్నానను ॥ ద ॥ మంచి దయ్యి పంతూ లు తే
త్రింగా బా మ్మనె నూ తే త్రింగా రమ్మనె నూ
॥ మా ॥ బాల త్త్రా డు స్నానానికి వెళ్ళచూచి
గాంధారి బాలరాజూ యేమని తుంటూ
ప్రస్నారు బాలరాజా ఆమె నత్తె మెరు మేలుమేలు

కనిబెంచునేమైన రూఘు పిన్న మారకలు కృష్ణుని మేలుమేలు
పరిమెత్తు మన్నం త్రైగాంధారి ఆపిన్న వూరక
లుతెలాగం చిప్పె తా మూ తా తా కుర్తరక
రు మా తంత్రీ కుర్తర గడునే మూ కుర్తరగను
ఆ సంజూ తా యిటాతె వయా ఆ ఫ్లందూ
తాలొ వి మూ కు పిన్న వూ రక లుతేసి బాల
రాజుతె తుల్యో త్రించెనయం దుతే గాంధారి
కి(ఘు)ంగా శా శ్ర తా దుర్బ్రా తిసెట్టియుం మేలుమేలు
ఉకెవెళ్ళి వత పిన్న వూ రతు అత్తరు సంప్పెం
గమూనె వత పిన్న వూ రతు ప్రక్ష్యలదండలు —
షరిమళగంధాలు వత పిన్న వూ రతు ఆరు
మూళ్ళ నిరివి మూ రు మూళ్ళ వెరల్లు నిల్లు
టుద్ధము తేవయ్యా యెరందుతే గాంధారి ఆ
పె కమెళగం ధము నేకెం తమ్ముండును నాంతెం మేలుమేలు
తముండున నలచుతెని ఆ అత్తరుసంపెంగమూ
నె నీవ్రనేను ప్రా సుతుని ప్రక్షేలు దండలునే
మెత ఆ మెతనువెను తునిని యుర్చి టుద్ధము గాజు
సంభాననియుతగ ట్టి ఆ ద్ధయులూ పలనేరూ
ప్రశెళ్ళ వి లా సా యూ నా రూప్పళి ళ్ళ విలా సాయూ మేలుమేలు

వణికించి చూచుచుండాడు బాలరాజు నా మేలుమేలు
వృతాంరు వేంలి సెట్టియుంటితి వెళ్లెను బాల
రాజును వెళ్ళ చూచి బ్రాహ్మణుడు మాతు తేడుప్ర
లాడుచున్నంతటను ంతాళదుర్గే చెప్పినారా అని అ
యన మూర్ఛ స్వరూపమెత్తి చూచింది ఆ సా
తిందనతనం తాలు ల ప్రత్యక్షం ప్రస్వది ఆప్రత్యక్షం
లాయెమెలల ప్రస్వవి శక్తి పంప్ర శాంభవి పంప్రి మేలుమేలు
అనుచుం తపంప్ర వీరభద్ర పంప్ర భేతాళపం
ప్ర భైరవ పంప్ర శక్తి ముగు శాంభవి ముగు
అనుచుం తముగ్గు వీరభద్ర ముగ్గు భేతాళము
గ్గు భైరవ ముగ్గు యీవి అన్ని చూస్తానే మంతాల
ు అన్ని ఆత కింద్ర పేసుతున్నది ఆనాంటితిన్ని మేలుమేలు
యీనాటితిన్ని డుబ్బా టన ముస్త్రీ వెమొగ
ముస్త యీలాగంటి వెగదా అని శక్తిని తెప
దాము ప్రత్యేత్యేంచి తాము అని గోలుచుయం
తెబ్బి అర్చేశ అయితి ప్రోమగుంతం యేదుపరచి
సనే గ్గస్నానం చేసి తలుగంటి వేసుకొని మంతాల
తలుకరి కట్టుకొని మంతాల ల పూస్తుతెంచితెతె
సుకొని వరానే ఉనయుప్రమాణెతుమెుచప్రవా నెదు మేలుమేలు

తే యుద్ర వరానె కుప్పల్ల ముగు వేసి రంగవ మేలుమేలు
ల్లి ముగ్గు వేసి పెరి మంచెల్ల శక్తిని చెప్పతూ
ప్రస్వది వెంబయు కెలెను॥ద॥ రంగవల్లి ముగ్గూ
రమ్మేసుగాగ సేవిటే రంగవల్లి ముగ్గులా శక్తి
ముగ్గు వేసై సూ శక్తి ముగ్గు న మురును॥ మా॥
మాసాతా రం వెంశ్వరి బింది హ్రీం శక్తిని
పిప్రితున్నది హ్రీం అమ్మవారు రాచ
పితి తాకా శప్ప శక్తి వేస్తే బహ్మ ప్రితేవత మేలుమేలు
పోతి తా వెంబురూమేమలు చెక్కిం బినే తలమె
త్తింమును నాగలా తం లా నతుము వినగపత
గాయ్యుడు చేప లా తం తెగిప తతయ్యుదు (బి)
ర్మ్యాలా తం ఓ ఓ ఓ ఓ పగల తయ్యుదు పేసే
అమ్మవారనేను ఆవేశరం పెట్టుతూ ప్ర
శ్మా ను యుదుగోనె ఆవేశరం తల నెనా మేలుమేలు
షెవి తం (త్రి) వైనానేవే తెరందువైనానేవే
విస్మవమ్మనానె అమ్మవారు హ్రీం హ్రీం
హ్రీం లలలల లిలిలిలి లు లు లులు హ్రీం
హ్రీం హ్రీం హ్రీం॥ద॥ శక్తి ప్రపైరా హ్రో
శివో మగుంత మూలాసెరా యుంట్టితిమం
టితేయెలూ వక్రేస ముగ్గు పెరిగేనం ఆవేశర తంధ్రానతానే

మెదే నా తమా న నెంచుతుటె పినా వ్రా తందాన తానె
మా॥ యెతేమా ఓ టిూ దితె పైవెయ్యేది యెవరిని
సాధించేది యెవరిని తెప్పేది ॥వ॥ విష్ణు విలం
ఘతానే మె నేన్నే రపంపుతా వ్రపంపుహాతో
రమే చెనాతమా ॥వ॥ ఉంకవె హాకె హారం
పెట్టు తాను మాతల్లి ॥వ॥ తాలభైరవా
తెరా నీవు గో భైరవా తెరా భైరవ్రణీ తపిం
చి భైరవ్రాణు చేతానమా అస్త్రలాఘవెగమె తందాన తానె
వైరాంగే మూరు గుర్రు ట్టుయెర్ర్యమూ వంతిరా
ని పోయింటె కత్తి దనె మధ్యచి సింది ఘుటుత్తు
విలిగె శవైరాంగే ॥వ॥ అహేరంబాలతేదే
ఛేతా ఖచు వైరిఘూతాయి ఘూతాలతు వైరి
ఛేతాఖర ఛేతా ఖూత్తి ఘూ తాలమ సంహార్రిం
చే దివె ఘూత గెూరెతు వె ఘూతి మంత్రరించి తందాన తానె
వెసింది శత్తి ఘూ తా పమాయము పోరం
టుంత్తుం ప్రాతిబింది రంగవల్లి మూటెకెరబెను
మల్లా ప్రస్తుతం సాంపతెందె పెట్టింది గాంధారి
యేమిలియెరుగునట్టు తేహారు న్నది అంతలో
పబాలరాజు చెత్రావత్తునాడు గాంధారి అర్థం తందాన తానె

తెట్టె నానె శా వయ్యా నేర బూాచుతుంబాము తందాన తానె
గాంధారి బాలరాజు యుద్దరంపెర్నిసంజే
సిపరిమెశకంచా లు వత రితం తాన వతరు అ
లదుతెుని ప్రక్కేలదంత టుచె రివకతి మెకవేషుము
నినియున్ను ఒద్దరు గాజుస్తంభాన నిల వెట్టిగాం
ధారి తవయేరు తాకాలనగలు ధరించుకుని
బాలరాజు కెంతు జోళ్ళ పైగాకులు అన్నివెళ్ళ
ప్రంగకాలు అనంత రంట్టేలు ఘులుంగామురు
ఘలు ఛుఖకేచ్చు లుబంధీహారాలు ప్రాలలోరె తందాన తానె
కాలు ధరించుకుని గాంధారి బాలరాజుని
యున్న యద్దముతాతితి ఘల్లు ఘల్లు ఘల్లు నవత్తా
చట్రి అద్దములో నేరలుచూచి మేనత్తమేనమారు
డుగదా మేలమైన వురిది అని అట్టిహాస్యించి
అట్టె హాసించి అట్టె లాలించి అట్టె పెలిం
చి బాలరాజు మీదగాంధారి వతపదంపాడు తందాన తానె
తూప్రస్న తి యెంటు వచెసు॥వ॥ అర్ధంబుచె
తిక్క గా బాలరాజు యుద్ధరితెపరి ప్రస్తదియ
ద్దరితె యుద్ధరితెపరిప్రస్నది ॥ అర్థములోచూ
చినా నైగా బాలరాజు యుద్ధారతెలకంటిన్

లంగారయ్య ముద్దార ముద్దార ముద్దార ముద్దార ముద్దార
ముద్దార
తలగంట్టినీ॥ మా॥ నీ ముద్దుమేదర సుతంప
మెట్టు యీరశరవానం మిాతల్లిరంతరా
దులు వినిరా బిన్న సాతుపోశిన దెంరా పు
పస రుచి కిమెట్లు తారు నాతెంప యెందు తందాన తానె
పు ప్రుష్యతుంటావి అయినా గాంధారి
పదం బాశం గానే సుపారశవర్ధా అనిబా
లరాళ్లు పదంపారు తూర్పుస్తా రుయె
ఘు వెల సు॥ప॥ వైరాయిందు మూ భోమా
ఘులు వెంరా మావైరాలే। యిందుము
భోయిందు మా భో యిందా మా భోయిం
ద్ధమూ భి— ____ ____ ____ ____
పాపతిందూనే రుపంత్రిప తులామిావి తందాన తానె
లఫ్రా॥మా॥ పకిబాలరాజా అర
వారి మాటలు యుంరపూర్పు అంటవి
మెుగవారి మాటలు మొప్పి మాటలుగా
వా ఆరవారి మాటలు వెంరపూర్పు
వెులు వంటవైరా తెలుపయ్యా తెలిపె
బీగాంధారి। యిలలో యుద్ధరురాజు
లు సుంతవపంగని అరణ్యంపట్టుతనె భ్లతూ తందాన తానె

48

ప్రంతగాపద్ధ సాహం ఆయసు యుక్తిర
మాబి నా పుగ్గలవేతశోయునవి యెడులుమా
త్రై యుంరపూర్పు యితెల్ల గాతా నిరసుత్రా
ప్రస్తుని అయోనేగ్లర యునిగోం ప్రదరం
యునిగో సాహం అనిపరుగెత్తుక ప్రాతు
న్నారు యుంతదూరంపెళ్ళి నారా గ్లరప్పతే
గానిన గ్లువేతశోయునవి నారిద్ధ రూ అ-
ట్లానెవటింబుద్ధురి అలాగునే నిప్పనేమా
నమ్మి ప్రుంటినా నేనూ తైలా పమెూతాను
పాపతెంది నీగ్లు యుట్లాగంటివయా సాప
తెంద నీగ్లు శోస్త్రె యుంతే ప ప్రుపుంతునో అంత
స్త్రై మా పతులవల్లు గాంధారి॥ప॥ నమ్ము
నమ్మా బాలరాజానె రనమ్మవయ్యా నమ్మతే
నే కవగాంధారి నైర నమ్మావే నే॥మా॥ అ-
యితే బాలరాజా మా అప్పుడు న్నాడుమ
శ్రోసా విసిరున్నాడు అనిపప్పు యుప్పు గ్లవె-
ట్టిరద్దింబు భైరావేసి పట్టి విశ్రచి తెలో పట్టెము
చంబా లీసు పరుపుల మాద పంతుకేరా వయ్యా
బాలరాజు శోయి అంత కృఫరమూలో ప
రుకున్నా తుజ రేఖు పల్లా మసుతు పైట్లు మెుని ది

పైగా తున్నారు గాంధారి బంగారుప మేలుమేలు
ళ్ళెమునా పంచుటాకులు పళ్ళెరేకులు పచ్చకర్పూ
రం తాంబూలం తేసుకుని బాలరాజు పుస్త
అంతఃపురానికివచ్చే వరకు అంతయు నిద్రలో
వున్నారు అని ఆ తెల్లని బంగారుపళ్ళె
ము పట్టెమంచముక్రింద పెట్టి గాంధారి
యొక పుత్తళ్ళను గూర్చి బాలరాజు మేలు మేలు
తె ప్పనకేతవేసిన తెమ్మె నా తుంచేటి మొర్రా
తాతి సామాలానే తెమ్మె నా గంగెర్రానే
మరా తెప్పొ యుంది గాంధారి తా తెనో
రా లు గంగెల్లుల్ మరియుదే వయ్యా బాలరా
జా గాంధారియుత్త తనే ళ్ళ తరా ర్పుంటి వియం
తలాతమా తంటి దంగర్రి చులు మొరకైసా మేలుమేలు
వస్తు రు నిన్నె మున్నా అంటారా అంటె అన
రు నా మున్ను రు యుప్పతారు నేతు వచ్చిన భయం
మేలు ర్రంతు బాలరాజా ఆ మన్నం తాన
చ్చినేటా దనే వరగ నియ్యనా అరచేత అను
తుంటాసు తెం తెం తవేరా నియ్యి తెయాంతా
టుబియ్యు తాను నే అరికాలయుత్తె నా టనియ్యి మేలుమేలు

49

నాయుని పంట తే నత్తిసు నే మొతం రవటి
పుట్టనియ్యనా తుమ్మెదరెక్క వంటి తురులతెరా
వి సురుతాసు తెమలి సురుతా నైగా గాంధా
రి యుంచరవచ్చినవారు యిది అంతా యా
నత్తి తరాపి కేసరెంతుతెట్టి అవలవా
ట్టారు తారు నే తురచ్చిన భయమేలు ర్రంత
వయ్యా అని గాంధారి మంత్రవేభూతె శక్తి
నిరొల్లి జ్ఞానే చేసుకుని ఆ వే భూతి తనచేతు
ల అద్దుకుని బాలరాజా మేనత్తమెరారు
తా నన్నెపెంట్రాతవ యర్రా అని బాలరా
జుయ్యజా నహాస్తం అట్టె మెంపింది
చుహాస్తం అట్టె మెం పగానే యెదురగ
బాయూరా అట్టె అతిగిపోయునారు తం దాన తానె
నాళ్ళెలవరురుతున్నారు మేకి తా మొల్లవెను
కెం తు కు ద్దు చెముల్లాచ్చె చక్క రింటి చూ నత్తియా
నేద్రత్తో యుయ్యి గాంధారి నారె క్కవదవె గాం
ధారి వదలనయ్యిబాయూరా ॥ మా ॥ గాం
ధారి వచ్చే హా స్తంవేస్తే అతిగి పోయునా నేలెం
తెం హాస్తం తెరా రా చేసి చూరు ॥ చ ॥ నేను చస్తు తంద్రాన తానె

పయ్యెదలాతానె మోసగింతువరువల్లె— తందానతానె
యిప్పుడే యింత వరువల్లెమందరముంద
రహా మా నిప్పుడే సుతుందేమనే నమెయ్యి
తే నల్పాసాక్కొ వతొ ఏన ల్పాసా టపెరగని
మోనవు రిదో సామితె రుగని చిన్నవురిదిసాల
మొరే టబె ప్పుతాను మొసగే నుగంట్టారు
మోసుగా ల(లి) తురూ లూ నీతు మోలితె
లుసూ ను రొమొసగే రఫు ట్టింది వనే్నసలు — తందానతానె
ట్టింది సరుతై నవెళ్లోరి మొసుగెల్లిబాట—
లూను తా వృహాల వబ్బెరితా వ్రు సవర
మోవ్ర ఆశనె ల్గుర్రంబేరొ అంతుశావు
దెబ్బేరె అంరునావ గురుత్కారె వంగుమంటె
వంగింది వ దుర్రమంటె సతిబంది॥ వ॥ మొము
నకు అంతుగం లూతుహా అంతుశానితిమో తందానతానె
సుగలూతువయ్యా॥ ౪॥ మొసుగంటదానినే
మా అంతుగవుంట్టేరాజు నమ్మువయ్యెబాల
హా హానే సునమ్మితేనే గాంధారీ ఆతవారి
మా టా లూ అర్ధమయితేటా లు బ్బావి
లూమా నితొర్యెలూ దూరల్లి తెంకలు బ్బాంవూ

మస్నుం గాళ్లుంటా వే దగ్గరే తి బొంతే సూం — తందానతానె
బుల్లుగుట్టి ఫాము అఘవంటి మూటా
లూ ఆశా రి మూ టా లూ న్నవ్వు రాదు
గాంధారీ నమ్ము నమ్ము బాలరాజా నేతు
సాటి వశే టబె ప్పుతాను సుంద్రగే శోసి రుమంతి
బక్క మొహాల్తా తుమ్మో దెబ్బె యుద్ధి ప్రఫూ లూ
హా సూ ప్ర ళ్లు లూ దవా ల తె బా ఆప్రి
వృ యుంత డూంయు శా హా తుమ్మెదెంతదూ — తందానతానె
యు హా హా ఆప్ర ళ్ల జన్మనింగాం తేదా ఆ
ప్రఫుంవంటి చానినే సూం తుమ్మెదంటే బాల
శాలూ నమ్మువయ్యెబాల రాజా నిన్నునే
మ్మితేనే గాంధారీ అఖ్యబింతవరె క్రస్తా
క్రసా టవెరుగని బాల రాజా నేతు సాయి
వవశే టబె ప్పుతాను వయ్యొప్ప మొళ్లీ రుధిబంత — తందానతానె
మూ యూలి రశ త తి లబింత యుంతే టి ద్దారి
యూ ళ్లు త త యుంతబిస్సా దీయన్ని తెలుప్పు వె
క్రింది బింతత్తై సా తెలాయింటిస్సి బింతయూ రతు
లూ రివృ నయ్యో రతత్తై నా తెలా వంటిస్సి వన
మూలన్ని రిరిగి రల్లు ఆదిరా ల మూలన్ని దిరి — తందానతానే.
రిరల్లు ——

మా॥ ఊతతలవిలాదితిశ్రేష్ఠాలులాతేమా   తంబూనతానె
శ్రేష్ఠాలవిలాదిరిశృతతలులాతుమా—
॥వి॥ బింతతవంటేబానినేను ఊతతవంటేబాల
రాభా నష్టురయ్యబాలరాశాచెల్లపిల్లె
తెంాటలాసనాబామంగితితెంాటతేరాశ
షెలులాబేరేలు కత్తితెంాస్తుంతెచెలుదూరు
తుంతుతూరవంత్రీబాన్నినేను కత్తివంటి—
బాలరాశానష్టురయ్యబాలరాశాని
స్తునష్టుతనేగాం దాశిబిన్నవాక్త్రీతరూ్యరా   తంబూనతానె
లబిన్నతెమాటక్లతెపాం సాయబయ్యాంతె
సెత్తిసూసక్షతూరవంతెసా॥మా॥చు
పూ్యటునేతుబెరాంబెయ్యెబెట్టుతానయ్యె
॥వి॥ నేసుతశ్రేష్ఠాపిభాంతెస్తుతిప్రుతేనె
నేశ్రేపిలానేనుబాలతాగెను నాదిలాం   తంబూనతానె
చంద్రతెరాణెనెదిలాంపెంటుతాసుచూదు
నేన్నెపెంక్కాల్యితుశాభానెపెంక్కిపెతాతులు
గాసూనాశ్రాపితిపోతుంచబ్బునాశెక్తైవశ
తెగాంధారివచలనయ్యబాలూతూతశ
వంతగుత్తూశితాంయుతత్తెపేటతులాతుపే—
శిరాంపష్టురయ్యబాలూతరా॥మా॥గాం   తుంబూనతానె

ధాకోబాలరాఖుయలాలాగుసగారతంచెసెత్త
త్రుంతగానెసెత్తానానితెవెళ్ళినబాలెంతను అ
మస్తానంచెసుతెచత్తావచ్చినారు గాంధారి
బాలరాఖుచమూర్ఖలబతిలాచేరుదైరారసెత్తి
చెలుళ్ళూరంళ్ళూరచేతమయిపోయినట్లుగాంభ్ర
తిసత్తుసెత్తానానితెవెళ్ళచరాలిదూసుతుసెత్తరు
గాజొంఖునాతెలరాత్తెనుదెబ్బనాతుపక్కగింబు
బాలెత్తాతా అనిగా యిూశ్ర అంతా వగలుతె
టిక్కుందిపెందలాతేమెలుతెంచాము అనిబాల
త్తాడుపసుత్తసెత్తతూ ఆ అంతఃపురంలోనికిగాం
ధారిబాలరాఖుమాంటుతాభ్రస్తారు
బాలెత్తాడుచూరాలిపద్మగంధిమెరతలుపకిగెత్తూతపస్తు
సెత్తాడుబాలెత్తాడునిపట్టుక్రదేవిచూరాలిచేతుల—
బాలెత్తాకలుగులుతేవెంగా పసూసెత్తాలెనాతెం
పూరెత్తెచేయిపైనాత్రుళ్ళదైవయినదటవయూ
ఆత్రుళ్ళ అకిగిత్రుగానియిప్పుడువతత్రుళ్ళ
చమూర్తుంట్టూరాశ్రద్దయిద్దారంట్టుంబ్బుపట్టు
కృదేవిచేతులచమూర్ఖచేయువయూబాలెత్తా
కాచేయిచమూర్ఖ అయినదినామేతెలియదె
దూరానిగాంధారిబాలరాఖు అట్టైనిస్త

యూవే భా మొత్తబమూర్తు మేలు బాలం — మేలు మేలు
చేపట్టాలే స్త్రీరూ మొత్తబమూవు మేలు చూ
నా తూతె అంయూతే దు గాని పట్టు ప్రదే చదూ
గాంధారి బాలరాజు ఆగరాలకెళ్లిం
తల బెరాతు స్త్రీరు అనగానే తెల్లనితెల్లు
లతు మొర్రే నితొరాఫాగ్రి ప్రట్టి యుంతా
గాంధారిని గాతు నా బాలరాజుని — మేలు మేలు
గాతునా యుద్ధరినే నూలుబాండల
పెట్టి స్త్రీనని తానలతంచల గజ్జలతరా
దుగప్పునదూ సుతొని వంటి సంబంమేతదిగి
ఘల్లు ఘల్లు ఘలునేవ సూత్రప్రది అ
నాటి గంధర్వ స్త్రీలతు అదుప్పదతగుణం — మేలు మేలు
తద్ధు చతే మొట్టుదిగింది అక్షైతవతగుణంతో
బంది దాచేసంగా నాతెదూశ్తె మేలల
చేసిది బుద్ధు బుంతె దుగని గాంధారి తెబుద్ధు
బుతె తెవాతె బాలరాజు దుతులుతెల
యుని మొదూశ్తె తు మతులు తె అది నవాతే —
బాలరాజుని రెంతూ మెట్టుతా తెవెళ్ళినది
అక్షైతవత గుణం దొస్టోంది నైప్రాం పటం — మేలు మేలు

శాభినే తుటు రాభి వర్గాదేవ నా లో — మేలు మేలు
వుంట్టై ప్రై పొత్తెవారుతరా రవ్వుంతే
చత్త్రె వారుతెరాం ఎతువర్రా బినరంతు
ప్రైంరె దరంతు గాబిరారుపదదు
గుట్టరూవె భి గాంధారి బాలరాజు
బమూర్తు లచితెల్లో బుద్ధిదప్పిలు స్త్రీరటు —
ప్రైాయి బాలరాజును పట్టుతొని మొరా
తాటమొరాచేత తుండి తుందిచట్టులో పల — మేలు మేలు
ప.త దెరాసి బుద్ధిదూనితలుప్పులు తాభా
బుదేసి గాంధారిని పల్లతేల్లో పట్టుతొని
వేప్పుంగా నా తెలుప్రతు తేసుతరవ్వునదు
స్త్రదిపట్టు ప్రదేచదూ బాలరాజు రాజు
రాజు గారి మేనెల్లుతే దుమూతట్టువెంతెరా — మేలు మేలు
బుగారితె యేమైనా తొరా పంపబునే మొరా
బురం తుగానే సూచెప్పినదని అంతా చెప్పినే
చేసినా ప్రతే తరా యనాతదు అబద్ధంనే
ప్రనిబద్ధి అక్క గారి పరాటవెనా పాకిప్రస్త
ది ప్రైా నా దుపదరాలు అనిపదదుగురూ
చస్తూ స్త్రీరూ బురంతు గాదు దుందరబొరా — మేలు మేలు

తుస్వాత్రు వెదరం తుగాదు మేమం ట్లూదు — మేలుమేలు
యేటిరా దేట్లి తెత్తెపైంతాట్రి బాలరాజు
సాక్షన అక్షీత చూస్తి నిగాం గాంధారి చుంద
రయేటిరా వెురగనట్లు గార్భస్త్రాదు దగ్గెరదు
రా నిష్ట్ర వక్షేలి విసరుతుని సాబిక్ష్ కంభ్రాంతు
తుంది కొమ్మ నెను వాదు రుభిసి వెసతదిగుపక్ష్
తు॥ద॥ యూపరమగ్గురు జెట్లే యూగరతేచు
ట్లుతుస్వాత్రు పొట్లంతి పట్లంతి మొంతులు — మేలుమేలు
దెంత్యాం యస్త్రా పగ్గా యుదెంతొం యుపంత
పతతేనె పట్లేరే మొంతాటమొంపేతతుంది
తుంది తట్లేరేతు మొర్మెమొరిత్రి యునగా
బాబ్బెతై నసేతతాదునస్నెంచుతుతెురతాదు
యేపాప మెురగల్రే యేపుల్గ్ర మెురగల్రే —
మా॥ యుంచుతే గాంధారి దేసహవాసం వర్ధి — మేలుమేలు
నితెుల్లు కుర్చెది పెతారేలుతట్ల్పి సినిగదతుంబా
యుటిల్లు హెంతిసిస్తి విగదచర్యం బా తమరబి
కోనె అనగానె॥ద॥ లాపలపత దొంలేరే
మద్ది మానితయుప్రాలు తాశాయువేసేరే
గాంధారిదినేసె పల్లతేలా పెట్లేరేతలిగాలి — మేలుమేలు

53

తెయుద్రాం మాం తేసుతెుస్తుభ్రస్త్రాదుం — మేలుమేలు
మా॥ బాలరాజు దెుమం టాదు గాంధా
రాదుంచరసాతొం అక్షేరవ్రంతెనావప్పు
(ఖ) తితెం చుతెుం తేతేపోతే నస్వచంప్రతెుం
ఘుట్లే రాంశలాంరాం తాస్త ఆగుచురు వక్షేత
ట్లు విరిపింబిసత్త్రమాం ఆఅపనితిరాంచుప
ల్లతేతగత తెుత్త్రతబోతుస్వాత్రు బాలరాబా — మేలుమేలు
పేతుమన్యు నష్టయుంమె టిభ్రంతవంయూంతతిగినం
మాతుంకాటపల్లతే లాతెుర్యుంతిచత్రా గాచెప్పిన
ట్టెభ్రప్త కటేగాంధారితట్లబర్ బగుసుతుర్తె
కెుతాస్త వితిపింబిబోచె రఘుట్లే వాంశలాంరాం
తాస్తతగ్గుచురు ఆఆపనితిరాంచని పెళ్లతాం
భ్రస్త్రాదు॥ద॥ ఆ దిమంతరాల గాంధారితం
తరాల గాంధారే॥ మా॥ పాలతేరవాం సా
అయుటోతూర్రిస్త్రది. కెురారె కెుక్షే విచూతి — తంధాంవతానె
కెురెదు అత్మింతాయూంపేతప్రచ్చతుస్వాది
అస్త్రెరాం రపేరస్త్రె పేరభ (దు) రాతెత్తు పేరభ
(శ్రీ) తరబాంముభాముపటనతో సింది పెచ్చాంతి అక్షే

తల అభిమంతరించి పదములుగ్గిరమారా తందాన తానె
మా అల్లుంతలు జల్లిండి యుతవుతా రివా
ప్రేల పల్లె తది విలుపట్టిండి పదములుగురు ఝు
ట్టియా నే లత యుఘుతున్నారా యుతరుచె తిగం
కుతెరి మూ తుకేరాంత వేసింది తీగె ముద్రితా
రాయూ వ్రాశి తుప్పపట్టా లేతు తవేతి గుంరు
తేరి మూ సే లుబాలద్రి ప్పిండి తట్టునపగ్గా తె
మో ఫ్రా తి తెంద పద్దా వే యుచితేబాలుర తందాన తానె
తంత్రీ మేనమామ తూరు నా తుపోలి
గాం దక్రిం బంది పస్తు గాంగితె పామా సంతసె
ట్టు తున్నారు పంచువేద్ధిని పద్దారు తిరిగి చూ
తెరెళ్లు తారు॥మా॥ యుంతే బాలుర తంత్రి
పేరు గాం దక్రిం బిం డొం యు అతవిబాటనప
ద్దారు తిరిగి చూతతె ళ్లు తున్నారు గాండార తందాన తానె
చూచి బాలరా జా యుంతే బాలునని ప్రా
ణ్నారి మేతు తుంభనే తొం టు లు దాటి
పైకా తల సహస్ర వసే శైచసాని ఏ ప్రాంరన్న
ప్రేప్రేము శ్రీ మె పట్టిగ డొరాం డెబ్బ అయినాగాం
హా రి ప్రేజ్ఞ దేయుం తప్రేజ్ఞది తానతరోతె తందాన తానె

మద్దిమాంసు తలుప్పులతా రాయి మెసుగు తందాన తానె
లతలవాగాని ఆలా గంతి వి ప్పులున్న వేరాతి
పద్దావి అచే గాత ముం తా తెరుతులు —
వాం ళ్లతె క్షేత్రా దిక్కు పేదని మొరాతా టాటెయా
కే తాతుం ది తుం ది తట్టు తున్నారు ఆ తట్టిన
పగాయు ప్రేట ప్రేట ప్రేరా రిపక్షవి గాంధా
రి ప్రేజ్ఞ బే దాని మా ట విన తరోతి నా అ
దైతె నన్నె మసే యుచె కుగాని దాని దగ్గిర భేతా తందాన తానె
కరుకృ స్నారు ముం తా తె రుతు వా క్రి పంతి
స్తుండి వారే తిలుచేసా రు వసా నే పట్టు గుము
క్రి క్షతురుయు నేవ (యు) ంగుతారు అట్టా అ
యునా పస్తేదే యు ట్టాగై సా క్షేత్రే గాం
డా రిచే తులు గ్రాన్ని నాపె రె (బి) తి తె నాపిరె
అని బాలరా జు గిరు న నిరిగినారు బాం తందాన తానె
లరా రా గ తెరి తెలూ ప్రింతవ యిర్యా ఆచారి
ముం తా తూ తురు రెతెం డుతేరా కి లువనంపిం
ప్రాంచటు పతపెరెం తె మా టయు యరాజై రెం
తుగ్గ క్రా యు ఆతి నే (ఘు) ంగారు పస్తు సా నెపు
మలాం లాయితిరవా తా గ్రాసే పదములుగురు తందాన తానె.

చెగసేరి అంత్రపేట్టి పట్టేరి తల్లి తెయుల్లిమె తందాన తానె
స్త్రీరి తల్లి తెయు ప్రకుచిన్న వాలకె తగిరంత
పొసు తల్లి తెవవారెక్తె సుచూచి పెటపెట
పండు తెరితె తంత్రి శ్రు వానెసు అమ్మాయం
చుచెనెన్న పిలవ నప్పించి నాలి ॥ ద్వి ॥ బుద్వ్యల
తెంటి వి బ్రూలూతె పష్ఠి మరుచేల తెంటివి
మగుల రొంనేత్ర పిన్న పెద్దలు గూరనిపెం
శ్రేర లాజు తల్లి తంత్రులు దేని మును మేరె
లదు ॥ మూ ॥ నేతంత పెంక్రి శ్రు వుతె ప్రత్తితె తందాన తానె
వాలు గొంరవెచె వాడు మాంధాత వూం
ధాత రాజు తెవూరుడు ఘన ఘంట్లు ల
రాజు ఘనుడు సోమేతు అక్షయు బలంత
లవాడు ఆలాగంటి వాడు నాతు అల్లు
తైనా బాలుడు గాంధార మమ్మా నేతుపెని
పిలుస్నా బాలుడు యీ బాలరాజుమె తందాన తానె
ప్రేరి వాడు జోరు మెస్తర బానప్ర పెంపెూ
లదుప్రుల చరిలు యిప్పోం నిపత్యాలు చే
యరాని బాసలు చేస్తున్నా రప అమ్మా
చెటుకుచె ప్పినాడు నేతు బాల్రాజు చెప్పి
నాడు తాంగానె గాడ్దు పోతుబాల్రాజు తమ్మా తందాన తానె

 55

యిట్లంటి వాడు గమనేనే బద్దాపాపలేదు తందాన తానె
పన్నాసి బాల్రాజు అమ్మా బాలరాజు
తు వతపర్యంరాశ లేరె బెనేసు చె ప్రపద్దు నాతు
వత పర్యం రాతుంచె బాలరాజు చె ప్రపద్ధం
వతరితె వతరు మేయూచెప్పుతుం యూ వ్రంటిచె
అవి బాసలు వత్యాలు అయిన వి చెమొూ
అమ్మా బల్రాజు చెప్పినాడు నేనుచెన్నా
మపరిపరి బాగానె వ్రప్ప ది బాల్రాజు మేలు మేలు
తంత్రు లకుపల్లి నాగానె నేపల అటాచె
య్యారమేయు నేమనస్సు పల్లిన ది మ్య యుద్రి తెపెం
రిక్షే స్త్రా లైనా అక్రైదనే గాని నేను అటూ
శ్రేస్త్రనా తెమూక్తె ఆలాగై పెబుద్ది తేలగి
లమూర్ర తెమ్మానే సుదుల్లా గాంధారినిచదు
వు లలతి లూతి పంకించె సు గాంధారి మేర
మూనిరి లాలరాజు రాతుంరా బాల మేలు మేలు
రాజు మేర మూనిరి గాంధారి రాతుంరా
ఆరుసూరు తలాయిగుర్రం బోరుగడ్డ
బోరుకా రా యూర్రుబ పెనిపుటి తేలు
ప్రకుల క్కా పళ్ళి లైరా జేవితే శ్వారా లైరా
శేర్రు నినాధా రాజసున్నె తెంమారరాజ
గాంతేపయిన్నా బాసాభిలా మనవి — మేలు మేలు

యేమి వసనివి అని అడుగుతూ వున్నాడు మేలు మేలు
మెహూశ్రై వింతలు మెహూశ్రై వహింతలు యే
మస్త్రా వింటివా తంటివా యేమి వింతలు
యేమి వహింతలు మెహూశ్రై తు పెండ్లి బ్రమ
ఉత్పత్తి నవి పైరా పైరా నాతు తెలా చేవ్రస
వి యు బుగో బాలరాజు మన నగర నెవ్వం
న్నాడు యిల్లు పెండ్లి చేసేత్తివు యేమిరా రా
జెంద్రా బాలరాజుకు యిల్లు పెండ్లి చేసేత్తె మేలు మేలు
వు అ బాలరాజు తే యిల్లు పెండ్లి చెయ్యి
బాలరాజును భా విలా పతవా నేత్తిగాం
భా రితి వ్రు రి వైత తానే నునూతులా దరా
తుతా మునరి మా తర్షమే నిత్తి తరగాంవర
న్నా గాంభా రితి వ్రు రిపై రుతుంది షరతా
సు నూ తలతతం సశ సైత అమృ తన్న బిడ్డ మేలు మేలు
బాలరాజుకు భా విలా పతదెం యిచ్చితం
యేమిరా తుభ్యా యు పక్షి సర్వ్యద్ధానా
మెహూశ్రై సునా తప్పుడు నోపత రాజు తిబ్బ
పెండ్లి చేతు గానే యితరుల తెల్పి నేను పెం
డ్లి చెయ్యి వన్ను వి ఆలా సునగనత అయితె
నేమున స్సు యక్షేత వృత్తుడా అక్షతనే యిల్లు పెండ్లి మేలు మేలు

చేస్తేనా మున్నాడు నా తన పసుపేస్తే నేమున వ్వు
అక్షతలేసానే అభిశేఖ్రయా వచు తెలాని
గా నా తప్పు తితివా యిసెంతతు జా బుబు
పంపింప మన్నది ॥వ॥ అష్టైతె వూ భా గుత
తణం వేర స్త్రీ మా గా ఆ యుంది బా వేరా
జేగెంత రప్పు పంతులూ రా యు తయ్య జా
బూ బూ యేవి ధ్యా న జా బూ బు తప్పు రా
యమ న్నా వు ॥భూ॥ పట్టు వు దే విచె ప్పుతూ
వు క్రృ వి॥వ॥వా యిసెంత సో యుతూ తాతలి
గి సెక్షే తమూరా నా వక్షే మా తూ మా
గాం భా రిది వే మీ వెదిగి యుం ట వుంతాదీ
తే ప్పే తం గ వచ్చే మా పెండ్యారి పై రా తయ్యై
పట్టీన భరిస్తా నున నే మే పెండ్లి చేస్తా నూ
జా బు బు బూ బిన యేమి రా క్షు బి మందు నా
నే వు తే వ్వ తం గ త ప్పు నే ను యివ్వ రా యుయ్యు
ప్రే యూ బూ త తు పె ద తం తు మా రు చ వు
సు రు ర వునే సు ప వ రు సుదీతే తే జా బు ల
వ్రు తీత్తుంది ॥మా॥ తా కశే లపే ట్టా నితి వాయి
సెంత పట్టా నితి ప న్నెంతా పుత ॥వ॥ మా రు
తేప్పే తం గ బా ప్పు నే ష వా రు బు వ్రు బే తె టా
నవూ యు వా రు బా ల గ త చే తే నె వ్రు రా ను

నైనైళ్ర మద్ధ యాను మరిళ్రా వారుబా
లా గతశరి వెుత్రి గాంత బూమూ యాంవే
రులన్నిదా ఓరి వా యగెంత ప ప్రాదూ —
వా రుచి రివస్త్రి రి వా యగెంత నోయిచూ
దూతెంయన్రచి రిన్రుస్నాదుచే రిచే రివస్త్రి
చేమతత్త్రిసెయిన్త్రి రి॥వరా॥ యేవ్రారురా
మిూ ది యన్రైరి మంబ వస్త్రి రోూ యమా
దు॥ద॥ అన్నగా రిభూం మయన్రీతా రన్రీ
లపట్టు దూా మేదుయెుండు రెంల్గీ రి॥వరా॥
మా అన్నగా రుశా యా యా పంపించ
ది అయన్రీ॥ద॥ యేయిరా యిచాయా
యా యయన్రి చే తితి న్రీరి గవ్మల యెుదుటా
వూ జూ యాలు వివత్రింగా తా వు—
రా ఖలచి వార్గిదు ఒబ్బిదేలు నా యపుత్రి — తంబాావతానే
యత్తవి (రి) దే లు నా యప్ప నా తుజా యా
యుపింపిత్రిం దా ప ట్టిన బల్లి స్తుందా నా తు
పెంగ్గి వేసుత్రిందా॥వరా॥ నే నెపెంత్తి ఆతవా
లంత్రై నా పట్టు దూయూ॥ద॥ తేన్నె పెదుబుతే
దూంరూ పిల్లి పదుచుతే నా రూా॥వరా॥గాం
న్రారె మరో గ్రతేనిదా నె పెం న్రాగరి రవెనా — తంబాావతానే

నైనుపంన్రెంతు సంవత్సర మన్నిపెంత్తిరాంత — తంబాావతానే
పెంన్రా మెుూ రూంతని యయూరోతము
రా యా రూంతని తేదితనిస్త్రితపంచ కర్త
య పెంచుమెని పతివేరతంత రింత యుతెనిస్రీ
మన్నారా యు.గా గొూ వించా స్వ్రాలా
నేచి రలన్రా అనినె నపత్రి తంప తితే పెంత్రి
అతితో మృస్నదిగా లిచిరా యితానే వన్నా — తంబాావతానే
యురుగన్ర మహాత్రిఖా నాతూతే లియు
వెదెంతరా నియ్యి వన్ని నవాంత్ర న్రారితె
త్రైలా తా రా మూ అన్నగారు విన్నా
యన్ని వోటుంది బూ తువన్ని నవాం ళ్ళతు బహు
వూ నంటేసి పంపిస్త్రాను వేరిపెంత్రి అయితె
నేను తా తేస్రాతేనేలు మనతు బహుమానం — తంబాావతానే
దొరుతుతుంది అని జరుగుతున్న సంతోష
షపడుతూ యుస్నారు యెవరోూ యితరణం
వేరయ్రీతం సాలు బత్రుత్రి పిలుపించు అనగా
నె తం సాలు బత్రుత్రి పిలుపించరి యెదురో
యిన్నిప్త్రి తత్ర వేరన్న యూ పదుముగురితె బహు
మాననం తేసి పంపించరాదెను మహాప్రభో యహు
మానం అనగా యుం తలూ టుదిగనుకజారెం — వేయు వేయు

వరహాలియిస్తిమా టంకా చెస్తానుమానెం. మేలుమేలు
వరహాలియిస్తి నీకు చెయ్యి వేసెనాయా ప
ట్టింగా నరా పెటెంట్లె మందినీ వెంటరా
జోడుకున్నారు అయితే నా కేమి శల్యయిస్తి
నారు వెంగ్గతు మూరు గులు గెలుపులు చంద్ర
హారాలు యిస్తిమా తరుకూరాలంకస్తే అ
మ్మత తెంపారు మరా యాలు యిస్తిమా మేలుమేలు
ఆరునెలలు తెత్తా ఆరునెలలు లోరా గను
తవెంగ్గతుగా శ్వేతబిక్కా తప్పైన బహు
మానం యిచ్చేవలయును అనగా నెయ్యా
పదముగ్గురూ అనుతుంటూ వున్నారుగ
నారా ఖుగా రచెప్పిన మాట యీమట్టు
తు రెండుమూడు రాజ్యాయాలు బహుమా
నం తెచ్చుతున్నావు చెప్పుతుతూ ఈ తెవేవే మేలుమేలు
కోడె అప్పు తెచ్చి గెలుచుకొత్తి నవ్వావు మనము
పెంగ్లి రాయరు బారం వచ్చూతు వినరా జుగా
రు మనతు మరి మా నెలు అగ్రహారాలు
యిప్పించవలెనని తలుచుతున్నారు వేసత
మనచిన్నవాంగ్లతు జీవనం దొరికేను అని
మా సంతోషపడుతూ వున్నారు అందుతు మేలుమేలు.

తం సాలలత్తురు అన్నారు గదా మహాప్రే మేలుమేలు
ఖాసా తేమి శల్యయిస్తినారు యింతా
శల్యయిచ్చేదేమి గనుక పట్టుమూగాచ్చు
వలుగురి సంసార్గ నరా అరిగితుంటతపలు గు
లుసెత్తె తర్గు నాతటి తర్గ తమా రాతె ప్పించవు
న్నారు తె ప్పించ వ్రారి తెచ్చుత్తరం గా రుద్ధిమా
నిశ్చల్యం రాక ముద్దతెలిమి ఖట్టి యుగ్ర గా
బిక్ర రాక తోస్తున్నారు యీరు ముంరా తెరు మేలుమేలు
ములు యెరకరులు రిగి వ్రంటె వెగ్గ నన్నా వెగ్గ
దురుయీ పదముగ్గురిని తేసుత వోయి పెద్ద
మా నిశ్చ్రష్టా నతు. విరిసి తట్టి నారు తటి తేశే
గానితాల వతెరనితటి తెవాంగ్గను తిలు
పింబి నారు వెగ్గ అనుతుంటూ వున్నారుము మేలుమేలు
నమేమి సార్యారం చేసినా ము రాజుగారితో
మసంమిక్రి విచారాలు చెయ్యవద్దే అని
ద॥ చినా రంతు గాతేమి ముద్దగెలిచి మాచె
ముగుంతె ఘుబ్బులు ప్రట్టింది వెల్గ వణుతుటు
ట్టింది॥ మా॥ భైరా రిపెదరం తు సోభైరారి
మనతు మూడు తుందిరా భైరారి భైరారెము
నతు గా దు రాజుగారి దమ్ము చెక్కె ముస్తులతు తందానతానె.

పాయెనుదీ వెలా వచ్చిందీ ॥చ॥ అందుకు   తందానతానె
వేయింక్షాన్ని కె పోయిన మహారాజె బిల్లా
తటి తే లుకన్నె రేవూ॥ పదము గ్గురి లూ పెద్ద
పారు మొరకరా ॥చ॥ గాలి వెలాయి
కెలాతంత్రీ॥ వలా॥ గాలి వెలాయి తా
మారాజు అరగ వున్నారు నక్తే మిటెలా
రికను స్తు దెలా అరుగవున్నారు యేలిన
పారికినె ఆతి దయలన్నెనూ వారు గొంక   తందానతానె
పట్టుమె తారకోలపట్టుకు తారకో లప
ట్టుమె వాలు గొంక పట్టుం అనెనె మాట్ల
కత్తైవా శ్రీప్రవెల్య వారెక్తి యూన మనస్తా
నంటూ శె ంతు ముూరు రార్యే యూలు అం
దు తున్నా గాని నాతు ఆనెనె దినముుతురి
నాతునకె మోరికె వ్రుస్తది గాని నాతెూరికె   తందానతానె
తానంటనే యున్న తు తరాల్ర్వు స్తది యేలిన
వారికి దయలన్ను నదిగనుక చెప్పక న్నైం నది
నాపుత్తుమ్మది పటల తెూల్లాటి విరాద
అభిలాషల స్తది అనే అనటంటూ
నే గాలి గాన్ని వెంగదేశారు ॥చ॥ గుంపె
తెపటు గూలవైరాగి జత్రి తానె కొ నేర గాలి   తందానతానె

51

వక్తే బెలా యితితె మెలాచుట్టూ విప్పిరేము   తందానతానె
వెూర్తే మెురైూ వెువిలా బూ బ్బతైనపేరు
పారు॥వూ॥ చంద్ర హరి రాయు ద్రూ లహరి
రాయు తా వారె ॥చ॥ మెరచుట్టూ తాల్లే
కతలాచుట్టూ తాల్లీ రె పరము గ్గురుజ ట్టే
లకు బింజ్జు శ్రీ రా తయు మెుమిూ పె తవా తయు
పెట్టే రె తుం దులు తా వే స్తే ర భూ జాల అంటం
జెరె సారవటం టకె పటి పత్రి తుసున్న మె తెన్ను
మూరువకె రెలా తక్క మెుత గ మెుత్తింబ్బ్యే తవు   తందానతానె
అ పైన కె ట్టం రెలె తా లి పింబూ వారు వ్రా
రి వె పంప్పె రా యూ సున్న రు దెుర దింటుం
దిరురుయేలుసె తూ యూ॥ మా॥ వై రాగి
దు రాగ్ని గద్ద్రెరుుంకా మెుతతె మెురైూ అన్న
కెట్టే తా లిపిస్తివిగవరా అని వ్రూ సూరవు
పుం టు తా రకోలప ట్టుముజె రుతుం టూ వ్రి
న్నారు గద్దె బూమూ తారకోల పట్టుగాం వ్రా
రిమిుం దరని మెుం బిని గ్గి శ్యా వి వృం తగా అ
ఖ్యా వి తార తూర్పు న్నారు యూ సున్న రు
వెనూ పట్టు పట్టిన వి యూ వార లూ యూ
పట్టు వెూరు న పట్టు ముటూ తె పోయిన లు గురు

నాయుడి వేయా వచ్చెంది ॥చ॥ అందుకు — తంధ్నానతానె
వేయుం బ్రాహ్మణి నాయుడు మహారాజేమిరా
కటికే యువర్జిరేవూ॥ పదము గురిలా చెద్ద
వారు వెుర కురారా ॥చ॥ గాలి బెరాయి
కెరా తంత్రీ ॥ వరా॥ గాలి బెరాయి కా
మారాజు అకగ మున్నారు నక్తే మిమెరా
రికవు ప్పడెరా అదుగవున్నారు మెులిన
వారి కేనె పలికిదయు వచ్చ్యనూ వాయు గొంక — తంధ్నానతానె
పట్టుమే తారకేలు పట్టురు తారకే లప
ట్టుమే వాయు గొంక పట్టుం అనే నేమా ట్ల
వచ్చ్యవా శ్రీప్రవెశ్యేవా క్షీయూ సమున్నా
నంలో కె ంకురమూకుక కార్యోయవూయు అం
కుతున్నా గా నె నాతు అనేదినములు మంది
నామువకె బోరిక కృష్ణది గాని నాబోరిక — తంధ్నానతానె
తావంటనే యునుకుం తరావృష్ణది యెులిన
వాకికి దయువచ్చి వదిగమకె చెప్పర హైంవది
నాము తెుమ్మదిటి టింల మెుల్లాటి లిరాద
అఖిలాష వృష్ణది అనే అనటింలూ
నె గాలి గాక్షి వంగదేశా రు ॥ద॥ గుంట
కెపలు గూంలవ్రెరాకీ జుత్రతా కక్షి నేరగాలి — తంధ్నానతానె

వక్రేడెరాయి కికె మెులాచుట్లూ వివ్వేరేము — తంధ్నానతానె
వెుర్తో మెురెరా వెులిలా బాబ్బతె నప్పేదు
తారు ॥వా॥ చంద్ర హాసకా ఖడ్గాలహా
కాలు తావాచె ॥చ॥ మెుక చుట్లూ తార్లే
కేతలూ చుట్లూ తాత్రీ కే పదము గురుజ ట్లే
లకు పింజ్జి క్రీ కా తలు మెుదిరా పె తవా తలు
పెట్టేరే తుందులు తావెన్నీ కే ఖుబాల అంటుం
జేరే సా తలింటి కే పింకి పడ్డి తుసున్న మెుతెన్ని
మూ తుపవే కెరాం కేళ్ళ మెుతగ మెుక్కింబన్నే తదు — తంధ్నానతానె
అ హైన కెుట్టంబె తాలిపింబూ వా తుపా
కె తెపంపెప్పే కా యూ సున్నరు బెుర దింటుం
దిరు రుమెులి సమూ వయా ॥మా॥ వైరా కి
కున్నాగ కెప్రొ ముంకా మెుత తె మెురైరా అన్న
తె ట్రేతా అకిస్వి వికచరా అని వృష్ణా నూరు
మం టు తారకేల పట్టుముకెరుతుం యూరు — తంధ్నానతానె
న్నారు గడే భా మూ తారకేల పట్టుగాం వ్రా
కి ముందు రకే మెుంబవేళ్ళ కాపి వృంకగా అ
కాకి తారక తురారున్నారు యూ సున్నరు
వెసార్ప పట్టు పట్టు న వి యూ వా కలూ యూ
పట్టు తెరా వున పట్టు ముగా కి కేయునలు గురు

ముఖ్యాలు యేరుంటు చూంత నాతలపెట్టు మేలుమేలు
పెట్టుతుంటూ ప్రసన్నారుగాం జారితన్ని
పద్మగంధి వంటి స్తంభం మేకయెక్కి చూ
సూత్ర ప్రస్తదిదా దిసంగా మెుస్తవొ
యునవాం శ్లోంగాన్నారా తశొయురి యూ
వేళంగాన్ని వసుత్రమెూం టి దేమెూ నాతమ్ము
డుదయెప్పు డెప్పు నెూం నాంకె మూర్తై నే
ప్పుడు పెంటి అశిలో నెూ యన్నతాజూ మేలుమేలు
తాటెద్దే వాం శేసంగా అల్లా అజ్ఞావి
వద్దు వాం తు వెలు వశె ఆశేవాం శకూ
నెప్పు సన్నారమ్మా ఆశేనల ంగజెూాయున్
వాంల్లతెల్లుంగవసు స్వారశపే పతమ్ముడు
గారు బహుమా నంచేన్యేరు కాజూ మేలుమేలు
ఉనమ్మా గితాతెూం లం దుశ్శ్యా యూలు
తప్పినాడుతా చెూాలు ఆశేయూ వుం
తాకెడుతుంలు యుంత ప్పటి మంచి నా నరు
సూత్రవంతజు పెట్టు తెని ప్రశ్నిం దుమునాను
సంతాన ఫలంతెన నై యునంపుమనే టి
కె తెమూర్తై తవిగి సందుమనా తెమూశె
పెంటి నాయుణాా రవేంకై వొయునంచు మేలుమేలు

మకేంత కశక్తి విశ్వత్తు ఆయెనే దాదిసం
నాల్లై యునూ దవ్వు డుమునే ఖ్యా పై ట్టుంతెయు యుండుముకాంతె
ముమువాంన్న్యై నపైనానె ఎందుమా నాస్తైతా
నెపన్ను ఉవ్వాం తెప్పైూా వలనేనే అగ్గ్ర తగిలివ
సూత్ర ప్రస్నారు. దాంలో లతని వరదాం వశెన్నా
సూత్ర ప్రస్నారు పై నవతమ్ము డుతల్లీ
వసూత్ర ప్రసన్నరే వెూా ఫట్టుంలాగే వవయుద్దు మేలుమేలు
తిబూన్నాలని అయుదురం దల బాల్యాన్నా
తె మెుత్తెమునును అత్తిశ్యైరగాం పలు పలు
గాంధా కిపెంటి నై వట్టి మునూతప్పటినే
నెనా లుజురయూ లల్లు శా తింజె వరుము
వట్టి ముణూ బూలె వ్వాలు బాల్యవ్వాదినుం
తైముల గాదా కెంత్తి అశ్రు మంబిర మేలుమేలు
తతొలురూంతేయులు చెురు పుత విపుం
బి కంన్న ప్రశక్ష్మలు దెరుము తవవిరళ్ళు తనితె
లు దెరుముతవి అనితెూ లు చరాయుణ
నారుయూ బావితాతప దరుక్కుమమ్మా
యూకాత లువతె డుమూవి పై నాతాశా
మన్నలంటూ ముమువు పెట్టుతెని పట్టు
తయునూ శెవల్లి వేశవేశవల్లి వెమువెత్తినెూఘ్ర్ మేలుమేలు

నెత్తిన వున్న పాగా ఊడిపి నేలను మొత్తితు — తంధ్రానతానె
వెర్రి వెయ్యెరా అని బొబ్బలు పెట్టుతూ వు
న్నారు - వెంవిరెరా యి పెద్దలు నా తమ్ముడు
చెప్పుతు వస్తానన్నాడు లగ్గం చెప్పుతు అ
నుకున్నారయా యీ వేళ మా పిటి తాళ్ళ
బొంద్దుకోతున్నా రాత్రి ముతేరమందునా —
చేసుకుంటాడ — చెప్పుతు వస్తానన్నాడు
అనగా నెలా తెల్లి పెరాములు గానుభాతి — తంధ్రానతానె
సుల్లి ఖయిబారపైర్లా నువ్వాని పెండ్లి అనెనె —
అతగేర్లే గాని మా పెండ్లి అయినదిబా
తతమ్ముఁ పట్టుబడి వేదారే సంగా పిత్రువద్దను
యిస్తానంటె తరుతులు తారు రత్నాలు ఆశిదే
పోయితె రాజ్యు తన తంతా నువ్వేస్తే గాని ఆశే
బెట్టుగా వుంటేది అయితే వేయమాయవే — తంధ్రానతానె
త్రాపెద్ద వాండ్లు అవతారదబ్బున మాయిం
త్తతు బోయి పెండ్లాల బిద్దల బాబుతె రాత్రి
దొంటి తాఖాలు రెమ్ముతిప్పల్లు అలగొ
లబాలిపోలు పెండ్లాలు మేతిరా పిల్లలు
చేతవాండ్లయిండ్లతరా వాండ్లు పోతూ
వున్నారు పదతెంతు వందలమట్టై పులు ఆరు — తందానతానె

తందల బాలావణ్యాలు యీనాటిబ్బులు బాటి — మేలు మేలు
నారు మనమలు బలుబమా నం యిస్తారన్నను
కుని అందరిని బెటెరాయించి పంపిస్తారేమో
బ్రాహ్మణులు తెరా టగెరా కపట్టి గొ
యిరబా అని తొరాటె టప్పటి తటుమత
ట్టు వెరిగి ఆవలపద్దది యరుకలవాండ్లు అక్కడ
నే వెళ్ళినారు వేండ్లు పదకుగురు యిండ్లతె — మేలు మేలు
బ్బయీగా బెరా మా యీ పిప్పుతెంటా
ర్త్తిన మరుదిపెరా నువ్వు తుం యీవున్నా
రు పట్టుపదివి చేమించె సిందితెంసా లబత్తు
త్తిడి యింబిమెరబెరాయి తంసాలబత్తుడు
చేరుబాతెల మేలరాలు యిస్తాను బాగు
ట్టి మాగాంధా రమ్మరా ప్రారిఖాబంగా
పతంబాయగలవా అనగానే తెంసాలి — మేలు మేలు
ఆమెరాలు తేసుకొని అయిదుజాతేలు తరి
గించెరెంతు బాల్యాలు వేనతె వేసుకొని అయిదు
మళ్ళనానె తెప్పించి వత పుదిటిలా వేయించి
పైకి ండుముగ్గురు బిష్పప్రశాలాతెర గట్టించి గా
రాకని ఆతెరబాయి మతేసుత వెబ్బ నారుగాం
గారి నేతతెరఖంతా తెరయిలతలనూనె లా — తందానతానె

మరాబితంపాలబత్తుతు పటంబెత్తుతరా — తందానతానె
త్రుస్వాదు మెటువెలెను ॥ద॥ గాంధారి
శిరసేమిాంపోన్నతాయవణాంమియాగాం
ధారిచెవ్రికళు నిలువ్రటద్దమెబెరాలుగాం
ధారినేత్రేములుంతలకోతులాబొంలు
గాంధారినాశిరము గద్దెగెరారివణార్
ములు గాంధారిపలుకరుస అణిమిుత్తె
లానరులు గాంధారితంతాముాంశం — తందానతానె
మదారలాబొంలు గాంధారిభుజరూ
లుారాంవములుబుజముబెబాలుగాం
ధారిశాస్త్రయాంసాంగ్లాంస్త్రెలబెరా
టూ గాంధారిదొత్రి మిాం విలవిసర
తారంటులూ గాంధారితుమిాంలు
నిమ్మతాంయాం లాణాలుా గాంధారి — తందానతానె
నరుమిను పాంపతూలయారూనుగాం
ధారితొల్లిలా అరటిస్తం బాలాంబెరా
లు గాంధారిపాదాలు బిరుటూతు
లాబెరాలుాపటంబిాదవాలేసనుతుం
దనంబుచెల్లెనరా అరితౌలతావుర
పద్దం బాల్లునమాణిరాళ్లమాండేమలు — తందానతానె

పరనాపెదిప్తరమిాంచవాలెసె నరాం — తందానతానె
తన్నులబింతాముణో నెునఘమత్రతెన్నెమిాం
బిభూంతిరెకెంతటిప్రఘుటతజరతతటి
పటంమిాంచం వాల్లెనరా తుందనంబుబె
త్రేసుమ్మెనప్రజిత్తురనైనాంలోబురతాంకె
నెనుమమిలా పల్లతెలాన్నంబెరెపద్మగంధి
వెవెకె పరము రప్పగింపెనరా పరముబరా
బరుమస్త్రేదిబత్తు నితిలపాయురాం సంపేయుంబ
మెరత్రాబుట్టెలమునుప్రలైాంయునిపాం
త్రేము శిరత్నమునన్నదిలైాంరిబురంతుగా
లైాంరిపెదరంతంగా యాంపటంతె సుతెని
కోప్తుంగాపాలుసెంతము లైాంత్లరాలా
బినరంతుగాతు మెునంప్లాతుపట్టుబెర
మ్ము మేమ అటంగెలైాంతాముగాని
మునుప్రలైాంతెదుర్యాగరప్లమంతాతె
రుతువల్లలాతాల్లంబి పంపంబినారు సిగ్గుల
తమెలమల్లామెలవ్యునారు అని మరల
లుతెల్లినెదిక్కె కుమ్మతాంగామాంపెంతాంల
తుముంతగానంపెట్టవమ్మా అనగానేకర
ణంపెరస్వామునుంతామెతుతుంబురు శినినారు

వాలసియుప్పింర సయ్యా అనగానె వాలని తండ్రాజకానె

యుప్పించరి ఆశ మునుష్య దుఃఖపడ్డవాం

డ్లు మీరారెవ బాంసుఖ పేసెవాండ్లు మీరారె

మీరారె పెళ్ళాల అనేవ॥ ద॥ పదముగు

రుపె శకపిల్లతెత్తుతెన్నారు వాయిగెంత

తొతారు అడ్డా నవుతిపకె వారుచె

నవ్వెకె పదము గురు రుప్పేయా ఆలా

చనసె స్తారు॥ మా॥ యేరుజాల్యాలపర

ముగదా యాపరముపల్లతె యుత్తుతె

నిమనము పరములతిగనుత్సైాతిరా వున

తిల్ల పిల్ల తరాన(బ)తుతుతారు యావి మేలుమేలు

అయుబోతె శ్యానతర(ర) లన్నాతెరాసతుం

పెమానెరుయుస్తూరుతెత అరతెపొతిరా

దుర్బ్రాకప్ప ముంరాతెరుతుపెర్ర గము

తెరా రానివ్వరు పెద్దలసాటివారుగాలి

బాయిరు అన్నారుగదా వారిని పూ

ర్తి యుసుతిని రూారితెపె ళ్ళదా మా వారితై

నవ్వెం పారితె అప్పగింపదాములయా

తెపవాయిగెంతతుపైదా ముసెన్నాయిత

రాజుతూాష్టుంపారు యెవరారాల్లుమాది మేలుమేలు

అంటారు తారకోలపట్టుమందాముసిగ్గ మేలుమేలు

తేకముంరాతెరుతుల బారామళ్ళమెందు

తుకబ్బి సారం పూారు అయ్యాలిమా అప్ప

గారు పరంపంప్పించింది అందాము నెమం

దుతుపంపించిందిరా ఆపరం అంటారు అయ్యా

మీరాసిష్టుందే ఖర్చుతు తప్పర అనిపంపించింది

తెల్లిమా పించిఖర్చుతు పెసుతెమ్మందా

ము అయాగైతె మనము గరబవసా్తరుపె

రకీయిల్లాముారనెమూరుతుంది అని— మేలుమేలు

ద॥ వాయిగెంతపట్లముావారుచెరనవ్వెకె

వాయిగెంతానోయితూారుతెంలువ్వచెరిన్ని

నారు పెరుచెరిచెరిపత్తెకెచెతుతెత్తియు

న్నెకె యెవ్వారురాలిాది యేరాజుపట్టు

ము యప్పైరనుంబవసా్తరూ అప్పగారిచ్చా

మయ్యతారకోలపట్టాము మీారుయెందుకుతెస్తె మేలుమేలు.

కే॥ మా॥ మునుష్యవస్త్రసవాంతెతారెబోలు అక

అనగానె పెంళ్ళయారజేవాలుపైాయను

ద॥ మీారుయేమిదెబ్బారు మా అప్పగారు

యావెశ్య పరముబాలపంపించెయందుకు

పంపించింది నీ నిష్టుంది ఖర్చుతు యేమి తకోవాని

తంపించె షడ్జమ నసత్వాసు రాజాందింటతి మేలుమేలు
దింపంరి బిగ్గ నవెగవెసు రాజాంప్పతితారి
తిత్చ్యిపు యునష్ఠ బిత్వర బైరారి బురతాంబిశి
షురాజాం పటయుబాలరుచాంబె సూంవిబాలాం
తిసెస్వారు అల్పుడు మాని తూంవనే సుమే
మన్నెతు నూం పటయుయుంతచక్రిండి అలా
ఖ్రాపు యుంతచక్రిండు గాంధారిగాంధారి
తలతరింతబుట్టై సూం ప్రణితవింత పెప్రెట్టె
ప్రలారసాగె సూం॥ చూం॥ గాంధారిగాం మేలుమేలు
ధారి అనిపెసాంయుతరాజు చూంచగోష
యుపద్ధాదు. చుట్టూం ప్రస్రాజబంధువ్రులం
తా మొదుంటున్నారు రాజుతు తుండెటమే
కొంతాతిపెసాం చూంలో ముద్దపాయచుస్త్రా
కరాణతొం చన్నెను అని అనుతునిరి అందు
తుతరణం వేరయ్య అన్నారు కంధాయువితా మేలుమేలు
తి జాపూం యుగాప్రముద్దపాయువాగాదు
యూం వటంబూంబి చూంచ్ప్రెరాయునాదు
పెూంయుతరాజు శ్రీ(ప్రు)ంగాం అంగతిస్రాంటి
పెట్టయుంటతిచెళి అద్ధగేరు అర్చలస్వాంటి

తెత్రింబియునచరాంతళ తెట్టంబి అ
షుసుట్టాలతెరాం రాజబెవ్రలలో ప్రారి
తెరాంబు(బ)తుతుతాదు అనిరి అన
గానె చతరిని పట్టుపదివుందివెళ్లినారు
మొదరాంయు అంగటి ప్రెంటిసెట్టి చూం
రాజులచ్చిపోతారు అర్ధగేరు అర్ధల
పోంటయు ప్రైప్రాంయు అలావైనం
మొనక్షైచెలప్రెంటిసెట్టి పోయిత
రాజు బాంకయుక్రతరాం బులువచ్చియుక్రి
తనెపతిచస్త్రరు చూంపట్టంలోనె తేదు
చూంతెటూరనే తెదు చూంమళిగెలోనె
దూం అదే మోంయు పోలిసెట్టి చూంసూ
[illegible] రాంబువచ్చిప్రాంతాదు మునపట్టం
మొత పోయితరాజా అదియ్యాదునెసూ
యుతరాజె నోంయు ______
చ॥ అమొగ్గి నాతెక్షముతిగిరి తొమూ
నాపరపతి ముళిగె సుమొవాం నె సుమే
మొసచూంసనె సుమొందుతి స్రే నె అవళి
గె మొతితె నూం యూం చళిగె మొతితె సూం
తంచరచె తసు మొవాం ప్రెప్పులోనె

పెప్పుంని పప్పుణా నె ఉప్పెంసి అడ్డిసరు
కొంరితె నెరుకొంతిపెన్నెసె యునపకర్లె
కెంకరి మెంతక తెంట్టింబరి ఆసు గొట్టం
లతెంన్నెంరి కాం బుగాంరెబెవిబుణాసుం
తాంత బుట్టుకుండరి ఆన్నెర్లె సౌయితు
రు యుం పర్లెతున్నెన్లెసుం యుంపర్లెప
ర్లె సౌయితురుం ఆపర్లెతా వేసుంసో
యుతుం రుతెతెసుం గాంబాంరిగాంబా
రితలపరిష్టతెతెసుం॥ రుం॥ రాంబుగాంరు
డిఘ్గుసతెబి ఆరిసాం గాంబాంరినె పెంశ్లొ
తతెవెళ్లాంన్నెలంసమెవెళ్లవెవెన్నెంయు
నాంగంగాంయుం(తె)సౌతెవెపెంతియుంరినా
గాంబాంరినె పెం శ్లొ రవెవె పన్నెంతెంశ్లొ
(తె)తంపట్టినాంరు యుఘ్టనెల్లాంరున్నెం
ఘ్లుతుంటె ఆ(తె)తంపంతెది తెరణాంవేరస్నా
పన్నెంతెంక్ల(తె) తంపరితె(లె)మస్నాగాంయు — మెలుమెలు.
తాంగెుంబింబాంనె వెతలవని(ప)తివెరతంశ్రు
ణాం తట్టు తుని తతెత నిష్టవె తవ్వింపుకాం
భుగవంతురునాంతెమ యుష్టినాం తెుంయు
మూంరె రుసాడ్డుగడ్డయుష్టినాంరుయుంటె

గాం అరినాంపెంశ్లొ అతవెవెపట్టుమలొ — మెలుమెలు
మంగటినిపి బుపిలన్నెంయు అనగాంనెరి
బుపింబరిపన్నెంతెక సుంబపెంబుతున్నెపంబ
కెద్దంకరెంబప్పగెురిగింబుతుస్నారుపంబ్బాం
సంబాలొహ్నాల ఆయుదుగిరిని పి బుపింబుఅ
సగాంనె పిలపింబరి వెుపరయుం బాలొహ్నా
బుగాంబాంరిపేరుబలాంసనాంపేరుబ — మెలుమెలు
లాంసయుంవెశిసుం పిటతెంరిప్పేరిడు
సౌరుప్పనెం లగ్గమూంపూంరంబూంరం
రి అంతతుదుం రంవద్దు సుసుం అనగాంనె
బాలొహ్నాలపంబాంగాలు బూంబవెురుమూం
సాం లయుందుం విబాంరింబరి యుంతదూంశం — మెలుమెలు
విబాంరింబనాం లగ్గముపూంర అకుపరెవె
దు ఆయ్యొ గాంబాం రష్టుపేరుబలాంసనె
పెరుబలాంస యుశుపెసుంబులదాంకెలగ్గము
పూంరంవెదు వెుపరెంయుసదరుబెంర
యుబు అయుదుగుంరిప్పెబుంపగలతెట్టిం
సంరితెరణాంవేరస్నా ఆయుదుగురివూంస్నొ
బు నెగరతెబుప్పతెబింవరపోబుదంరగగాసు
అయుదుగురిప్పెబుపగలగుట్టింబరివూంస్నొబు — మెలుమెలు.

65

నగరత ఉప్పు తన్నారు పట్టుంబ యయిదే రశే మేలుమేలు
ట్టింబరి పిదవారు సుఖ్ఖం భాగ్యాలు బాల్రత్న
రుచత్రా వచ్చి పుకాప భాగానే నెమితలితలు
సుతుని వచ్చినా నన్నారు అనగానే యీ
యనలగ్న రూర్తమొచెప్పుతారు కరా అని
ఋత్రియతేమిటి తలచుతవచ్చినాపైనా చెప్ప
మన్నారు ——————
దు॥ తన్నాళ్ళే నవ్రా పెంగ్గాళికి భ్రాసోయితు మేలుమేలు
తారుంబ తాంతా సరా పెంగ్గాళికి భ్రాసో
యితురు ఆపగతినే పెంగ్గాళికిభ్రాసోయితు
తారుంబ భ్రారూసు పెంగ్గాళికి భ్రాసోయి
తురా తుంబాసు పెంగ్గాళికిభ్రాసోయితురా
రుంబతుసువరాసరా పెగ్గాళికిభ్రాసోయితు
తా॥ వరా॥ తరగంవేరన్నవే సులగ్న రుహూర్తము మేలుమేలు
తిగివె పగతితన్నెకుంచ అంట్టచెప్పవచ్చినారు యీ
యనె చెప్పంగానె పెంగ్గి మెరూర్తుకు ద్రవ్యరూ
ప్రశే ఖిలిలాసాలు ప్రైాతక్కాలేనిరూప్
లేఖిలిలాసాలు వచ్చునా యవరోయి
చదురుబోయరులు యింతాచరాసత్తాలేమో
యు యీ సుఖ్ఖంభాగ్యాలు బాల్రత్నాలతిరెంతు మేలుమేలు

చెప్పలమేరంరు పగ్గాయుప్పత్తి పూతిలాదింప మేలుమేలు
మన్నారు పెదవారు సాగం భాగ్యాలు బాల్రత్న
రువారు నలు గురు అన్నతమ్ములు రుగ్గురు
ద్రా భాగ్గ పార్వతారంచె సుతుంటారు యీతర
గాట్టు అయిన గ్గతారద్రంటారు నే సుతల
తాలంసెత్గ్గతారద్రంతిగాగ్గతారబాల్రత్న
త్రీ అయిన్నాటిని చెప్పమేము అన్నదమ్ములం
నల్గురం విభాగాపైతైనా భాగ్యయీ పేళవజం మేలుమేలు
మెప్పురా అంటె యెరుని చెప్పుదును నా చదు
ద్రుచయు బంతలు అయిశాయెను అని ఆవేళ
రుపదిలాను రెలా ఖులా యెమెత్తగా పంబాం
గంతట్టు మన్నారు ఆ బాల్రత్నాలు రుచత్రావచ్చినా
పెళ్ళా రారాజవ్ర మహారాజవ్ర యేకంచున మేలుమేలు
అంటెవాంగ్గు తెలిసి తెలియతె చెప్పతరోయి—
నా రునే పుట్టిగబాతప్పుచ్చు తవచ్చినానన్నారు
యేమిటయ్యా నేద్రచాతప్పుచెసెనిచ్చిందిరహ
త్రీ భాగ లగ్న రుహూర్తం యెదిచెప్పవయ్యా
చెప్ప పోట్టునగని వారవుని విచారించ అన్నే రతె
రు పురత్నా రకు ని విచారించ అన్నే రతెదు చెప్ప
పోట్టు పోతుప్పన పుంబు లగ్న ము నా మనసు. మేలుమేలు.

పత్రినహా కి నాకంచెట్లు తెరగాంచిరన్నా అ మేలుమేలు
అయిదుగురి మాన్యాలూ నాకంచెట్లు తుం
యిప్పించంతి అనగానె యిప్పించిరి అయి
తే నాకం బాటా వెన్ని స్థితియులకు లగ్నం
మహాద్రిభూగ నహా మేమ్మది స్థితియులకుల
గ్రవుబహాళ్యం అయితే పిరుత్ను వారశూ
తే మోం మారు పిరుగంటి వారికిన యిహ్యాలూ
కు అక్షరతేదు సరి నాకంబాట్లు నేను వెంత్రి మేలుమేలు
అయి మళ్లీ కత్తెరి తియుంతరం నాలాలకేవం
ఖరీదుంక మన్నారు తెరగాంచిరన్నా నేను తెలాటి
లెక్కలితి వెళ్లిన్నా నంచెసి చెరాంచెసి (డి) స్తు
అయితేమూంటక మితిలాతి కద్దిపట్టిత పట్టు
ములాబద్దై నిమిది మేళాలు పట్టుకొన్నయు మేలుమేలు
లు మేలుమేలు నివి టీలు రత్నులవిషాంఖులు
రంభానాటకత్త్రో లు బిరుసులు బానాలు
తాళా ముసార్థం తాం నగరాం నకబత్ తేణా
ము బాంతానప్పిళ్ళు పిలిం గాలూ స్తుంటవే
కైటప్పటితి తయారుగాం కదెనన్నారు తాప్పు
లు తరకాలు తమ్ముయుద్దెరలు క్షారలు
చాదన్ను మంతుల మంత్రుల వాళ్లు విద్యాం మేలుమేలు

సులుకొలిగి మహాల్ హా ఖర్ ప్రస్తు రద్దాలు మేలుమేలు
వారు తంబుర దాలవారు పక్షి ఖర్ధలవా
రూ కోష్టుం గాత యిస్తారుచేయించినేను
తప్పిటవేసి పట్టుకల్లాబాటింప్రచేసిరి
వారంతా మస్తాదు అయితే సుస్తారి
న్నారు ॥ ద ॥ మేము యితమహారాణీమా
న్నాసా నికెల్లి నహా మైరాక పితిన యిగిమా మేలుమేలు
కితాయ అటతా కెక్కిరి తమ్ముళ్లకే
మొంతితా గువినోళ్ళ కయుతితా గుజస్సు
ళ్ళ తాబిస్తాన మైల నళ్ళీన్నవా పట్టుకొ
మైలా తముయా అలంతరించెనురా బూ
నేర్పుత్కా బాట్లు బెట్టి కప్పుయా సుకర్పు
ళ్ళా పరగనే తెమ్మారాయా నెయ్యి అన్నదు తంతానతాని
పైరాకనేతబూంకేహాతేబారాఖగా
కుజ్యాంచేసి తాంబూలమిసి సూచంద్ర
తాని తలహా గుజ్జుయారకొట్టి సూబా
రతిసి పైరా గూలూచెల్లు తమద్దరియులే
సూకేము బాదు అంగీలు జారి తమైతిగని
రాబులంగా రుజకిలు కళ్ళాన రుముఖార తంతానతానె.

[illegible] తందానతానె
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] తందానతానె
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] తందానతానె
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] తందానతానె

 18

[illegible] తందానతానె
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] తందానతానె
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] తందానతానె
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] తందానతానె

వందలాది మంది క్షత్రియ రాజులున్నారా. తండ్రాన తానె
అయిదువందలూ మందిలా తలా వంతు
లా బ్రాహ్మణా ॥వా॥ బ్రాహ్మణా ముత్తైదు
లు అయిదువందలు వచ్చినారట ఒయ్యి —
ఆరు గటాల మేనుగలు వచ్చినవి అన్నే
యెన్ని వేలో యి యేనుగుల తోరా తూరా
నా మహాప్రభూ యిరువై నాలుగువేలు
అంతా వచ్చినారు సైరితాని తండటపరా మేలుమేలు
తండ్రి మహాంకా తరాజులెంతి నారు అ
యిదుగురు కరిగెలు డేరెంటాళ వారు పెద్ద
ముత్తైదులు వారిని తరా రాతి తలింపగలనిది
వారు యెవరంటె కుద్దితి రుమలక్ష్మె తెంట్టతా
తి తిరుమలక్ష్మమా గర్భమునకె మింటిసుబ్బమ్మ సుబ్బ
సెంటి రవణమ్మ యీ అయిదుగురిని పిలుపించ్చే మేలుమేలు
రు పేరుగరిగలు ద్దులు తత్ర చ్చుతురా. జులెంగితి పెరా
తె రా జులెరా జూ పప్పు అన్నంపెట్టారు అని
పైతతి బయలుదేరి ఆ లగ్నపత్రికా వస్తారు
మూర్చుర్తమునకు రాజుగారి మాదనిపేసు
కొలువంకర్తాత్రి వచ్చినాడు రాదె కుద్దితిరుమల
తైనేపురాడు అయిదుగురులూ పతరితెరాడు మేలుమేలు.

రాజువీర ఘురవితెలుయ టాయుస్తారు
మనుకు పప్పూ అన్నంమే టాపెట్టుతా
రు అయినా సోయిత రాజుబెతెల్లు
అన్నగారి మాదపుంక శాస్త్రులూ శోభ
నోటులూ చదువన్నదితున్నది అని సంగపూ
దేవిమేర మానితి వచ్చినారు వెంపరరమ్మా సం
గమూదేవి మెవతమ్మగారు మేము గరిగలుద్ది
పెరంట్లాళ్లకు యున్నైతకు యేమెుబాగ్రమ్మ మా
అన్నగారిపెండ్లికి వెళ్లుతూ యున్నాము
మామేవత పుంక శాస్త్రివత శోభనపాటు
చెప్పరమ్మ మాతె రరతేరా దటే మాతు రాద
మ్మా ఆమెచెప్పుతూ వున్నది వేరునేర్చుతుం
టూవున్నారు యెంది పుంక శాపా రతి. ———
శోభానె శోభానె దిండా శోభానె శో
భానె, శోభానా మానిపాతారరమ్మా సాం గవిరితల్యాణామైబోగమేస్త
పెనమూరణవేద్దనే॥ శోభానె శోభనమే —
మేరుది. —— —— —— —— — అమ్మ బుద్ధి పగిలెన్నా యింది.
సోయిత రాజుత కిరగాంధారి తి శోభనమే
శోభనమూ అని చెప్పి సంగమూదేవి అయి
దు గురింతా బలాపెను మెుదమ్మా మాచెతులలో

కరిగబుద్ధి కరిగిబుద్ధి కయ్యా సరిసరి సరిబా మేలుమేలు
గా వృస్నది శుభరా అంటవా అక్షేపం
శ్రాతఖ్యైరా తరా వృంటే కరిగబుద్ధి పకటెశా
రుయా శఖునం వరా అన్నతెరా చెప్పివెళ్లుతా
రెరా చెప్పతనే వెళ్లుతా రెరా వరా అన్నపెం
త్రియా వేళ అమ్మోదిరి పెళ్లుతుంది యెల్లుం
తి అక్షతుంది అని అన్నగారి తేరా మత
న మతతపరా రసరా లుతప్టింబి నల్గురుదా మేలుమేలు
దులను వెంటబెట్టుకొని ఘల్లు ఘల్లుమని చత్రా
పత్రైనుయా కరిగబుద్ధి పిరంటాళ్లు తమ్ముర
యుంటితె వెళ్లి మూక్షైత్తుచే తితె తెంతుదుపత
ట్టి అయిదుగురు అయిదు కరిగలు తెస్తు—
తున్నారు పతటి బొంత్రె పతటర్లంతు గానని—
యెవరు అన్నా అన్నది యెవరపన్నా యారుని మేలుమేలు
చెళ్లెలు సంగరా దినియుక్ష తితి మేలుపక్షిరా
అన్నానే పైతై పిత్తితె వెళ్లతరా ప్రన్నాలు శ
ఖునం. బా గాల్రస్నది తా దు కరిగబుద్ధి శతటి
పగి లశా యుంది యూ వేళ అమ్మోపెత్తి శెపత్ర
తుంది రె పెమ్యీపెంత్తి యెల్లుంతి అక్షతుంది నేతు
యుక్తీ సాంధ్రా తిని యుంతెరా రితి యుక్తీ బొతా మేలుమేలు.

రా యూవేళ శకుష్టణం అగిశో అనగానే మేలుమేలు
యెకరెరా యుచదురు బెరా యు లు దాని
రెంతు బెంప యువేయుంచు అనగానె వైరారి
పెంత్తి పెరా తులుగానను నే సుఖం సూర—
బొ నుపే వృ యుక్తి రబొంతే యేమిరానే
పెక్షైరాతే యేమిరా యుంత్రమందిబాల
వ్రాణముత్తై మశ్రలలో రెంతుబెంపయూవే
యుంచదు నాల్గు యుంతేబా యునే లవరావరా మేలుమేలు
నం దొరాపె తుదుమ్మత్తి అన్నగారి తేరాబా
దచళ్లి పెళ్లు పెళ్లు మని మెటితెలు వి రుసూ
చతాల్బుంది అన్నాచెళ్లెల వరస యూబూ
త్రే యెలా మశ్రన్న వంటి రా ట్టంవి రబొపై
యులో పెట్టి నష్టేత దురుసూరునవై నత్రే మేలుమేలు
రా ళ్లబెలో కుంట్టితబొ లినష్టి వృంతెను
నైరా యుతరా బుగారు వుళ్లా పాలకే యెన్నే—
నారు యుక్షం గానె వుంచిశఖునం అక్షతరా
వృన్న దిరా బుతు ——
ప॥ అందాలా రూనత్తి బొంత్తి రిగి అర
పా గాని నిసిరసూప గితె గెరుగూరెంతరా మేలుమేలు.

తునతో లాయుతలశా మెంగళీ సూం రా బుతు తలకం బిగిరాండు
తలా సమెంగగ్రేసూ అదెమోయి తలశం బిగి
సిదిరా బుతు బిగుతభం తా బేూయి రాబు మేలుమేలు
పెంట్లి మెరుూరుడు పల్ల తేలు తూ రుస్తారు
ఆరా బుతుపల్లతేలున్నె బూంచత్రి గాడుగు
కట్టినారు ఆగెందుగువిూది తలశంపైనపైనె
మొగిసికత్తెసైరాయింది యూ బల్లిత్తాలంతా
అనుతుం యూర్స్నారుగదా యూబరూర
శ్రీ గెందుగువిూద తలశంమెట్లా మొంగిరిగో
యుండెూ ముండురా జు సిరస్సు ఆలాగు మేలుమేలు
మొగవనుస్న ని అగ్రేశ్వ నితోప్పగళిలిల్లి ప్రభవెూ
నామోంనెర్ల చెప్ప అగ్రేశ్వ ఏదు నిమోనినుచె
ప్ప అగ్రేశ్వ దు అని బల్లిత్తాలు ఆలూ చనలు
చేస్తూర్లుస్నారు అందలమునశిమిశిరిగెను
అరపంపట్టెవాన్లోసిరస్సు పగిలెనుగెరుగూ
రెండుతునతలా యుసు తలశం మెంగస్ను ఆ మేలుమేలు.
కళ్ళుసంచె పట్టితపోతున్నారు సూయితరాబు
తుతుల్లాయింతెూ గళ్ళు సముద్రతూర్స్నడి
॥దీ॥ రాళ్ళవాననిలచేతురిన్నెూ బూత్తైజో
తరదా మోయపట్టాచేసుగవతత్జేరా గా

పట్టె దునిగెనూ మొసుగళొట్టుతగితెసూం తుతూం రా బుతుపొట్టె పగిలెసూ
కెశగా శిబలితె పట్టెమా సుగా శి బలితెపా రాబుబోట్టు గామాయు మొసు
మూంతపేటిప్రట్టాబతెనుపాలా గట్టెనెూ గలొట్టాలు
రా బుతుపాలద్నైనెూ॥ పాలగరుత తప్ప
పత్రి బూతులతెల్ల మొతమునుంతితుతితెనెగత
లయు, తన్నెతపైనెమి స్థిరమైన లాభంబు త
ట్టి తన్నైనెమి తార్యాలోనె॥ యూసఖునాలు మేలుమేలు
అన్నీచెప్పటతపైరాతున్నారు సూయితరా
బు ఆసైరాతటంపైరాయి మెల్ల పేరుతద్దున
దిగినారు అయిజుమొసుగుయిస్నా అయి
దు అగ్వాయిస్సు ఆవద్దునతట్టివేసినారు తట్టి
వేసెటప్పటితి తురంజీమెుఖరంజీ అనేపైరాతు
తెరదుపెంట తెరదుపర్వతాలమీదతుంభద్దార మేలుమేలు
గా వర్షం తురిగి తెల్లవారెవర్లు మెల్ల పేరుపె
ట్టుతరత్తా ర్నైను అయిద అగ్వాయిలు అయి
దుమొసుగులు మెల్ల పేరుపెంట మెట్టుతపోయున
విసూయితరాబు మొదున్నారంటె పూంతంత్రి
పంపా యుంబున వి రెండువేలు నినుసంపా యుంబున
విపన్నెండువేలు అందులూ రెండువేలు త్రుంచేసిరి
ద్రాతితెచెమా గాంధారిగాం ధారి అంట మేలుమేలు.

తలవరిపుత్రా పైనా తూర్పునున్నదు సెనాయుత — మేలుమేలు
రాజు పైనా తూర్పుంత గాని భూమి ప్రట్టంగా
నే కంగారే కుప్పట్టైను కంగారే కుప్పట్టంగాని
కరోతపత్తులుప్పట్టైను ప్రకుషపట్టి పెంటపట్టి
అనేకదినములనుంచి అప్పట్టం మీదజీవం
పుత్రప్రన్న విసోయుత రాజుగారు రోయి
అటెట్టు తెంచిన దిగినారు పట్టులెరెండు నేమ్మ
మాదతూర్పుంతి ప్రకుషపట్టి మెరా నెప్పతుం — మేలుమేలు
లుంది పెంటపట్టి పైనా లేవతె శ్వేరా పైనా లెత్రి
లేశ్వేరా రాజైతె వరా పెద్దరాజై గానిగాం
ధారికైనె తెపెంట్లి అతపోతాండు ఖరీనాదకీనా
అనుభవించితే రేనా ఉత్తరు కులయుండుతు
పైనా తారె మారా పైనా కిరా పత్త్రిమసంప్రపరా
రానికి పైనా తివరా వారు అవతారం వెంటనే — మేలుమేలు
పే సొత్రు తుపట్టి అవతారప్రజీవి మనకెందుకెర్రా
రతుంతుమన్న వి అనగానె ॥శ॥ అవతారా
నితి ఉపతారము। విపరీతము గాదు సుమ్మియా
రుమయాకే। అవతారితి సుపతారము।నేవ
మెప్ప తేసెయువా కునే వ్వరి వేమ ॥ అన్నారు
గనుక అవతారితి ఉపతారం చెప్పకతెనూ. — మేలుమేలు

 72

అటుల అయితే నేల్లు కృంబె ప్రమస్తారు పెంటిపట్టి — మేలుమేలు
రాజుతు గళునంబె ప్రతూర్పున్నది ॥ద॥ వినవలె
రా జూ కుసో అన్నా సోయుతురా అన్నా
సోయుతురా మంచే కిద్ర నివరకుయుతె మర్తారా
సోయుతురా నేరా బిత్తాదూ వెళ్లాకూరా
సోయుతురా నేతుదత్తాదూ గాంధారీసో
యుతురా ॥ రా॥ అని పట్టి నెప్పెర రతుయూప — మేలుమేలు
త్తుల భాషాంతరం యూబా పెళ్లాలతు మెలిరే
త్రులయపు రా జుతుమెంచెంతెలుసును రాజు
కు మెట్లాత్రులు పునంట్టె యుల్లాసంసారం
పెంట్లా కులబద్ధయూతే మంతా అరవి లూపన్నెం
కెంట్లు తపస్సు చేసినారు గనుక పత్తుల భాషాంత
రం గ్రోసింగపతున్నారు మెవరురా పువ్వా — మేలుమేలు
పైనా లినేరు ఆ పెంటపట్టి గిరంతె గనె యుర్రా
అనేను కలవాన్యూమా అని బాణాం మెుత్తు
చెట్టి రి పున బూలంవితి చెప్పటితె ఆపట్టిని
కప్పు కరుత్తు నతె గి కెంతు మెూ బినాలు మె
గసే మల్లోరా వతంలూ పెల్లకేమంగలవతి బూరి
మ్మ భూ శెత్తు నరకం తెత్తునిత్ర పూరువంటి
చేవం వజిబె కపైనా తపట్టి అందుతుం ప్రరుషపట్టి — మేలుమేలు.

యమంటూ రప్రసృదివైరాగ్యా రసాపా తృతా వైరాగ్య — మేలుమేలు
దుర్గారుతా అనేక దినములనుంచి యూప్ర
త్నంబిూద జీవ సూత్ర ప్రస్నారు మాకొంత
బాకితి వినేర్ల పెంత్రి కెపె శ్లోతూ యుస్నార్లగాం
ధారి వేతుబ్రేనా దర్శనా అనుభవించతే రేనా
ప్రవృత్తి (భ) ములు యెందుకు శోతాం ప్రగాంధా
రిశాంబాల తాంరజీవం విడువతాని కే పెళ్లుతూ
ప్రస్నారి వైరాగ్యే ॥వ॥ పెట్టిన దినములలో పల — మేలుమేలు
నష్టకుర్వలమంతవర్లు నిశితాధర్మంబులే పెట్టిని
దినములలో పల తనప్ర కట్టైర్తి నతేదు కదా
పుమతే॥ అనగానే యెవరురా అంబటివస
వా వెయ్యేరా బాన్నతూ కాం గల్యాపస్యామా
అని బాగాం మొక్కపెట్టి రిప్పునవిశేషే వరకు అ
పళ్ళసి రస్తు కరుమ్మ నే శేగి రెంతు యెరాజినా — మేలుమేలు
లయెంగసి మళ్లీ రావటం లోపల తేలా నేప్రద్దిదిప
తి బాలితే బాలితే రక్తంతన్ను కునివ్వర్లా భంవితిరింది
రాబుతు అనుమానం తెలావి యెవరయ్యా వారా
ర్లాల నాతుయూపష్టులచంపిన పాపం యుటా
మాస్తుంది ప్రస్న రిప్రస్నట్టు చెప్పి కెమూ యూప
లుపగలగొట్టి స్తారు మర (ప) తెరా వీరా తెతేలి — మేలుమేలు.

73

యనిదివరాంతే మిత్రలుస్తుంది అనగానే అ — మేలుమేలు
యూగంగాకిరి చెబుట్టి యునేర ప్రట్టాం కవె నేరా
అయ్యా సప్త సముద్రాలనకుమ జీవి కర్తనప్ర
ట్టవాలను అనేక ప్రట్టే వ్యప్తం కబ్బ యూ చెరా
వలా ప్రట్టింది యూ ప్రష్టం యునేకప్రట్టమట్టి
యూ కష్టులు చేసినవి యూ కష్టుల ప్రష్టం యూ
చెరువ్రాం ప్రందమట్టి యునేరము సందిగవ — మేలుమేలు
కింది యూపాపం అంతా యూగంగకు
ప్రష్టానిదే నా తుయూపాపం యుట్టామా
స్తుంది అంట్టె యూ చెర్వ ప్రహా తీపించియూ
చెట్టు తెట్టించి వేస్త్రీ పం మూస్తుంది స శినని
రిచె రువ్ర ప్రా తిపించెను చెట్టు తెట్టించెనప
త్నులచంపి ప్రైాతూ ప్రస్నారు ॥ద॥ పాంస — మేలుమేలు
వాతాపం విరాద అర్జున దేమూ తరా
నందివాతానం మిూద (శ్రీ) వరరావిష్టునిలచే
సా పెంట్టు రక్తంబులరాద స్వామివారు వ్రం
తెవా వ్రస్తూలవే చూతే కమామంతలుచరా
మూ॥మా॥ స్వామివారు రత్నివేరతు గంగకు
చెట్టు వలాపాదులో పెద్దవిచెరువ్రతపాతిసుద్దా
ప్రస్నది పట్టులతి జటి సుద్దా ప్రస్నవిస్యేరం — తందానతానా.

వాడుచె ప్రుతుస్నారు కదా వైౌ పప్పులావా మేలు మేలు

దుర్యాన్ని రుచితె యెదురు గుంతా పైౌయిగా

పంచేష్ట్ర రంతి అనగా నీఫలతేతె అర్థం గాతిరి

గెసుౌయితరాౌబుసు తి ఖ్యతూౌవృన్న చెమె

ఖ్యా గు ఃదగపై తు పై తు రాౌసెౌయితు

రా నీతు శా యిద్ది మేరగా దు సెౌయితూ

తా గాంధా రివాస్తవుండు సెౌయితు రా

నీవ్రా అణిగిపై ఉద్యేవ కౌరా పైౌరి శాయి

[illegible] మేలు మేలు

[illegible]

[illegible] మేలు మేలు

[illegible] మేలు మేలు

[illegible] మేలు మేలు

[illegible] మేలు మేలు

[illegible] మేలు మేలు

తున్నారు గరిగె బుడ్లు తెప్పించుతున్నారు గాం మేలుమేలు
ఢ్గారితల్లి ప్రక్కంది మీదతు వస్తున్నారు మొదు
దరవాజాలు దాటి రాగానే మొదటిదర
వాజా కాదికి వచ్చి దర్వాజతే పైనాతే మనములము
వరుసగా నిస్తారు మనం వదిమంగళార్తి అయినా
పాడుతా పైనా దాటు అని అప్పుడు వచ్చి వదు
గళార్తి పాడిరి — వీర వెండ్రలు పిల్లెంలు యుంచి
గావెట్టి వీరగాంధులగా కురావే పేరంటం.
గారితల్లిగారి వైభాగము॥ సూ॥ రెండో దరవా గరితల్లిగారి వైభాగము॥ గ్భా
జాకాదికి వచ్చి అక్కడ వదతమం గళార్తి వెళ్తు యుక్తవదతగరిగె పగలు అయితే
గదచేసినారు వరపడిరా జుమైనూటి గాంప్పారి
తేమో వాలు మంకా సుంచివచ్చి పోయుతునా గయ్యరితల్లిగారి వైభాగము॥ గ్భా
పోట్టు తాలు తిరుమలను సుద్ది తిరుమలత్రా కాని అక్కడవదతగరిగె బుడిపగలు నాట్టునారు
బాషు గబాసు మంగళార్తి మారుతలాం వదపో
డిపారు తారు అంతా వదగా త్రావి పాదవ
త్తా అని సుద్ది తిరుమలకి వెళ్తు గదచేసిరి నే నేర్తు
నే నేర్తు నే నేర్తు నమ్మా నీ లాంధ్లు గూచుంది వెన మేలుమేలు.
నేర్చునమ్మా గరితల్లిగారి వైభాగము. అనకో
యుచ్చి బంతి కీనె రెండు గరిగె బుడ్లు పగలు గొట్టి
నారు మీమో నాకాయుగా అని వదబుడ్డిని

ప్పని మొదటి చేతిలోది అంటె మాగ అన్నెమ్మ మేలుమేలు
చేతిలోది పిన్నదిమాగ పట్టు కట్టి పట్టు కట్టి
అదిరాత్రం అప్పటి పిన్నదియుది అన్నాడ
ట్టు తలకోలాటగా నికాం జుతుట్టించి పోయాన్ని అని
ఆయురుగురు ఆ గరిగె బుడ్డి పట్టుకున్నారు గవిణి
కాదికి పైనా దారుమంది గన్నె త్తరు గా గవిణో
వుంది రా ఆయురుగురం కైకిపదదారు ఆ మేలుమేలు
దరవాజా గడిచి లోదారు అని ఆదరవాటా
లో ముగ్గురు అవతలతు దాటినారు వెనకయి
ద్దరుక్కి నారు కతుము మంది తరువాత అయిన దిదె
వదయుంటె యుద్దరిని పైనా నియ్యి వేపోయునారు
వీళ్ళతో తుయి దిది పెట్టుర మూసైనా యునారు —
అవతల లాంగా యుదతల లాంగా గరిగబుడ్డి మేలుమేలు
పగలదేసినారు మొదటిమోయా నువారికి
వచ్చింది దదరి మోకా యు వదరు చూచి చూచెనిరి
గరిగె బుడ్లు మనకు అబ్బికాని అని అయి
దుచెంబులు దిమ్మి ముని పసుపు గొమ్ములు గట్టి పద్ద
గంధ్రి మీదకు వెళ్ళి నిమొదర దమ్మా పట్టు పదివి మొ
దరమ్మా మారుమేము గరిగె బుడ్డిపరం బాళము
మ్మా యుక్తితి తిమె మెయ్యి నాటుతమ్ముడు నోమ్ముల మేలుమేలు.

పెట్టెలుచేరలుపెట్టెలురవితెలపెట్టెలు పంపించి
వారు అనగానె వరలెబాలెంతి బాంతతివా
సేలు జరుభూనా యూతేరుగా పరిపించినా
ర్యులపెట్టెలురవితెలపెట్టెలుచేరలపెట్టెలుఅ
న్నిచలాచుతెనిసంతోషంచేతనున్న అల్లుని
యూతిభ్రాంతిచేతనున్నతెలూర్తిలాంది
బాలింతిబాంతనున్నసొత్తించి సోలించి వతపరం
సారుతూర్లనది ॥ పద॥ వాలుగుంతాన్లే
మనుంచి వస్త్రినమ్మా సోయితూరు మేత్రైనా
సోమ్మూలింతా తెన్నెనూ యమ్మా। పట్టుచే
వారవితె గట్టచేతల్లి నేవ్రు పట్టాభద్రునిచె
ట్టా బట్టేచేతల్లి। అచెమోయిగాంధారి
బాలరాజు అగాప్వెన్ని యెమెక్రె పత్తిచె ట్లవిరా
చగాదూసుతుంటాంరా యెమిలా అనగా
నేగాంధారి వంటిస్తంభ్రెమేతమినా దవరా
ష్ట్రంర తల్లి బారిపవాటవిని మాతల్లేవా
టబారంగానే సువాతవర్ధా అన్నితాను
వారుతూర్లనది ॥ పద॥ మేలూ మేలా
యునమ్మా మేలా యునమ్మా వామేలంతా
బాలారాజువాలాయునమ్మా వయుసూవ. మేలుమేలు

యుపా యునమ్మా వయుసాయునమ్మతెమెరా మేలుమేలు
వయుసంతా బాలా రాజువా లాయునమ్మా
బాగుబాకూగాయునమ్మా బాగాయూ
నమ్మానా బాకంతా బంగారయ్యోవాలా
యూనమ్మా॥మా॥గాంధారియూపదం
వారంగానె తల్లివినిచెటచెటపంతుగురితి
తంత్రెరచేసిగాంధారి నేపంతి అయున
మల్లారునాగచెల్లిచెల్లిచెల్లావినగరు
యుంచునా రుబానె రుపట్టుపగ్గంతోనూ మేలుమేలు
యుతరా జుతా లరేచిచెతితే తట్టించి చాలుగుం
రపంపింతతేవో తెనా పేరుపట్టుపుచేవే శైలా
సినుద్ది। దుంతా తనా తురా వేపంతరనేవు
తెప్పుతుంటివినా పంతంనే మచెప్పుమోవద్ద
తెనేపంతంమేమేనా పంతమెమంటాచ్చుతెం
రతెంతర్తే తెనినమంతలంబ్రాచె ట్రిచుక్రేలు మేలుమేలు
పిక్రేటిల్లినసూ ర్యచంద్రాదులు దేవావలుత
ప్పినా మేతక్రాతుల్లె ఘజ్జైనా మెతము
మెత్తైనా సాత్రేయుత్తమైనా జనమునమోంతేసని
నా భూరపిల్లితెకా సురూనిర్వచించిన్దాయు
ధంవా యుదప్పినా బుతాల తెతెతాళ్లుకష్మె మేలుమేలు

వనసుమనతతి వనా బాలరా జుతుయుబ్రసబాస — మేలుమేలు
యుతప్పనేపత్తి అని అనేకవే భూతెసుంతంమేర్ప
తలుంది తానుసన్నా సంచేసి పేరు సుంతందగిరసూ
ర్పుంది॥ద॥ మెరుపుతియు యుజపంచెసె అస్సరా
తషైతా ళా సింకం షైతా ళరూ తా షైతా ళునితవ
బా రూ భా మపతనజెసింది ప్రఘ్టినా రుబితా
ళుతు యూ బరూలూ తమం దుసన్నెం రేఖంటి
తిమంటతి మెమోవన్న ఘము కెపెరిగనూం ఆహా — మేలుమేలు
రమేదేసాతూం నన్నెందుమతె పినాప్ర॥ రూ॥ మే
పెరొంట మాదితి హే మ్యోది॥ద॥ మెవరినసాధిం
పెది మెవర్రి మంగెదేవూ నిన్ను మంగుతానే మే
ఆవళించిమంగెనూ రూరుమూళ్ల హేరుగూ
నానా తితెమూం పెరనైరారి॥మా॥ నైరారితైతా — మేలుమేలు
ళుతా యూవేళనన్ను మంగితే రెప్పె మెవరినిమ్రిం
పతాక్రి అ దుసూం వాలుసుంతహూయుతరా
జూ వారి పెంళ్లి పెతా తలు గాను వారి సుబంహూ
తబూసు వారు నన్ను పెంళ్లి ఆతనవబ్రు నారుగా
ని ఆరుఘతియులు లగ్నంబ్ర న్నది అనుతుంటూ
ప్రసాదు నే ప్రశేప్రం గానా లుసుంతుతువోయు — మేలుమేలు.

అప్పటూరుం తా మంగె జుంజూరు పెట్టి తె — మేలుమేలు.
యూతెదె అంతాన్నంబి పెట్టుమేని అతిత్వరగా
రాతవేసు అనేసువే టతి దేవరిగె కదనె ఆహా
తం అనితారశీలపట్నానితె వాలుసుంతప
ట్నానితె పన్నెంతా మత మూరు అంకుమేసి
నారు మూరునా లుసులుపన్నెందు ఆరుత
వాలుసుంత దరి నిపతెబె రుప్ప ప్రన్నది ఆహా
తాతితెవెళ్ళ రత తాటమూసునిరిబి మెుతమూ — తందానతానె
శ్లనచే.సి మూరుఫ్లుష్ట తిరుమగి ముప్పందుంతి
రురూ ణాగిం నా మతేర్లమయి తా టప్రమూ
తానచెరుక్రు గళ్ళుమిరాదనిఖ్యంతె పప్పటితె
హేయుతరా జుతంత్రి రుం ద్దాతరా ఖుమూ
బి నైరారినెంర్రి రాడ్లునూ భూతవెూ వితె — తందానతానె
యుంబె రువూ న్నారెూ తెూ పమూంది తివ
సూర్రిప్ర న్నారు తెూ టూం నన్ను వత మెుత్తుగా
మంగె టెట్టుగా ప్రీ న్నారు అనిమ్మతిని తెమూ
శ్రీసంకరూదేవిని పళ్లతేలూప్రంచుమేన్ని అర
ణార్గేనితి వెళ్లమా మెుర రూయుబంలూత్రు
లు అదురుగుంతె పిల్లైబెదురుతరూ రావనివాం
ర్లయురుపై అయిదుగురు బెన్నానైరాయు — తందానతానె.

[illegible]

78

[illegible]

నితి రా రా ణ్ణేను రా నూ అస్తాతు శ్రేతాశంతు

పైరి భ్రూతా ఊ భ్రూతా లతుపై రి శ్రేతా శబ్రే

తా శుసు భ్రూ తా లసు పం లా రింబేది వి భ్రూ

తివే భ్రూతి మంత్ర రింబి శ్రేశేక ఋ శ్రేతా శతు

భ్రూతా పం అయిస్రే యినా రు గాంధారి

మేమి యురక నఘ్రు గా తంర్రుస్య ది ॥ ద॥ సెరా

[illegible]

[illegible]

నేచేతికియ్యబోతాం పతత్తి తెంతణాం తేట్టిగాం మేలుమేలు.
ధ్వారిని పెంక్తి చేసి మేనిపసాత్రివా అనే సుమం
బది అని సారాయితరాజు చేతి తత్తి నాగంభూ
ట్లచేతికి యిబ్బు వబ్బు నే సారాయితరాజు వబ్బు నేత్రే
ప్రైయను నాగంభూట్లు రత్నా వబ్బు పట్టి ప
తెవప్పా తెతెతెలంగా చేవప్పా యంటుత—
యప్పాలగ్రముపవార్తం ఖంబిప్రైం మంచవప్పా
అయితే బాలచన్నగా నా తమ్ము తుభ్యారికి వె
క్లైనె మెవరికియ్య తేసేది మేమరాత్రైను వారి
రాచకంశానతత్తి కియ్య పెంకి తెసేటపుసా— తందాననానె
యితరాజు నాతెలా చెప్పి శనచె తతత్తే నాచే తె
క్లిప్రైయినా తమ్మా అప్పైతె మాగాంధార.
మృద్దెకిప్రైండాటు రమ్మనుమన్నది అనిగాం
ధారి చగ్గెరతు వబ్బు గాంధారమ్మా తెవెతెలం
గాతె అప్పాలగ్గ ముఖార్తం ఖంబిప్రైతుం
అప్పా మారుపుర్వారికి వేశేనే మెవరికియ్య
తెస్త్రైవె వన్ను సారాయితరాజు తత్తియబ్బ తందాననానె
పోయినాము అన్నది అనగానే గాంధారి
ఏమిమన్నది పట్టి మొంతుతెలాపుతెలామన్నది
బ్రాహ్మణా సారాయితరాజుగారు ఏమిటి

80

చెప్పిపోయినారు గాంధారమ్మ తత్తికి తెంతణాం తేట్టి తందాననానె
నిన్ను పెంక్తిచేసుకరమ్మన్నారు అయితే యీపక్కే
మాటచెప్పినారా తెంతెలా మటచెప్పిపోయినా
రా రెంతెలా మాట యేమిటమ్మా పెంకి మేరుతు
వారి తానాసి తత్తికి తెంతణాం కట్టి చేసే పెంకి మా
మరూరి తానాసి పింకి బామ్మకు యిబ్బు చేసేది ఆ
మాట చెప్పినవారు యీమాట చెప్పలేదా నాతెలా
చెప్పితె దమ్మా చెప్పేవుంతేని నాగంభూట్లు నేర్పవి— తందాననానె
న్నా ప్రైవె దేవాం చెప్పినారు అని గాంధారి
చెప్పతేను అని బ్రాహ్మణూ యిద్దరూ మెట్లా
తుతూ వున్నారు అందుకు పద్మగంధి యేమన్నది
నాగంభూట్లు నీకు యేమాటఖమారుగా వ్రం
తే ఆమాట తానివ్వమన్నది నాగంభూట్లు మేలుమేలు.
యేమంటారూ మెవెరో గాంధారమ్మ చెప్పిన—
మాటే నింబంగా వున్నది అని బ్రాహ్మణుడూ
రా అనెను తథాస్తు అనిరి ——
ద॥ తూ మెతుబయ్యం యేమిటా వారు నాకబ్బు
పోరమి మకుట చెప్పించిరి చెల్లంతెప్పించిరి రా తందాననానె.
తెంపట్టిరి పింకి గాంధారి ప్రైం రుగూనా గాం
ధారిలావర్నా పింకి బామ్మనే తెజే పట్టుకొర

[illegible] మేలుమేలు
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] మేలుమేలు
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] మేలుమేలు.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] మేలుమేలు.

[illegible] మేలుమేలు.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] తంధానతానె.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] మేలుమేలు.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] మాటమెల్లాచెప్పెదరు.
[illegible]
[illegible]
[illegible]

తదాయనుమంబిసాధనతా దువస్త్రుబద్ధత — మేలుమేలు
దహ్రాం ణంమ్యెర తవోతె అక్షైతపరవతెను అది
వతరితె యుబ్రిప్రాయి నాదు తాంగావా
బెత్తాదు॥ బాలరాజు ఆచదువ్రులచతిలా
కరతిలావ్రస్నాదుయూ మేశాలుయూతా
శాయూ యూ అవాయుసువ్యాలుయూతా
తాదుపాగియా మొదత్రైనవివిసియూ యుతరా
బుబ్రునాదును గాంధారిని పెంత్రి ఆతిపోయి — మేలుమేలు
నాదు అనుతున్నారు అదింగాతసెలాయి
తరాజుప్రెమ్యోటప్రుదు జులువాదెబ్బ
వాయుంసెప్రైప్రాయినాదు గాంధారిని
తూశావెంటదేసుతెనిప్రాయినాదుగదా
అనుతున్నారు గాంధారి అన్నదిగదా బాల
శాఖానేతు పుత్రిలియుతరం పెత్రి ఆతనినిశా — మేలుమేలు.
యా అన్నంతుట్టైను అదితప్పిపోయినది
గానినేనే తైసాతప్పిపోయినా గాంధారిని
న్నది అనినేపుతనిపెట్టుతెని రంటిని గాంధా
రితలిగినే మొగుణ్ణిచే సుతెనిప్రాయనుయిర్రే
తప్పంటేయితనునాతేమిర్రన్నది స్వర్గరాయా
మోక్షంరాకయా కంగా అన్నైతమాతల్లి — మేలుమేలు.

సంతాన్ని దుపవద్దికి ప్రైనాతెయుర్రెతన్నాడెదవారి — మేలుమేలు
బిన్నతెబ్బకెంత్రిచెయ్యాని చేస్తారు గాంధారి
లవాయుతర్రేనదా గాంధారినె పెంత్ర్యాలితవతె
నా గాంధారితెతెప్రైనాతెవానేను అదిప్రం
తెమెతన్నాలన్నదికదా అనిమెతతాతితెప్రై
యిగాంధారియుబ్రినబాసలుసత్యాలుమే
తతన్నాతప్పకింతచేసిప్రైదాదాతునిపన్నతంబతినిం
తాతుసుతుపెట్టుతెని రాజువేద్దినిప్రైతెగోస్తే
వాంత్రుపట్టుతుంటారని సంధ్యవేద్దెతలవంచుతవ — మేలుమేలు
పుత్రులన్నాదు గాంధారివంటిస్త్రంబమెరయా
దతూర్యుంది బంగారుపత్రైరయులగావుత్రైప్రాయి
ప్రైసుతెనిదంతలుతూర్యుతుంటాం లన్నదియా
లరాజురావతంచూచిప్రైబాలరాజా
అనిపిల్చినా ఆరుసూరుతలాయుగుర్రుం
వింటుందుచోరుగస్తేవారు వింటారు పారా
వా దన్నలంతెమొరాతులు వింటారు మాతల్లి — మేలుమేలు.
వింటుంది మా తండ్రి వింటారు అనివచెయా
లవదంపాతతేతెలియకప్రైయినాబాలరా
జుకు అనిగాంధారికతపదంపారుతూ వన్న
ది॥ పదం॥ చందారెశాలీతాలాపాగా జగ్గా

బిరాశాఖల్యూ వరానేస దుర్వే ధిననీ వేరాకాసా   మేలుమేలు
వైరాం వైరాం బాలా రాజా బం దవరా వరా
అపూ తుంటేనే। అరె అన్నా అన్న అనిబా
లరాజు పైన దూబా వైరాం రమ్మొత లిగినవేము
కుణ్ణి చేసుతునార్రా నది యేం బుశాం యుప రాజు
పాకు తుం టుండెరా యుయూభా గ్యం యన్నారు
యూభాగ్యమున్నారౌ అయునా అదిహరం
హానేసహా తదక్షు అని బాంలరాజు పాదుతా
తు॥ యూలు॥ నీ భ్రష్ట పట్టా నే వెన్నే నీ భాగ్యమూ   మేలుమేలు
నేనే పెరుగయరిగితట్టా పాం తై పోతే నే వైరా
వైరాం గిద గాంధా రీ నీ మే దివ్యకె ట్టాం సాయూ
దుయ్యాని అనగానే గాంధా రి పారుదుంది
వెయిలు॥ చత్రా దేసే మెప్పూం (శ్రీ) గంధాం మేచుత్రా
పెట్టు పెత్రై మై నమేశాపై తె బాంవైరాం వైరా
బాలా రాజా నిత్రై నిత్రీ నిన్నే చరాం మూం వరా   మేలుమేలు
పెర్రి బాలరాజు పాదు తూంభ్రష్టారు —
మేలూ॥ భ్రారీ ముందు రభ్రష్టీ మొంట భ్రారీ న
తుదుమట్టీ మొంటాం దస్టి పైం మ్యోచదువ్రల
బటిలూగరా వైరాం వైరాం గిద గాంధా రీ హాలు
అన్నం విషయూ తాంయనే — గాంధారి పా
దుతూం భ్రష్టది॥ యూలు॥ వరాతే నా తూం వన్నా   తంటాం నతారైనె.

83

తాపైరాం తాం తుంతలూ బిన వరా తిన విద్యదూను   మేలుమేలు
నతరాం తిత్తాం లూం పాం యూ దిల్లా నే వైరాం వైరా
బాలా రాజా పాం పత్తర్యమువరాం టాం లాం తేవ్రా
బాలరాజు దుల్లా పాదు తూం భ్రష్టా దు తియ్యా
మాం మి భ్రష్టా ముతిందాం యు వ్యాశాం నిబాం సా
అచ్చే గద్ద రించి శాం దెయ్యె నంట్టా నాం వైరాం వైరాం శ
వగాంధా రీ దేవ్ర తిట్టాం సాం హా యు దు యర్యా
నే॥ గాంధా రి పాదు తూం భ్రష్ట ది రాజూలూ   మేలుమేలు
పుల్లుమనాం తుం తాం గంధాం మూం పే తెత్రా తుం
తాం మొరా రి తరాం న త్తాం నే టాం నూం వైరాం వైరాం
బాలా రాజా తెతు తు తల్లి నభ్ర తాం నమ తుంటి.
గాంధా రి యూపదంపాతం గానే బాంలరాజు
బిరాబెంత చరాలి గాంధారి అకుప తదేరాయి
గాంధారి అకుపతతపోతె గాంధారి నేతఅ   మేలుమేలు
న్నా అకపతత పోతుందాం బిరాబెంత చరాసూ
వెనతెనతై వస్తున్నారు గాంధారి మెతుచేశింది
బంగారపు గొలుసుల ప్రయ్యాల తొట్టి యూయ
నత్తుమెనతాల వెరిబంది వెనతై నతైవస్తున్నారుగ
నుతతెట్టితగిలి కళ్ళెలు నప్పాతు వైరాం రన్నమే
బుటిదిరా యుదివైరాం రమ్మొత లిగినమొగుణ్ణి చేసు   మేలుమేలు.

తున్నదిగా చెరా లను యూమీ తను నా లుకు
వేప్రలు నా ల్లుగా ల్లులతెల్లుల రిస్తవి నా చెరా
లును నా వంటి వె ధ్వవయు ం కా తెలుతునిచేసు
తెమ్మంట్టే చి సుతుం టు ంది వన్నే గెల్లు గనుతేతెం
ప్రతే ప్రాంతి నా కిల్ల పిల్ల వరా న(వ) తతవ మేలు మేలు
ప్పు రా త (తి) మంబ ది తా ని య్యి గాంధార
సా యుత రా బూ యూ తెల్లు హూర్ల ంతి ప్ర
యర్లోల ప్రా గి ప్రంతే రు త దా గాంధారి
మూర్రుస్త దిత్తు న తమూర్రుస్త తెంత వా నె అ
ని ఆ తెల్లు మూర్రు స్త రు గాంధారి యెుమి
చె సింది ఆ గెలుసు లు ప్పుతెని సా యుంప్ర మేలు మేలు
గాప్ర యర్లోల ప్రా సింది ॥ వా లా రు తేస్తుల
తు వ లుప్ర ని(ది) యు ప్రట్టి ప్రట్టంగా నె గాం
ధారి యెుమి చేసింది తేరా చ్చే తా కుశా అని
ఆ గెలుసులు ప్పుతుని పైకి తెట్టిలా గుతూ
ప్రస్త దిసె రి స తా ని కి ప్రై రాయి తు ల్లోసి తి వె
గిబ నా రు ప్రైరా ర స్త యెుమో పైకి పైకిలా
గుత ప్రైరా తుంది తెం దుబూ బి నా రు యుక్తీత మేలు మేలు.
మంబ తెంది తె దూ తి తి నా వా తె తెమ్మె ద్రా
తెల్లులూ ప్రైరా తా ను పైకి ప్రైరాతి నా తలి గుబ

 84

మెుగుతు అక్షేత ప్ర స్త రు యుందుతు వ్బ్రనా వని
మెుత్త గా తస్త వి తి బి పెట్టు తా రు నా చ్చిర్యం (క)రా
బా రవెం మెురా సం రు వేద్దీని ప్రై ద్యుర్వా స్త్రి అప్టే
ప్రైరాంత ప్పు యుం దుల్లో ప తి తి ని వి ధి నా ధురు మేలు మేలు
అ టూ తెరా యుత వ స్త్రా రు నా వేరా శబ్దం అ
టూ ప్ర స్త ది మంబ ది తా ని య్యి గాంధారి అం
తప్రత్తై దా అనిరెం రు గెలుసు యూ రెం రు చే తులా
ప్రస్తు తెని యత మ తా విబూ ప్లేల తెంట్టి అని యిప
ట్టి నా రు వం ట్టి స్తంభం మేరు నె టూ నె టూ అని పెట్టు
మస్త ది అదే రా చ్చే తా కు రా అస్త ది చ్చే తా లుకు మేలు మేలు
ని లుర పట్టి నా రు బా ల రా ఖు మంబ బా రు ప
రా(తె) మ శా వె గా ని గాంధారి మం(త్) దేవతా
తెంద బా ల రా ఖు బా హు ప రా(తె) యెుపూ పని తె
రా దు మీ తతు అంట లా గింబంది తె ప్టె బా ల రాఖు
తంబ తి గా త ప్పుత తూర్రుస్త రు మీ తలు తె పో
తూ అక్షేత తా త రప్రై ర ప్రంతం గా ను ఆ తా త
రపో దలు చెరపట్టా రు గాంధారి బూ బి వితే పదం మేలు మేలు.
పా రుతుంది యెులు వ వె సు ॥ ప వ ॥ తా త రా చెల్లు
దిబూ సే నా తెత ల ని ప్రైరా దు ప్ర రా వె బూ సి
నా వ ద్దయెు వ్వేరు తెరె బూ సే వప్పు వా ల యా తే ప్రైరా వె

రబూంసీ। నేతాం భాంస త్సిన్నాని బూంసీ నేతు మేలుమేలు
బలుపేర గాఫ్త్రోనే బూంసీ। నేర్రరఘ్టుసే యతె
రాంవే బూంసే నేర్రరఫ్టాంరిసే యతే బూంసీ॥ వరాం॥
క్రైాంరనెర్రా మెతెరాం బూంశి బూంసి బూంసి అం
ఘుండిబేసితున్న మొగుణితెరాం వెప్పుతుంటూం
ర్రన్నది తాంబెరాం లుక్రైాంరె అనిబెఘ్టంతా
ఉమతులాం రినాంతు వెంక్రైరచరాంబనాంయే
బూంతేడు తన్నైన చరాంబుతున్నాతు తెంబరిర్ర మేలుమేలు
న్నది అరెన్నా నాతెంబరి నాతెంపతెసివేసిరాం
సెరాంయితరాం బుతెరాం వెప్పుతుంటూంర్రన్నది
వాంతుర్రబెనాం నాంసన్న గెుంగరి జిత్తింగంర్రాంర
క్రై తుస్తాతు అనితెంబరిదేసి దరాం రంగాంరేర
వేసినాంతు గాంంధాం రిస్నా నంబేసే దిత్తు నబాం
రాంరిబంరర్రంరగాం న ఆబంరహాంఙ్లిగింబ మేలుమేలు
బంరరిందమొద్దురటాంరి తెరాం రెమ్మలలాంతు
గాయ్యెతర్రే ఆగాం తులాంతూంర్రుంరిపదిమ
శసాంక్రె బంరనెత్తి నపెఘ్టుతున్నా తుయేర్రసాం
యుంబాంతపెఘ్టుతున్నాతు తాంతరిబెఘ్టలాయూం
సిర్రన్న దనిసెరాంయితరాం బుతెరాంగాంంధాంరబె
ప్పుతరాం ర్రన్నది వాంతుతెఘ్టుతాంనుఅనితిత్తితేనర

బత్తైరస్తాతు అవతలయితలచరాంస్తాతు
యక్రైరచరాంబనాం యేలిరాం తెతిరాతుంది ఆతెరాం
పంబేర బాంతుబంరతెవేసి హాతుస్తాతు హ్రాఙ్లినిబి
రిగిక్రైాంతుంని అదివిరిగిక్రైాంగాంని అక్టై
గెరాంతులాంనుంబి దిగ్గునతెబిసెరాంయితరాంబునను
పఘ్టుతుని యూంగెరాంతులాం పతేవేసిక్రై నయూంబంర
వేసి అక్టై అణిగదెంక్రై హోదాంతుని డహాంయుం
బేసుతెుని తరాంర్రున్నాతు గాంంధాంరిచరాంబవతేప
దంహాంతుతూంర్రన్నది వెుంయువేతెసుఆదినాంఝ
రరాంబెతుమ్మెదాం అల్లితరుర్రాంరితెరాంమెతు
మ్మెదాం, నాంవర్ధమెరరుతెరుతుమ్మెదాం వబ్బివాం
లలాంరిరాంవెతుమ్మెదాం, బెఘ్టవేసహాంమె తుమ్మె
దాం క్రైాంతాంవితెర్వరుతేరు తుమ్మెదాం, రాంతితెం
దాంర్రన్న తుమ్మెదాం నేనెత్తి బర్బ్రదింపె తుమ్మెదాం
నేతు బాంసత్సిన్నాను తుమ్మెదాం నేతుబలుపేర
గాఫ్త్రోను తుమ్మెదాం॥ వరాం॥ క్రైాంరాంవెసుం
దరగిరితుమ్మెదాం ఆఆయూంతెపయేమాంతాం
క్రైర్రన్న దొాంయి ఆదినాందురరాంవె తుమ్మెదాం
ఆనెను ఆదినబ్బ్రనవాంణ్ణినేమాం అంత్యేన
వబ్బ్రనవాంతు సెరాంయితుతుఅతరుర్రాంరితె.

ప్రాయినాదుగా బోలును సుందరగిరి తమ్ము
డా అనె సుసుందరగిరి పట్టుమును దిక్కునె తెబాగాం
ధారి చేతులూబట్టి నా మేత(బ)తి తెనా మేతె లాగరా
తిల్లాసుంబది గ్గునతెచి గాంధారి దగ్గరతె పెట్టైరి
న్నాడు॥ రూ॥ అరుగులాము దుడుకూడు దులాడు – తందానతానె
అరుగులు గాంధారి పరబంది బాలవన్నేరాబూం
వూతన వన్నె దగ్గర తెబారపట్టుతున్నాది యేమిబా
లరాతా యెన్ని యేలపదాలు పోతినాతే యియ్యిబో
తెకె పోతి వియేమో గాంధారి యున్నాళ్ళు దాతా
నే దగ్గర వుంచా అనుతున్నాగాని యిప్పునే దగ్గరతోనె
నువుంతను నే దారి నీది నా దారి నాదె రారావ
య్యాబాలరాజా అనితే సుతవచ్చెను పట్టెపుంచ తందానతానె
ముచెసి పరుపు చెసి ఉంతుచెసి పరుండవయ్యా అనెను
బాలరాజు పంతుతున్నాడు గాంధారి పోదా
లస్త్రెత్తు తాతీరాళ్ళు వున్నది బాలరాజుతె పునకే కతే
పితిందవస్తాడు యిదేమయ్యా బాలరాజా నీకేమై
నా తుండటె యెర్రాతాతి సేవాలా నీకేమైనా
కంగెర్రా నేమకా తెప్పాయింది గాంధారి తాతిసో
తాలు కంగెర్లు మరియిదే మయ్యా బాలరాజా
గాంధారి నేను పంతుమంటిని నే పాదాలు వత్తు తందానతానె.

తావుంటివి నాతుసన్న ప్రనిదురపట్టింది యిన్నేస్తే
ప్పం అయిందె యేమిస్తే ప్పరుంచూసేనాయితరా
జుచెతి బాతువబ్బి నా తెంమ్మునదో తుక్రరునితలగ
న్నాని సేనాయితరాజు యుక్తేరవున్నారయూ వాలు
గుంత పోయినే సేనాయితరాజు మళ్లీ వస్తాడు వా మేలుమేలు
లు గుంతనుంచి దుళ్ళీరా నియ్యో ఆవాలు గుంతా
దాతె నేతరిమి సేనాయితరాజు ముత్తి పూదము
(ధ)చెయ్యితె ప్రాతినానా పేరు గాంధారి నే నా
యేమో గాంధారి నీవె వేస్తె ప్రాణాతె చెయ్యిత
బ్బితున్నాకూనే తువబ్బినబ్బయేమిట వుంతవయా
పురి పూబ్బాలతె ప్రాదావూ పరమబ్బాలితె మేలుమేలు
ప్రాదావూ బాలరాజా యేబ్బాబో వతేమే
ళ్లాబ్బాలతి పోదాము రెండు అశ్వాలను తెప్పిం
స్తెవటయ్యో సరె తెమ్మట్టు మన్నట్టె అశ్వాలను
తెప్పించె పాటి శక్తి నా దగ్గర వుంటె యింతే కేవని
న్నెక్క తవుంతునా అప్పుడే చెంత్తు తప్రాదు
మరేమంటావయ్యా నేవు దెప్పించు గాంధారి మేలుమేలు.
నేనె ట్లా తెప్పించేది నాతో గన్ను అక్కేరవుం
టె తెప్పిస్తావు తేకుంటే లేదు నే దారి నీది నా
దారి నాదె దారా వయ్యా బాలరాజా తెపి

స్త్రానయూ అవగానె వృత్తంము సుతు పెట్టుకె
ని వంతుతున్నారుగాంధారియుటూతె వ్పిసిదిరాగదా
అనివృత్తానితిరంధ్రముబెసిటూసున్నాన్నారు
గాంధారిమెలిలెసిందెతనుమెత్తె అశ్వాలనుశం — మెంటుమెటు
టినీకట్టుతనుస్తంభాలనుతట్టివేసి బాలరాశా
హయాంమెలిందితెవయ్యా అశ్వాలనుతెవ్పిం
బినానయా మెయిూ గాంధారీయినా —
అశ్వాలుసోశ తా లతాలయింతెరాహాప
గాంధారీ వీనెతె అశ్వాలుగా వ్రిన్నవి మరినయా
అమ్మబోగాతలుచుతున్నదెరాయియూ అశ్వా — మెంటుమెటు
లయాదరా పాదె.రిందియూ అశ్వాలతూనాకూ
కెత్తవేటలయాదగసుతెనెన్నెతినావ్రాతూర్పరా
తూవెనవృష తనె స్పుంది యుక్తితెయూఖర్పుంవది
టరోతుంది పేూ యుతరా జువనెత్తరుజెసుతుంటా
ము అసుకున్నావా మరివన్నారు బాలరాశా
గాంధారినామువెతా అశ్వావైతెతనకనె — మెంటుమెటు.
దెవతా అశ్వాలురునెతె పాంరస్నయావేవెం
ద్రుని శగరవ్రవ్వరినా తూమెత్తెంనా అశ్వి
రవ్రంతెతెవ్పిస్తావ్ర వెతుంటెవెడునటారి
నదినాలారినాదె వుంటదిరావయ్యలాల

నాబాదెవతా అశ్వాలుసుతెవ్పిస్తావునెల్ల
పతుతెరావయ్యానా వతతెంతూరా శెరా అనిసిం
శాముసుకుపెట్టుకెనివంతుకున్నారుగాంధారి
మెంటూతెవ్పిస్తామా తదా అనివృత్తముశంధ్రి
ముశెసిటూసున్నావ్రన్నారుగాంధారిమెలిలె
సిందెॱదॱ ఖైరవ్రతెవిందెతాంఖైరవాతెరా.—
ముగంఖైరవాతెరానాయునలె గందెంయిన్ను
నమ్మనాసెరారినెనవ్ర యుతరకుమెవరు
నాతుమెవ్వరున్నారుతెరాతునైననెనా
అన్నరారఖైరవ్రతవ్రట్టినాతుఖైరవ్రతూ
భూంలగెతటుంటునమెటూటంనిస్నెందుటులెత్యాడె॰
మెకోంటలాదితివ్రె ద్యోది। మెవర్నిసాధింటెనె
మెవర్నిమంగెదెమా। మెవర్నిదెవృన్నాలవ్రైరా
రవ్రైరారిఖైరవ్రకావిర్వదెవెంద్రసభతరావెళ్ళి
దెవెంద్రుల్నిరిశెలాశివ్రుని తెమూశెరానైరారి
గాంధారిదెవెవాశెంతూన్నెల అశ్వావెహా
యుత్తెమన్నరంట్టానూతెసుతరారావైరారి
తెన్నెరంగరమ్మునెహాఖ్బనాతుఖైరవ్రతుదెవెం
ద్రసభమావైరారిదెవెంద్రుతుగూర్పుంతెనార
మకుగూర్పుంతెమెుమ్మవేపిఖైరవ్రమానియర

వక్రకాపేళా ॥వూ॥ మేము రావ్యారి భైరవాపేమ
మిలవస్త్రానావ్రరా అయిశ్యాగి మునిమేరరాళ్ళగాం
దారి రెంటపూర్ణిల అశ్వాలను యిచ్చేమన్నవయా
బిల్లమెట్లసావిల్లా వృస్నవి తేసుతేనె శ్లరా అనేను కంధానతానె
అశ్వాలనుతేసుతుని భైరవుడు మేకఘటియుల
తుతారకోల పట్టానితి కృష్ణనుభైరవుణ్ణి బస్తా
పనచేసింది అశ్వాలతక్షివేసింది బాలరాజా
ఆ ఆ మేము నిద్ర తేవయా గాంధారి అశ్వాలు
నుతెచ్చింబినావృయువి కోరాదేవతా అశ్వాలనుతెచ్చిం
బినా నయా సరే మనతుమ్మునవిచారం తేరుతే
తా ఉతా ఉయుంతోవూట గాంధారి యిట్లు మేలుమేలు
ట్లు ఆశిస్తివి మేము దేవతా అశ్వాలతు రక్షలయా
అమ్మ బాగా తలచుతున్న దోయి యీ అశ్వా
లనుగనుక మెత్తె లో తూర్పుంటమా పెరిస ఘూనతు
లోయిచతరువాత యిట్టి అట్టి ఝూడించినా
మురతితి జూక్తు జోల్లుపతుతాతు యిక్కితితి
యీ ఖర్కమువరిలి ఫైకాతుంది పోయితరాజు మేలుమేలు.
చస్తాడు చేసుతుంటాము అనుతున్నారు మరియే
మన్నారయ్యా రెండు అశ్వాలు యెందుకు గాం
ధారి మన యిద్దరితి వచ్చే బాఉను చక్తి వూయి

ద్ధరం బాకసె శస్త్రము (౧) తితితివరా యిద్ధరం(౨)త
తేన (౨) తుతు తాము వతదాస్త్ర ముల్లాపంపించు-
అనగానే పంపించేను యిఘవతటవృస్న ది అ
శ్వాణ్ణి మెక్కేవయా బాలరాజా పరితెట్లు మేలుమేలు
కున్నట్టె ఆ అశ్వాన్ని మెక్కేతం మొఘవంటివో
వూతాతా ఘుర్రెరగడు వూ తం(౩) ఘుర్రెరగడు
వేసూ ఘుర్రెరగనుపరతట అశ్వాన్ని మెక్కె
ఘుర్రెరగను నేను మెక్కు గాంధారి అశ్వము వే
రమెత్తేను గాంధారిరారా వయ్యా బాల
రాజ నన్నువే మతో పైతి పైతిచెదుతున్నది అ మేలుమేలు
శ్వం యీ దతవాకృుంతి జూక్కే జోల్లుపడ్డాదు
యిదేమువుూ బాలరాజా నా వల్ల వణుతుమె
త్తుతున్నది అశ్వానమూ నాతూ మేసితట్టె అ
శ్వానితి బాలరాజుతుపట్టు పగాలు వేసిబి
గగట్టెను యిఘపతవయా మరినేనవరత్నమూ
లచ్చెంటవెంగుతో నేనతుముతూం నానతుము మేలుమేలు.
తూ మేసితట్టు తట్టెను మరినేలు దొరతునాలు
దొరతు మేసితట్టు మునేను అట్లాగే తట్టెను
నన్ను వతవాతపట్టుకోమంటివతబా తప
ట్టుతున్నది ॥వ॥ అశ్వాన్ని మెగవేశేగాం

ద్వారి బాలింతలా అదుగువజ్జిరాలా వాడూ
దాటె బిత్తునేత పూనకములు వారు బాలకతే
ఠకంత భైరంతవనముయా వారు బాలకతతేర
చెల్లపేరు దాటేర చెలిగొంత దాటేర నల్లసెం తందానతానె
త దాటేర నా చువేరుక తతేర సాంఠ్యా శిసా
భ్యాయూమై సరున్న రనయూ యూ వారు బాలక
తతేర తెల్లవార నరతే పిలా పన్నెంకా వుత వ్రా
ర వారు బేరవస్త్రేర తానే తేప తమూరా కంగ్రే
కులుస్త్రావి యిసుతదిస్సెలాం తా తా వారు అన్నో
స్త్రవికినారు॥ పూ॥ బాలరా రాతెల్ల వారల్లు నిరు తందానతానె
రతెతుం తారస్త్రార తారెసిర పరుతోా నయ్యాఅని
యిసుతవిస్సెల విలాదపత్రతం పరిబిందిబాలరాజు
పతుతుస్త్రారు గాంధారి రాదాలు వైత్తు తాకా
రుస్త్రది చెప్పునతేకనేసి కిందితైక్ర రక్తిల్లనారు-
యిదేమయా బాలరాజా నీకైతేసారె యుద్ధ
వాయువా కంగెల్లా నీకు గాకపైరాయింది తందానతానె
గాంధారి యిదేమయ్యా కిందపంకుతుం తె గుల
తరాల్లపేత వల్లు మెట్టు తప్రా తుందే మరేపం
పావయూ పట్టెముంచుంతెప్పింబేవ్రగాంధా
రి ॰అకవిలూవ్రంరి యిట్లాతెప్పింపేదయా.

నాతోా తెమ్మై నా అరేరరవంతెతె త్రిసాత్రవ్రతేషుం
పేటేదు నా దారినే శెనాదారి నాదే రారావ
య్యాబాలరాజ తెప్పిస్తావ నేవ్రక్రారితె పంతు తందానతానె
తెరా రయ్యాని సుతెక్కిస్తా నని గాంధారి॥ద॥న
క్తినైనతెపింది అమ్మరా వెనాతల్లి ఆదిశక్తితే
నమ్మా భూలోకమూ తాతే వేసేతు ఆకాశం పెట్టు
తాను ప్రట్టెరశక్తి రప్పై రాశే భూలోకముంచు
నయెరా ఆదిశక్తి బుట్టైనూ నన్నెందుకు తెస్తో
పెనెనెక్రైతెతెల్లది మెరిస్తా సాగింబెది చెంపర్రితెత్రె తందానతానె
దేలా అమ్మరా వెనా తల్లి నేప్రతా రశేల పట్టా
మూ తేవ్రె రంగకెంచ్చేలా అంతఃప్రరములో
నాదే పట్టెముంచులుస్త్రా ది తే వ్రె రంగ తెమ్మా నెసంగే
ఘంగవతిలిందితారశేలపట్టంమూ అంతఃప్రరం
లోగయెపూ పట్టెమంచముతేసుకోాని యెరు తందానతానె.
పతితె వైరాశే శక్తిదెచ్చినా యెపూ పట్టెముంచం
నిలిచింది శక్తి నె అప్పుడుమెమో భూలితాళ్ళు
వెసి గాంధారి దేవిపూ తెవెనయ్యబాలరాజా
పట్టెముంచంతెప్పిసి॥పూ॥ యెదే గాంధారి యిదు
గోానయూ పట్టెముంచముసరే యిప్పుడుబంగా మేలుమేలు.
నిదరప్పైరాతా బాలరాజు పట్టెముంచముమీద

పంతుతున్నారు గాంధారి పాదాలు పట్టుతా
తూర్పున నీ తెల్పునతే తల్చేని బాలరాజు తింద
వద్దారు యిదేమయ్య బాలరాజా గాంధారి మేలు మేలు
నేను పంతుతుంటిని నీపాదాలు వత్తుతా వుం
టిని నేను నిదురపోతాను నీవు తూర్పుకు తూర్పుం
తిని దురపోతా నీ నేరారేమో నిదురపోగా
నే అల్లా అదుసోపై దలతేని పెట్టుకున్న దిబా
సిన లల తలతో యుబాసి అదుసో తోపమె
తిపెట్టుతరా లన్న దినే సుతన్న తునతం గానే మెత్తు మేలు మేలు
తపోవతననితూర్పు న్నది యుట్టాగాని నీతల్లి
మువదితిపెడుతున్నావు తలిగిన మొగుడు సో
యుతరా జుచున్నాడు నేసుతుం దాము అనుతున్నా
వపరమున్నానయా బాలరాజా గాంధారి
యుద్దితో పతత్తిం చేవా యూ ఆరత్నన మేలు మేలు
మెట్టాత త్తింపే దయా తో టావునెత్తివున్నాతా
మాటే యున్నారా యట్టా గత్తింపే దయా నాతో
అతెరన్నంతెనా తల్లిన్నాను తెపోయునాతేదు
నేదారి నిదే సాదారి నాదే రారా రయ్యాబాల
రాజత త్తిస్తాను నేనే పడుతో వయ్యానా కత
మెంతెరాసేపా అని మునుతు పెట్టుతుని పంతుతున్నారు. తందాన తానె.

గాంధారి యట్టా తోపతత్తిస్తుందని బాలరాజు
చూస్తున్నారు గాంధారి వే భ్రాంతి గుంతం మెర
లు ఆవేభ్రాంతి గుంతంలో న్నావంతే నీపేరేమి గుంతం తందాన తానె
మెరవరలు ఆపేరేమి గుంతం వచ్చున తూర్పుం తిమె
తుష్టితియులు ఆపంపేసె ను.. ద.. అన్నారు రహాను
మంత పేరా హాపుమంతూ తా నా యునాతేగం
జూ యి నిన్ను నమ్మి నాతో యితో రుపైన నీవేనా
నేర వైన నేవేనా నేతన్న యుతరము మెవరు నాతు
మెదరున్నారు హానుమంతుని తవనాము భ్రాము తందాన తానె
పదన నేసింది ప్రత్తి నా రుహానుమంతు భూలో
తమం దునయుపూ ఖం టితి మంటితి యేమో న
శ్రీ సముగాతే రిగేనూం నన్నెం దుకు తెప్పావే యే
తో పతెత్తి యవన్ని సారి ంటేదే యవన్నితెత్తో
జూ ఆహారమేదే నాకు అన్నారు రహానుమంత తందాన తానె
నేను ఆహారం పెట్టుతాను అట్టానిల్చేరనేను అన్న
రారచేతా ఖా నింగం చేతా ఖూరా నిన్ను నమ్మి
నా నేరానే నేను ఆహారం పెట్టుతాను నేత్రుంగా
తేగారచేతా ఖునితవబా మూ భ్రాము పరనేసింది
ప్రత్తి నారుచేతా ఖూఖం టితి మంటితే యేమోన
శ్రీ సముగా పెరిగేనూ ఆహార మేదే నాకు నిన్ను

మింగుతానే మె సన్నెందుమతిశ్వాళి నైరారి నైరారి
భేతాళ నేను ఆహారం పెట్టుతాను అట్టానిల్చి
రాచైరారి అన్నరా రావె రన్న వీరభద్రుడా — తందాన తానె
తెమ్మని ద్రుపం గతె శూరి వీరభద్రుని తనవాము
భ్రామర కనటె సింది ప్రట్టినా తువీరభద్రుడు భ్రా
ంతమందున యెమినా సన్నెందుమతిశ్వాళి వె మెరిసి
సాధించెదె యరత్రి భైంత్యాలె దె ఆహారమేదెనాతు
అన్న రారవీరన్న నేను ఆహారం పెట్టుతాను అ
ట్టానిల్చి రాచైరారి నైరారి తాళ భైరవుతాతె — తందాన తానె
రా నైరారి దుర్గ భైరవా తెరా ద్రుపం గాతెరా
రి భైరవ్రా నితనవాంకు భ్రామర కనటె సింది ప్రత్తి
నాతు భైరవుడు భ్రాంతమందున యెమినా సన్నెం
దుమతిశ్వాళె ఆహారమేదెనా తు నేను ఆహా
రం పెట్టుతాను అట్టానిల్చి రనైరారి అమ్మా- — తందాన తానె
రా వెనాతల్లి ఆది శక్తి తెలమ్మా భ్రాంతమా
తాతె వేనిమ్ము నమ్మినా మె తల్లి వైన నీవే నూ నేను-
ఆహారం పెట్టుతా నూ ద్రుపం గాలెమ్మనె నూ శ
క్తితెలి రాచైరారి హాహా మ గుంత ముం గాని నూ మింటి
నిమంటి నైరారి రనై పమునగ పె రిగింది ఆహారమేదె
నాతూ నేను ఆహారం పెట్టుతాను ॥మా॥ ఆది శక్తినేనే

నే ప్రుం గవెళ్ళి తారసెల పట్టు ముతెరాల టిపిటాబల
హ్వారెపె పు గర్దతు గర్దె పెత లంబె సాలు రావ్రు లతుతూ
త్రునెపె పు లుని లుగ్ర మున్నది నైరారి హనుమంతావి — మేలు మేలు
రభద్రుడా భైతా ళుతా భైరవా మారునలు గురూ
వెళ్ళి తారసెలపట్టు ముల గొల పు నాల్గు వేప్రులగాల్గు
గెర్ద హారలు వేసి పెళ్ళి పెళవిరబ మారునలుగురు గాలుగు
తల్లు మెత్తుమెని సాలు రావ్రు లతు పతమురగాతో
పు గనతని లతి తిరా మా తాహారం పెట్టుతాను తో
మృస్మరిం౧ ఆమత తారసెలపట్టుం మూతంగలు వేసి — మేలు మేలు
నారు మూడు నాల్గు లు పన్నెండు ఆమత తారసెలపట్టుం
వెళ్ళినాత్రెప్రు ల నాల్గు గెర్ద హారలు వేసి తెరా పు వెళ్ళిగిం
చిరి వ తవెప్ప సహామురుం తురు తతెవె ప్రున వీరభద్రు
డు తతెవెప్ప న భైరవ్రుడు సల్గు రుతెరా పు మెత్తుతున్నారు
తెరా మతి పెటూ బ్ర హ్వారెపెటూ శక్తి వెళ్ళగించి
మెత్తు తున్నది మెరుపు తియులతు హతాహతము — మేలు మేలు.
వైసాలు రావ్రు లతూ త్రునెపె పు లు నిల్పి నారు పత
మురతెరా పు నిల్పినారు గాంధారి భైతాళురి మా నేల
వైనం గుర్తెరికి ప్రున్నది గన్ను వేతు దుర్గా రప్రు రుుంతా
తెతుతురా పరం లా నమ్మతుంగినా దిత్తుతె దని భ
ద్ర తాళి శక్తి నితెః పన్నెందు ప్రట్టిచియ్యాం పట్టించి

దారిలో రాసి పోయిందని బేతాళుడు రాకతంలో
నీయేని మిది ప్రట్ట బియ్యం అన్నారెంతు ముద్దలు చేసి
ఆహారం పెడుతున్నారు తతింపూ నా ట్లపట్టు బియ్యి మేలు మేలు
ప్ర అన్నం శక్తి ఆహారం యిరువై నాలుగు మంది
ఎటువంటి పన్నెండు రుణుగుల వెల్లం అరువై నేలరాలు
తతి వన్నా మగ్గరికి ఆహారం యిచ్చి భ్రాష్టాపనిచేసింది
యీ నరికిన సంగతి అంతా బాలరాజు మెరుగని
యిటూ సూస్తున్నారు బాలరాజా ఆ ఆయమిని రి
తెవయ్యా దేమి గాంధారి తోటి టత్ టించినావయా
యిదే నా తోటి పంబాగానే వున్నది యిక్కడ నరు
వికారం తీరుతా బేతాళు అయితే గాంధారి బాగా మేలు మేలు.
తల్లుతున్నావటే యేమయా ఆ మూలలు రుగుపో
తుగిలి అయితే యేమి తెవయా అవ్వా నాలుగు నాం
కపట్టు మలోవుంటే మరి చెప్పుతున్న యీ బురుజు
తుప్పు తిన్న కత్ట్టించి వై రాయి మెన్న తై నామే
దా లాభాన యీ బురుజు మీద నిమెక్కి తాను
అక్క తమ్ములు రుతప్పల వాతే నేరాలు తెరుచుకుని పిరం
గులు వున్న వి ళాంమును తెట్టినా దుష్పై పైరాతాడు
తలిగిన మెుగుడు వస్తాడు వేసుకుంటాడు అనుకున్నా
డు మరేమన్నా రయా ప ఖంబు రుజు తెట్టి సారవేయిం

ఖైరవున్న వే కితే కిస ఖంబు రుజు తెట్టి సారవేయిం
చెను గాంధారి మనకు వికారం తీరుతే కలిలా సను
గాతోటి పలో వున్నారు గాంధారి తల్లి పద్యగంధి
మే మిచే సించే నాలుగుంట పట్టాని తిరుగ్గునికిమ తందానతాన
ల్లాబాలు పంటిస్తా వున్న దిపోయిత రాజా
నీవు మెుగవారవు కనుక అయితి వానీకు యీతినే
నా సంవున్నదినా గాంధారి బాలరాజు సో
బరావుల తాకి తోంట కట్టించుతాను అక్కడవు
న్నారు యీ బాలుబురాబుక్కుగా వుందునని వ
న్నెలక్కు తేలే యాత కైరంతు రాహుతులు నీవ తందానతానె
న్నెంతు వేలపోంబు తుంటి ఫిరంగులు లబరబెంగులు
జలాయీలు బాతుమూర్తు రాముల క్కులు
అనే ఫిరంగులు కరిలించుతాని బాలరాజుని సంహా
రించి గాంధారిని పెండ్లి ఆశి రమ్మనెను యీ బా
లులు చూస్తానే పోయిత రాజు అక్కడ తై మంకి
నే తాల లనిప్పులు కురిపించి పంట్లు పెట పెట సరికె
పన్నెండు వేల లక్ష్మరుగ దిలించుతాని ——— తందానతానె.
దు॥రా జు. దర్శనా యే మీ నాలుగుంట శైల చె
ళ్లే మూ తోనా పతి కొ రాకితార నేలప ట్టా
ము తా నుతి రవత్తైను పద్య కంధి రూ బిందీ॥ మా॥ తమ్ముడా

92

యుక్తి తను కర్వేపసులు మరేమూ తెప్ప "ద" "నా పన్నెం
తెలంద లబలమూ లూ నేతు మర్ధత్తు యిచ్చే నూ నెప్పు
సాధించి రమ్మనె నె వారు బాలకర తేర ధ్వరళనం
ఖు మోం తలతు దం తుప యునవరా యూ నరాంతె
ల్లవా ల్లునతి లేర తెల్లంవారె వరత్తే మూసూలు — మేలుమేలు
రావ్రులా తెూటా వారు ముట్టితే పేర "మా" నాలు
కెప్పులా నా లుగపి రం గులు రరరరరర మనిత్తాం
ష్ణ నతెప్పే వరతు బాలరా జుతుల్లి కత్తిలే బినా
తువై రా రనెర్గా తలి గిన తెుగు ణితిలూ లూపల బాబు
లుపంపు తున్న దితా తెూ లునుగాంధారి యి — మేలుమేలు
న్నాళ్ళ దా తనే ర్గెర వ్రందాము అనుతున్నా గాని
యుఘునే దగ్గర నేను వ్రంతను నే దారి నే దే నాదా
రి నాదే యుఘు రెతు ట్లా పైరా తా వైరా పైరా
బాలరార జా బుట్టు బిగి పిందినిజమె గాంధారి
సూ యుతరా జు వచ్చి బుట్టూ ముట్టి తి వేసినా
తునేను యుట్లా హె మ్మేది గాంధారి యుట్లా పైరా — మేలుమేలు.
తా వైరా పైరా గాంధారి యుంతవతె బిన్న వ్రహా
యుంచే తునా యుంతే ఎంత్రి హా యుంచే సన్నె వయూ
గాంధారి నేను మల్లె నెను తెూ తల్లు వుంటా రవితె.

తెలుసున్నంటా గా జులు తెలుసున్నంటా యుక్తి తమా
చుగం టా సూ యుతరాజు బత్తావచ్చి యుదె వతె అం
టారు నా రూబుత్తా పట్టేది అందువ్ర నా ప్రారి తెప్ప — మేలుమేలు
ది అందువ్ర నె తు వచ్చి నభయమే మయూ తె తుంటే యుం
తెర్గా వ్రు హా యుం చే తు వళ్లా వి భూతి ప్రాసుతుంటా
త వితెర్ణం పెట్టు తుంటా జింతబర్త్యం పరుచు తుంటా యుక్తిత
తూర్చుంటా సూ యుతరాజు బత్తావచ్చి వె తెవతూ అం
టారు మెంతి నెందుల సన్యాసులు పన్నెం తురుంది వచ్చినా
రు ప దె తెుంతు మందివ్రా శ్లోకి బిచ్చా నితె వెళ్లి నారు — మేలుమేలు
వెుందుతూ సెరగాని వారు పెంట్ట తని పెట్టు తెని వ్రన్నా
తు పెంట్టు గొంతి అందువ్ర నె తు వచ్చి నభయమే మయూ
అగ్నాన్ని మెత్తు వతపట్టా బాతప్ర బుతెూ వ్రారి తెనె
హస్తం బరా పిరా ఆ నితెనె యుర్ధం బెన్నాను అమ్మలా
గాతలు బుతున్న దేవా యునే సహాస్తం అట్టి బూపింటం — మేలుమేలు
గానె హాంళ్లు శ్రాం వ్యున నీరి పక్షిలూ అట్టైతెుతు
హారు యుక్తి తితి యూబర్తం వదిలి పైరా తుంది సూ
యుతరాజు దగ్గెర వచ్చి నారు బే సుతుందాము అను
తున్నావ్ర మరేమంటావ్ర బాలరాజా ——— — తందాన తానె.
దశరాబప్ప ట్టితే తాదా మెుగా పట్టితే తాదా మూ

తినిబా సంతేదా పూర్ణశంశముగా దారోషం
పంతముతేదా వీతస్త ఆశదినయ్యం ఘ్లుమంత్రైమ
లపత్తని రోతతితేసుతుంటది॥ దూ॥ గాంధారి
రోషం అయితే తెల్పస్త్రాళగాని అస్వాసితి — వంధ్యా వతాని
నాతరా వేసితప్టుమరి అస్వాన్ని మెక్కవయ్యా
నన్ను మెక్కెంచుపైతి అస్వాన్ని మెక్కెంచెను వప్టుప
గాలబకదేసితప్టెను మరితే తులాతి మెమ్మైనాయి
స్త్రైనాయిర్వేవాతతషప్టావేతితి య్యుర్బంది పతేది
బాలు గాంధారి అంతె బాలుస్త్రాలయా నైత
పప్రాయి యుప్టైటాతే దిరెంతొందిపూతాయి — మెలుమెలు
య్యేమెవస్నాగా నప్రానాతే ప్రాయిరెంతుతేతు
లుపైతి టూ పిస్త్రాను కైర్మ్మునతెప్త్రినా మెప్టునే మెతుతా
తుకతిపిస్తునారాతే పస్త్రాను రెంతొంపతాతూ
తాగాంధారి అస్త్రయంమనె తీవింబితితియ్యుర్తెను
గాంధారిమెమినోపూర్ణా సెతుర్యుంటాకదేపిస్త్రా
పయ్యాదేవింబనానా యాభర్మంయ్యుర్తి తెలొందడి — మెలుమెలు.
ఆప్రానా భకదంతురా అన్నావాతేదు దేవింబి
నాప్రాపయా బరులాకు స్త్రావేపయాంతేతుప్తె
తాళస్ని వెంబతియుస్తునా అబ్బ అబ్బరింప్ర రింప్ర—
యుమంతాతెతుతునినా వెంబతియుస్తే సాయితరాజు

వంత్రాతిప్రాయిచతరువాతవేరుతూరావాంగ్లా
లావాతెతదాపినస్నుతూరాబింగితెనెనేపిచేసి
యుప్టవెగ్లాశవయ్యాగాంధారితనతంగ్లముదరయంత
దూరుతనుపరతదోం అంతదూరం అస్వాన్నిమ్ము — మెలుమెలు
శంగాప్రానిబ్రునారుతెరాటబాయుతుప్రాయి
నారుతగ్గిబూబనారు గాంధారితానరాతెదువా
వం(తి)యాగంత్రేశ్వరాయవేతవ్రన్నాళరానే
వ్ర అనియాగంత్రేశ్వరునితలుచుమెనిరెంగ్లుతా
తుఘూరింపే పవ్పతితి వప్టుపగ్లాలపెలుపెటపన్నా
నివద్దనిరెంతుచేతులారెంతుపతా లదూచుమన్నా
తుపారాయితరాజు బలంబూదితి అస్వాన్ని మెగ — మెలుమెలు.
వేనే అసాయఘూరురురాజు రజ్జరాలవారు
నాతే మెలువేద్దిమలపెనురా లుమలేదినరితెనురా
బుమలేదినరితెనురా బూతులేద్దినరితెనురాబు.
అసాయఘూరురురాజు ప్రప్తిమెక్కైనావాంగ్లి
ప్రారిగరిబనావాని॥ దూ॥ (తి) వాలతిందదాగిన
వానిరణతులతలయిరప్రానుమెనిపరిగెత్తెనా
త్తి॥ ది॥ మస్తింపే బాలరాలు మెదురుదుస్తినా
వానీవెప్పులితెగపేస్తెనా గంగరేగులాదాంత
తెరానిగుప్టుచేసెమా రెంతువేలబలమూలు మెపిగుప్ట

వేశెనూ॥ మా॥ ఆ రన్నా గాంధారియూ సూత్రధ్రన్ని
గా తా నియ్యిరాస్తె అట్లైపొయ్యెను యుప యుగ్నిర
మంబి నేసెయుద్ధంబె య్యెను సోయుతరాజు క్షేత్రాల్లో మేలుమేలు
పంతుతుంటా మ సోయుతరాజు నాతలమెల్లుతా
కు తా తా వా తు మెల్లెకు వానిని పితా మహయుడు
పెల్లతేకు సోయుతరాజు పట్లెకుంటకుటుందు
మునుతు పెట్టుతుని పంతుతుంటాను గాంధారిచక్రా
స్తుంది సోయుతరాజు వింద దయపర్ణదేనా
నా మాంరనె దయపర్ణదేనా సోయుతరాజునెవె
ప్రతుంటుందోయిముం దున్నైతె ప్రతుంటుందోవరా మేలుమేలు
తామని ముసుపెట్టుకొని పంతుతున్నాతు సోయుత
రాజు చక్రావళ్ళు చెమ్మవధర్రాజీవనెసు బాలరా
జుని పగవాతరా గాతె రాల్లావిశ్వనాధ్రచక్రం
వేస్తానుతా సుమెరా వెయ్యిమన్నాతు సోయుత
రాజుతె తిచక్రం ౧౨౧౨౧౨ (తి) ప్పివేసి ఓప్పచితి-
బాలరాజు తంతానికి ప్రాలచంద్రైతప్పుతున్నవి మేలుమేలు.
ఖల్లైయుమగిగినవి బరిసీలు మగిగినవి తత్తులు మగిగి
నవితరాల్లో మగిగినవి తరణం వీరన్నా బాలరాజు
శిరస్సుతె గదె మోయిమంత్రాల గాంధారి వంతి

సూత్రధ్రనది తాబాలుమతాంగాతె గదు మెత్తితె
త్తివిసితెనాతు॥ ద॥ గాంధారియూ బంది అలసినా
తునా మరది తొలసినా తునా మరది ఆతలిగెన్నా మేలుమేలు
తెమ్మొ దాహంసెన్నా తెమ్మొ నేనూ మెలిలాసెతా
మూర్ఖ్యరతేసి పైగా గూలుచెర్రలతు ద్రౌరియుంటిం
దిబంద తావిరూ వాలలుగుమారతత్తింది ప తందానతానె
ట్టువనై దూవతులు గాంధారి తప్పినానేవు
బాము అంగెలు భామతాను తెలిసింది బంగారుబ
శీలునెల్లా నరుతుమబాలతత్తింది బతె ముదెంతిగిం
దేవూ అశ్వాత్థన్నెమెత్తింది॥ వూ॥ బైతాళుణ్ణివెం
బతితేసుమున్నది॥ ద॥ తెంప్పైల్ దేరింది బాలరా తందానతానె
జుబంప్పైన బాహుబలంబులు మెమూ జేరుకొనిపే
కూయూ హార్లాత్తె పెగూలూ ఆవలింబె శిరసూ
యూ అదిరిపేతె మంత్రాలు మెట్టు మెల్లలా తూనూ
మా॥ గాంధారి ఆవూర్గంగా వెళ్లుతుంతగా మె
నతాలబైతాళుడు గుట్టులన్నీ మింగుతూ వసూత్ర
ద్రాతు గాంధారియూ బిడ్డాంల్లు వెపేవాంల్లె వీర మేలుమేలు.
తిన్నం గరారా బైతాళుడాయుల్లా అంపార్నం
తగానె సోయుతరాజు అశ్వాత్థన్నె వేసుకొనిచక్రా

వచ్చినారు వస్తానే మెంక తురాం నేవని అతిగినారు
మాం మాం నే గాంధారి నే మేమే మొగవేషంవే
పుతు న్నావ మాం మాం నేతు మూం తిని మాం సంత్రం
పె ముం జే త మాం సం వ్రన్నది ఆ మాం టు సాంయి
త రాం ఖు విం టాం నే ఆ (ఘు) తైమంతి నే తాం ల అ
గ్రి తురి పింబి పండ్లు పెట పెట మొరితి యుదు గొంనే
ను చ (తే) ం వేస్తా ను తాం సుమొాం వే వే యు్యవాం మాం
వే యు్య మన్న ది సాం యు త రాం జు తె తి చ (తే) ం గిర
గిర గిర (త్రు) ప్పి వే సె ప ప్ప టి తి గాం ం ధాం రి తం రాం
వితి ఫ్రాం ల చెం త్తై చు ట్టు తున్న ది మాం మనే ను చత్రేం
వేస్తా ను తాం చుమొాం మున్న ది గి ము రు మెచ్చు గాం ం
ధాంరి తి చ (తే) ం యు్యచ్చినాం రు అ చ (తే) మే గిర గిర
గిర (త్రి) ప్పి తాం చు మొాం మని వే నే వ ర్యు సాం యు తరాం
ఖు శి రస్సు త రు త్ము న తె గి రెం తు వెలాం జనాం లు చెం
కని మళ్లీ రాం ర రం లా సరి త్వాల తం తు వాం రం గు న
పైన పైనే ప ట్టు తున్న ది ఆ శి రస్సు వాం ల రాం జు దగ్గ
రతి ప ట్టు తొని వచ్చి మం గళ హారతి పాం రు తున్న ది —
మంగళార్తి॥ ప గ వాం ని శి ర మూం (ఘు) ంజ ప ట్టి తీ నివా
జీ నే తూం ప గ లు తీ రె నొం రాం జాం నే టి తె పం త ము

పేతె గ రాం॥ మాం॥ అని ప ట్టె మం రం తాం త వ్రం చి న ది
యాం వ త్రి నసంగతి అంతాం బాం లరాం జు చూం స్తానే
వస్తారు బాల రాం జాం ఆ ఆ మే బని (దే) వే వయ్యా
అనగానే దిగ్గున లేచి తూర్పు స్తారు యుదే లి టిరే మేలుమేలు
గాంంధాంరి సాం యు తరాం జు శిరస్సు పట్టు తెచ్చి
నాం నంమాం (తే) రాం మ రాం మాం గాం ం ధాంరే యు
న్నాళ్ళ దాం తాం నే దగ్గర వ్రం చాం మను తున్నాగాని
యు ఫు నే దగ్గ ర వ్రం త ను అదే మం యాం అయితే
మొన మాం మ తే రొం యని బాం న వ్రం యుం తెరాం రి తి
రొం స్తా వ్ర రెప్ప నే వ్రాం నే ను సంసారం చేసే మొర మేలుమేలు
పెరాం ళ్ళు నే వల్ల నే వ ఫు మాం టు వచ్చు ను సాం వల్ల
నే వ ఫు మాం టు వచ్చు ను వస్తే నాం యు టాం గి తొట్టే
బాం న వె తాం నే దగ్గర నే ను యుం త మాం (తె) ం వ్రం త
ను మరి మొటాం వ్రం బె వ్రం టాం రయాం యుం తె
త దాం రి అయితే వ్రం టాం ను చచ్చి నవాం ళ్ళ ను
అందరిని (బ) తికిస్తే నాం నాం మొర్థై ర్యం రెప్ప నా మేలుమేలు
వల్ల తత మాం ట వచ్చి నాం నాం వల్ల వచ్చి నాం తెరాం
పంవచ్చి న ప్పుడు చంప్రతుం టాం వ్ర రయ వచ్చిన
ప్పుడు (బ) తికించుతుం టాం వ్ర అని నాం మధైర్యం
వ్రం టుంది అట్లా గాం అ వైతెనె వ్ర పరుంత

వయస్సై బాలరాజు నింతా వృత్తాంతం వినుచును
పెట్టుమని పంచుతున్నాడు గాంధారి తేరా చైతి
తివృసోమయితరాజు నిరస్తుతెల్సి మొంతంతార
ప్రంభి॥ద॥ పర్వతాల వల్లడుసూ వతేయుంచుక
లుచిందిశ్రీ శైలవుల్లమను బిత్తమందు వేలిందిస్వామి
నారువశ్రీ రమేప్పు రద్దంబుల మీరస్వామివా తందానతానె
రునిలవే రకృష్ణ శాలవే ప్రాణితవరం వుంటలుద
తామూస్వామివారు చల్లీ రచల్లే వరకూరన్నా
తీబలములన్ని వెళ్ళినసూ సోవిందసోవిందయ
నుచుసోమయితరాజువెళ్ళెసె. — — —
మా॥ సోమయితరాజువెళ్ళేనే యెనక టెక్కె తందానతానె
లువల్లా(ప) వేసిరావెను పెంత్రి సోత పెంత్రా.ము
సోత యుల్లు సోత యుల్లా లుసోత నమ్మినా
భగవంతుడెన్ని నమ్మి వవేనని బాలరాజా నేతూ
గాంధారికి తకుగాని యితరులతుతగదు
గాంధారికి నేతూ బాలరాజుకే తకుగాని యిత
రులతుతగదు మాతుయిద్దరికి మెచ్చి పెంత్రి చేస్తా మేలు మేలు.
నురమ్మను మన్నాడు సోమయిత రాజు మంచిదిమ
హాబాగు అన్నారు బాలరాజు తం(త్రి)గాం
తీవరాజు తమ్ముల వినిదేరుతరా మళ్లీ తున్నగాం

గారి తం(త్రి) వశపతి రాజుతున్న తల్లి పద్మగంధి తిన్న
బాబులు పంపించే వరకు అంతా వచ్చినవారె అయి
నారు పద్మగంధి రాతపేనాయునది నాకెవరికెమి మేలు మేలు
శ్రైత స్నది అని రాతపేనాయునది ఆవేళగాం.
దారి యేమిటేసిందే శ్రేతా ఖర్చివేపింది శ్రైరా శ్రైతా
ఖతాతారణ లపట్టుము శే(ప్రు)ంగ శ్రైనాయుమా
తల్లి తూర్పుర్గంట్టుం వే వు పన్నెంతేంగ్లబున్న వారశైల
త్రా శోయి పట్టపు దేవమ్మా సోలురాళ్ళలతోంప
లాపరాగాంధారమ్మతు పెంత్రి వస్తావా అని అర్థ మేలు మేలు
సిద్ధి ముంతారాకె తత యుద్ధేకి వారవ్రూరానేవు అని
చెల్లు నరంపలువే స్తుంది నేరూ పాతారం అంతారూ
పిలంత నపెట్టుమని రమ్మను మస్నేదియేరు ఘరింయులకు
వెళ్లి పట్టపు దేవమ్మా సోలురా వులతోంటలో
లాగాంధారమ్మ పెంత్రి వస్తాత్రు వైరారి సిద్ధిముం
తాకె తత యుద్ధేకి వారవ్రూరానేవు అని చెల్లిన మేలు మేలు.
చంపులు మెట్టే వరు శ్రైతా ఖతుపెరిగి పద్మగంధి నిశం
తపెట్టుత వచ్చేవరకు గాంధారి తక్కా వచ్చి అమ్మ
యేమెతండ్రు మూసుతున్నావు నేయమ్మ అరవిగల
రాత్రి సోభాంతమో యెత్తుత వచ్చినది అయితే
తండ్రు తెరవవె తండ్రు తెరిసె మింగిపోతుందేనే మెభయం

వేము ఝుతిలు చేరాకవే అయితే అర్ధ్యాముంకా
కెరుతు ప్రాయినారు అప్పుడే ప్రాయినారు
బలవంతాన తంణ్ణు తెరిచింది తా తప్పి వాం గానని మేలుమేలు.
ఖ్యస్నారు కైరాయ మర్ధ్యా యుక్తి తనే ప్రస్నారని మళ్లీ
మూంతలు పద్ధవి కక కక వది తెంది అర్ధ్యానే తుప్పు
నభయుం తే కు తంణ్ణు తెరవమనెను నే నుబఘ్య నా గాని తం
ణ్ణు తెరవనన్ని ది నేళ్ళ తంణ్ణు మెట్టా తెరుస్తావె నే నుతం
ణ్ణు తెరవంగానే భగవంతుణ్ణి చూపిస్తివా తెరుస్తాన
న్నది నే మనప్పుతు దిరితె యుక్తి తనెూ ప్రస్నారా పైయు మేలుమేలు
తచూచి తంణ్ణు తెరవమన్న దిపై రంత చూచే వరతమే
ఘుం రధం వీూ దస్యామి వారు ప్రస్నారు స్వామి వారికి
వంతం పెట్టి గాంధారీ నీకే చెల్లునే స్వామి వారుకనే
తు యిట్టా(టి) తృష్ణంతా బట్టి నే ప్రచేసిన విద్యలు అన్ని
చెల్లుతూ ప్రస్నవి అనితల్లి తెూంతా వెంఖ్య----
ద--॥ ఆతాగమంతాను అరుగు గానుగా వింబ మేలుమేలు.
భూమిదేవతంతాను పం(డి) గానే తావింబ తూర్పున
ముత్యాల వీూ తెూరణాలు తట్టి బాలవ్రేరా ఖూ
కూ పెంణ్తి మెరుపేనే చేవే నాలు పేర్లు లుప్రైరా రేళ్ళా
రేగింబ రిమె వీూ యెదురు తెూలు గల్లాలు వేదమం
పుగప్పేరే పరిమళగంధాలే వీూ అల్లుతున్న రావేళా

తలంబ్రాల పందిరి తి వారు బాలవర్తిరే గాంధారి
దేవేనే పెంక మేడూరి సుకేసీ తలంబ్రాల పందిరితి వా
రు వేసు మెస్త్రిరే ॥మా॥ బంగారు పళ్ళాలు దుప్పతూ ప్రస్నా
రు భూతర్రాలు లుహో నుతుతూ ప్రస్నారు ఆటలపాట
లవారు ఆతుతూ ప్రస్నారు బాలరాజుదెూ
కిటపాలు గాంధారి శిరస్సున గాంధారి దెూకిట
పాలు బాలరాజు శిరస్సున॥ ద॥ తలంబ్రాలు ప్రై
రేరే పెంణ్తి పీటలుందాను తూర్యుంత పెట్టి రేతాను తంధానతానె
తతట్నా వేళ చదివింబిరి ఆవేళా తారనేలప
టాలు వారు అల్లు తేతి చదివింబె వాలుసెం రసట్టా
ము మేనవ్రే తెూ తలితి చదివింతె పోయితుతు.
అయితూ నారు రవ్రైరా రే ఆదియత స్వైనాత వీూ
తంతడాలు యిట్టిరే సూయిత మహారాజే వీూ.
వాలు సెంరస ప్రాయినారు బాలరాజు తలిదంత్రి
వారి భూమితెళ్లేరే గాంధారి తలిదంత్రి వారి
భూమితెళ్లేరే గాంధారి బాలారుసి బైరెూవ
ప్రవాయానా వారు రాజ్యమేలుతున్నారు గాంధా
రిచరిత్రె విన్నవారికి సెలిగినాసు దెూషములు
తలు గురుం తు భాగ్యములు అలతెంబ విన్నవారికే
ఆవ్రలు మందలు మేలూ తూరి విన్నవారికే మేడు

తులుతేమాత్రెలుగలిగి అయిదొంతనములుగలిగి ఆ
యుస్సులుగలిగి శ్రీ శంటులుకలిగి సుఖంగావర్ధం
దురు శివార్పణం. శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ
శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ
శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ జయమం
గళమహా